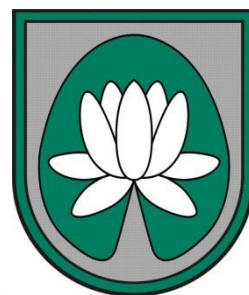

ĀDAŽU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2016. - 2022. GADAM

VIDES PĀRSKATS

Izstrādāts stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros

REGIONĀLIE
PROJEKTI

2015

SATURS

ATTĒĻU SARAKSTS.....	4
TABULU SARAKSTS.....	4
SAĪSINĀJUMI.....	5
IEVADS.....	6
1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA GALVENAIS MĒRĶIS UN UZDEVUMI, ĪSS SATURA IZKLĀSTS UN SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	8
1.1 Plānošanas dokumenta īss saturs izklāsts	8
1.2 Galvenais mērķis un uzdevumi	8
1.3 Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem.....	9
2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA, IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS UN SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA	11
2.1 Vides pārskata sagatavošanas procedūra	11
2.2 Iesaistītās institūcijas.....	12
2.3 Sabiedrības informēšana un līdzdalība	12
3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS UN IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS	14
3.1 Īss vispārīgs teritorijas un dabas apstākļu raksturojums	14
3.2 Atmosfēras gaisa kvalitāte	15
3.2.1 Stacionāro avotu emisijas	15
3.2.2 Mobilo avotu emisijas un trokšņa piesārņojums.....	18
3.3 Virszemes un pazemes ūdeņu resursi un kvalitāte	22
3.3.1 Ūdensteces un ūdenstilpes	22
3.3.2 Virszemes ūdeņu kvalitāte	25
3.3.3 Pazemes ūdeņu kvalitāte.....	29
3.3.4 Peldvietu ūdens kvalitāte	30
3.4 Ūdenssaimniecības raksturojums un ietekme uz vidi	31
3.5 Atkritumu apsaimniekošana.....	37
3.6 Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas	39
3.7 Riska teritorijas un objekti.....	40
3.8 Piesārņojošās darbības.....	41
3.9 Izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots	43
4. VIDES STĀVOKĻIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTS VAR BŪTISKI IETEKMĒT.....	47
4.1 Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti.....	47
4.1.1. Dabas liegums „Lieluikas un Mazuikas ezeri”	47
4.1.2. Dabas liegums „Lielā Baltezera salas”	48
4.1.3. Aizsargājamo ainavu apvidus „Ādaži”	50
5. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS.....	54
6. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI.....	55
6.1 Starptautiskie vides aizsardzības mērķi	55
6.2 Nacionālie vides aizsardzības mērķi	57
7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA UN TĀ IESPĒJAMO ALTERNATĪVU ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	62
7.1 Tiešās un netiešās ietekmes.....	62

7.2	Īslaicīgās un ilglaicīgās ietekmes	65
7.3	Summārās ietekmes	66
8.	IETEKMES UZ VIDĪ SAMAZINĀŠANAS PASĀKUMI	67
8.1	Plānošanas dokumentā noteiktie ierobežojumi	67
8.2	Plānošanas dokumentā noteiktie ierobežojumi	67
9.	IESPĒJAMO ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS.....	68
10.	IZSTRĀDES METODES	69
11.	KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI.....	70
12.	PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS.....	71
13.	ĪSTENOŠANAS MONITORINGS	72
	KOPSAVILKUMS	74
	<i>IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN INFORMĀCIJAS AVOTI.....</i>	<i>76</i>
	<i>PIELIKUMI.....</i>	<i>77</i>
	<i>1. pielikums. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas.....</i>	<i>78</i>
	<i>2. pielikums. Attīstības programmas indikatori monitoringam no vides aizsardzības viedokļa.....</i>	<i>80</i>
	<i>3. pielikums. Attīstības programmas stratēģiskās matricas vidēja termiņa prioritāšu īstenošanai izvērtējums attiecībā uz ietekmi uz vidi.....</i>	<i>83</i>
	<i>4.pielikums. Sabiedrības informēšana pēc plānošanas dokumenta pieņemšanas.....</i>	<i>100</i>

ATTĒLU SARAKSTS

1.attēls	Attīstības programmas grozījumu sastāvs
2.attēls	Plānošanas dokumentu hierarhija
3.attēls	Satiksmes intensitāte
4.attēls	Stratēģiskā trokšņa kartes

TABULU SARAKSTS

1.tabula	Nozīmīgākie informācijas avoti
2.tabula	Izmeši Ādažu novadā pa gadiem (tonnas)
3.tabula	Reģistrētie transportlīdzekļi
4.tabula	Trokšņa robežlielumi
5.tabula	Lielākās ūdensteces Ādažu novada
6.tabula	Lielāko ezeru un ūdenskrātuvju raksturojums
7.tabula	Gaujas apsaimniekošanas apgabala ūdensobjekti, ekoloģiskās kvalitātes klases
8.tabula	Daugavas apsaimniekošanas apgabala ūdensobjekti, ekoloģiskās kvalitātes klases
9.tabula	Gaujas un Daugavas upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānos iekļautie pasākumi
10.tabula	Pazemes saldūdens atradnes
11.tabula	Ūdens ņemšana
12.tabula	Ūdens izmantošana
13.tabula	Notekūdeņu novadīšana vidē
14.tabula	Paliekošais piesārņojums vidē no NAI
15.tabula	B kategorijas piesārņojošās darbības
16.tabula	Vides aspekti un sekas, ja attīstības programma netiek īstenota
17.tabula	Dabas lieguma „Lieluikas un Mazuikas ezeri” raksturojums
18.tabula	Dabas lieguma „Lielā Baltezera salas” raksturojums
19.tabula	Aizsargājamā ainavu apvidus „Ādaži” raksturojums
20.tabula	Ādažu novada attīstības programmā ietvertie Vides politikas pamatnostādņu 2014. - 2020. gadam mērķi
21.tabula	Īstenošanas monitoringa indikatori

SAĪSINĀJUMI

A	A kategorijas piesārņojošās darbības atļauja	MK	Ministru kabinets
AS	Akciju sabiedrība	MW	Mega vati
As	Arsēns	NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
Aut./dnn	Automašīnas diennaktī	Ni	Niķelis
D (401)	Daugavas baseina ūdensobjekta apzīmējums	NATURA 2000	Natura 2000 ir Eiropas Savienības dabas daudzveidības saglabāšanai izveidoto aizsargājamo teritoriju tīkls
D4	Pazemes ūdensobjekta apzīmējums	NO_x	Slāpekļa oksīdi
B	B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja	NOP	Noturīgie organiskie piesārņotāji
BSP5	Bioloģiskais skābekļa patēriņš	N_{kopējais}	Kopējais slāpeklis
C	C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājums	NVO	Nevalstiskās organizācijas
Cd	Kadmījs	PET	Plastamasa
CO₂	Ogļskābā gāze	PM10	Cieto putekļveida daļiņu, kas mazākas par 10 mikroniem pieļaujamā norma
CSS	Centralizētā siltumapgādes sistēma	P_{kopējais}	Kopējais fosfors
Cr	Hroms	Pb	Svins
Cu	Vars	RV	Rīcības virziens
DB	Datu bāze	SEG	Siltumnīcu gāzu emisija
dB	Decibelli	SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
dBA	Ilgttermiņa vidējais skaņas līmenis	SIVN	Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums
ES	Eiropas Savienība	t	Tonnas
ha	Hektāri	t/g	Tonnas gadā
g.	Gads/gadi	TEC	Termoelektrostacija
G (201)	Gaujas baseina ūdensobjekta apzīmējums	tūkst./m³	Tūkstotis kubikmetru
Hg	Dzīvsudrabs	u.c.	Un citi
E (213)	Ezera ūdensobjekta apzīmējums	U	Uzdevumi
ĪADT	Īpaši aizsargājama dabas teritorija	utt.	Un tā tālāk
km	Kilometri	utml.	Un tamlīdzīgi
km²	kvadrātkilometri	VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
kW	Kilovats	VAS	Valsts akciju sabiedrība
KPFI	Klimata pārmaiņu finanšu instruments	VPVB	Vides pārraudzības valsts birojs
ĶSP	Ķīmiskais skābekļa patēriņš	VSIA	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
L_{diena}	Trokšņa rādītāja dienas vērtība	VTP	Vidēja termiņa prioritāte
L_{dvn}	Trokšņa rādītāja diennakts vērtība	VVD	Valsts vides dienests
L_{nakts}	Trokšņa rādītāja nakts vērtība	Zn	Cinks
L_{vakars}	Trokšņa rādītāja vakara vērtība	Q	Pazemes ūdensobjekta apzīmējums
LR	Latvijas Republika	%	Procenti
LVĢMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs		
m²	Kvadrātmetri		
m³	Kubikmetri		

IEVADS

Ādažu novada attīstības programma 2016. - 2022. gadam izstrādāta saskaņā ar Ādažu novada domes 2015. gada 27. janvāra domes sēdes lēmumu Nr. 7 „Par Ādažu novada Attīstības programmas 2016. - 2022. gadam izstrādes uzsākšanu” un apstiprināto Darba uzdevumu attīstības programmas izstrādei (pielikums Ādažu novada domes 27.01.2015. sēdes lēmumam).

IETEKMES UZ VIDI STRATĒĢISKAIS NOVĒRTĒJUMS Ādažu novada attīstības programmai 2016. - 2022. gadam tiek veikts pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja 2015. gada 19. februāra lēmumu Nr.6 "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu".

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma mērķis ir novērtēt attīstības programmas īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi. Vides pārskatā tiek analizēta plānošanas dokumenta atbilstība izvirzītajiem starptautiskajiem, nacionālajiem un reģionālajiem vides aizsardzības politikas mērķiem un kritērijiem, spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, kā arī vērtēti plānošanas dokumenta risinājumi.

VIDES PĀRSKATS nepieciešams arī plānošanas dokumentiem, kuru ieviešana var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes NATURA 2000 īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

Ādažu novadā atrodas trīs **NATURA 2000 TERITORIJAS - DABAS LIEGUMS „LIELUKAS UN MAZUKAS EZERI”**, daļa no **DABAS LIEGUMA „LIELĀ BALTEZERA SALAS”** teritorijas un daļa no **AIZSARGĀJAMO AINAVU APVIDUS „ĀDAŽI”** teritorijas.

STRATĒĢISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA izstrādāšanas principus un saturu nosaka 2004. gada 23. marta MK noteikumi Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums".

VIDES PĀRSKATU Ādažu novada attīstības programmai 2016. - 2022. gadam izstrādāja SIA „Reģionālie projekti” (vides zinību speciāliste Santa Pētersone), sadarbībā ar Ādažu novada pašvaldības speciālistiem, un ņemot vērā reglamentējošo normatīvo aktu prasības, Vides pārraudzības valsts biroja un citu atbildīgo institūciju rekomendācijas.

BŪTISKĀKO TERMINU SKAIDROJUMS

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA	Vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums plānošanas reģiona vai vietējās pašvaldības attīstības stratēģijā izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai. ¹
STRATĒĢISKAIS IETEKMES UZ VIDĪ NOVĒRTĒJUMS	Ietekmes uz vidi novērtējums plānošanas dokumentam, kura īstenošana var būtiski ietekmēt vidi, arī Vides pārskata sagatavošana, apspriešana, sabiedrības iesaistīšana Vides pārskata apspriešanā un konsultāciju veikšana, vides pārskata un tā apspriešanas rezultātu ņemšana vērā plānošanas dokumenta sagatavošanā un izmantošana lēmumu pieņemšanai, kā arī informācijas sniegšana par pieņemto lēmumu šajā likumā noteiktajā kārtībā. ²
VIDES PĀRSKATS	Atsevišķa sadaļa stratēģijā, plānā, programmā, koncepcijā vai cita veida plānošanas dokumentā (turpmāk - plānošanas dokumenti), uz kuru attiecas šā likuma nosacījumi, vai atsevišķs dokuments, kas nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu. ³
VIDES MONITORINGS	Līdzeklis Vides aizsardzības politikas plānošanai, veikto vides aizsardzības pasākumu efektivitātes novērtēšanai, kā arī ietver sevī vides kvalitātes bīstamu izmaiņu agrās brīdināšanas sistēmu, kas ir pamats operatīvai rīcībai seku novēršanai vai mīkstināšanai. Vides monitoringa programma nosaka valsts vides aizsardzības iestāžu veiktā un organizētā vides monitoringa tīklu, parametrus, regularitāti un izmantojamās metodes. ⁴

¹ Teritorijas attīstības plānošanas likums, 13.10.2011.

² Likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu", 14.10.1998.

³ Likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu", 14.10.1998.

⁴ www.meteo.lv

1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA GALVENAIS MĒRĶIS UN UZDEVUMI, ĪSS SATURA IZKLĀSTS UN SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

1.1 Plānošanas dokumenta īss saturs izklāsts

ATĪSTĪBAS PROGRAMMA ir vidēja termiņa plānošanas politisks dokuments, kas nosaka Ādažu novada attīstības rīcības virzienus, uzdevumus un pasākumus septiņiem gadiem - no 2016. gada līdz 2022. gadam.

Teritorijas attīstības plānošanas dokumenta izstrādē par informatīvu materiālu izmantots pašreizējās situācijas raksturojums un tā analīze.

Stratēģiskā daļa sniedz atbildes uz jautājumu, ko Ādažu novads vēlas sasniegt līdz 2022. gadam. Tajā ir noteiktas pašvaldības vidēja termiņa prioritātes un rīcības virzieni (pasākumu kopums).

Rīcības plāns ietver projektu idejas un risinājumus, sniedzot atbildes uz jautājumu, kā sasniegt plānoto. Rīcības plānu papildina Investīciju plāns, kas nosaka nepieciešamo investīciju apjomu plānotajām aktivitātēm tuvākajiem 3 gadiem.

Īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas kārtībā ir noteikti rezultatīvie rādītāji un uzraudzības pārskata sniegšanas biežums.

saturs. Pēc tās tiks vērtētas pašvaldības tālākās attīstības tendences un kā Attīstības programma tiek īstenota.

1.attēls. Attīstības programmas sastāvs

1.2 Galvenais mērķis un uzdevumi

Attīstības plānošana ir principu, mērķu un to sasniegšanai nepieciešamo rīcību izstrāde nolūkā īstenot politiski noteiktas prioritātes un nodrošināt sabiedrības un teritorijas attīstību⁵.

Attīstības plānošanas procesā tiek apzināti un novērtēti novada administratīvās teritorijās rīcībā esošie resursi, piedāvāti risinājumi to efektīvai un ilgtspējīgai izmantošanai, mērķtiecīgi plānotas rīcības un investīcijas, kā arī sekmēta teritorijas atpazīstamība.

Ādažu novada attīstības programmas 2016. - 2022. gadam izstrādes galvenais mērķis ir radīt plānošanas dokumentu ilgtspējīgas attīstības veicināšanai Ādažu novadā, balstoties uz sabiedrības un speciālistu pamatotu viedokli, ievērojot plānošanas pamatprincipus - ilgtspējīgas attīstības principu, pāctecības principu, līdzdalības principu, interešu saskaņotības principu, sadarbības un atklātības principu.

Plānošanas dokumenta izstrādes Darba uzdevumā ir noteikti izstrādes uzdevumi:

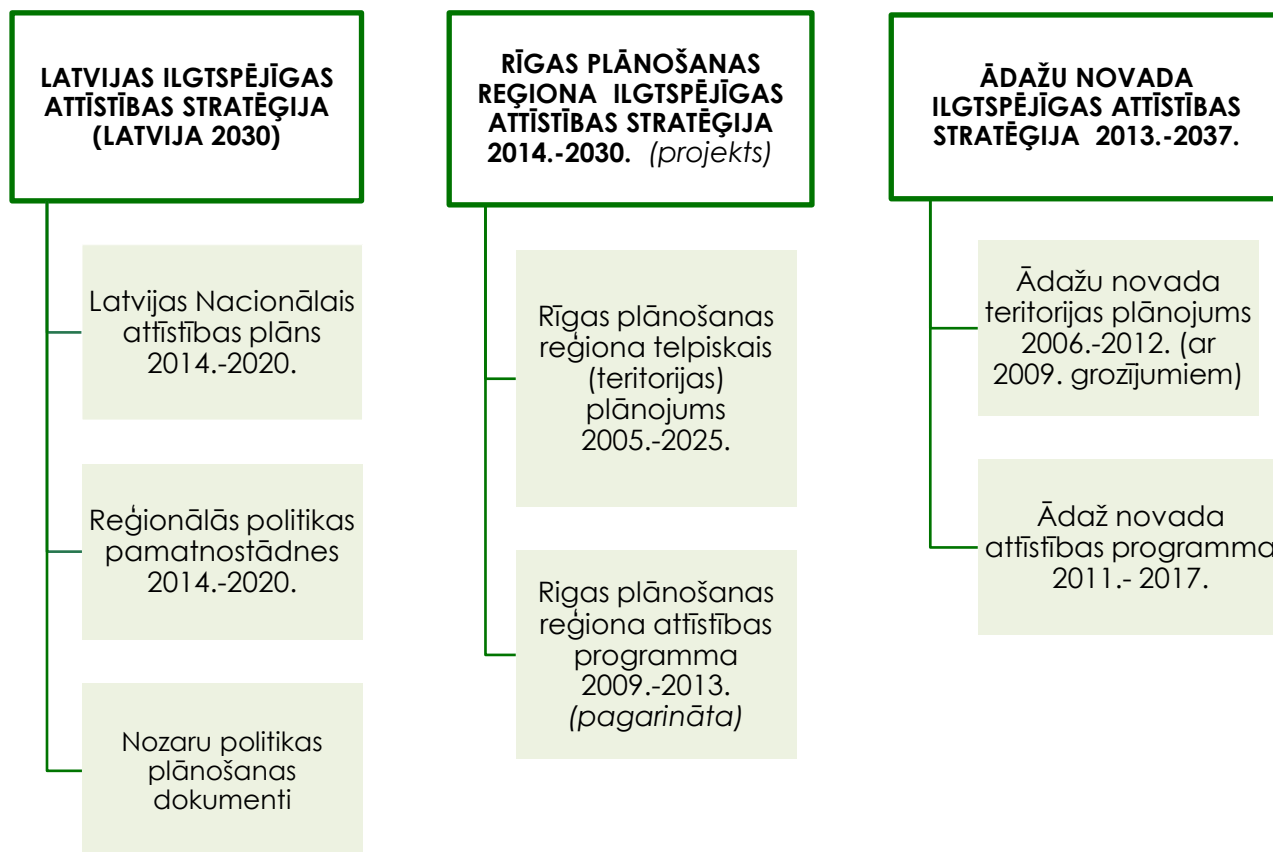
⁵ 08.05.2008. Attīstības plānošanas sistēmas likums, 3.pants

- › Definēt novada vidēja termiņa stratēģiskos uzstādījumus un rīcību kopumu, finanšu resursus un atbildīgos izpildītājus to īstenošanai;
- › Izvērtēt un ņemt vērā plānošanas reģiona spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, novada teritorijas plānojumu un to pašvaldību spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas novads;
- › Izstrādājot programmu, apzināt un ņemt vērā iepriekš izstrādātos novada plānošanas dokumentus, jau uzsāktos un iepļānotos infrastruktūras projektus;
- › Nodrošināt sabiedrības pārstāvju līdzdalību programmas izstrādē, veicot iedzīvotāju anketēšanu, iesaistot tos darba grupās un sabiedriskajās apspriedēs, atbilstoši 2009. gada 25. augusta MK noteikumos nr. 970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” noteiktajā kārtībā.

1.3 Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Saskaņā ar MK 14.10.2014. noteikumiem Nr.628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”, attīstības programmu izstrādā, ievērojot pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiju (Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. - 2037. gadam⁶) un izvērtējot Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā (Latvijā 2030), attiecīgā plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā un nacionālā un reģionālā līmeņa tematiskajos plānojumos noteikto, kā arī blakus esošo pašvaldību plānošanas dokumentus.

Plānošanas dokumentu hierarhiju, kas ņemti vērā izstrādājot Ādažu novada attīstības programmu 2016. - 2022. gadam, attēlo 2. attēls.

2. attēls. Plānošanas dokumentu hierarhija

⁶ Apstiprināta ar Ādažu novada domes 23.07.2013. sēdes lēmumu Nr.162

Pašlaik notiek Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014. - 2030. gadam un Rīgas plānošanas reģiona attīstības programmas 2014. - 2020. gadam izstrāde.

Lai nodrošinātu sabalansētu un efektīvu attīstību, Attīstības programmas izstrādē ņemti vērā kaimiņu pašvaldību - Garkalnes novada, Carnikavas novada, Saulkrastu novada, Sējas novada un Inčukalna novada attīstības plānošanas dokumenti, kā arī īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plāni un Gaujas un Daugavas upju sateces baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni.

2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA, IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS UN SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA

2.1 Vides pārskata sagatavošanas procedūra

STRATĒGISKĀS IETEKMES UZ VIDĪ veikšanas nepieciešamību un **VIDES PĀRSKATA** sagatavošanas procedūru nosaka Latvijas Republikas nacionālie normatīvie akti - likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (13.11.1998.) un MK noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (23.03.2004.), kā arī Eiropas Savienības (ES) - Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2001/42/EK (27.06.2001.) par noteiktu plānu un programmu ietekmi uz vidi novērtējumu.

Lēmumu par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu

Ādažu novada attīstības programmai 2016. - 2022. gadam pieņēma Vides pārraudzības valsts birojs (lēmums Nr.6, 19.02.2015.).

VIDES PĀRSKATA projekts tika sagatavots, pamatojoties uz Attīstības programmas projekta izvērtējumu - plānošanas dokumentā noteiktajiem risinājumiem.

VIDES PĀRSKATA izstrādē tika izmantoti elektroniski pieejami informācijas avoti, datu bāzes, kā arī dažādi publicēti materiāli, institūciju publiskie gada pārskati, Ādažu novada pašvaldības attīstības plānošanas dokumenti un publiskie gada pārskati.

1. tabula. **Nozīmīgākie informācijas avoti**

DATU AVOTS	DATU NOSAUKUMS	INFORMĀCIJAS SATURS
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Datu bāzes: Valsts statistikas pārskata veidlapa "Nr.2 – Gaiss. Pārskats par gaisa aizsardzību"	Dati par stacionāro avotu emisijām atmosfēras gaisā
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Valsts statistikas pārskata veidlapa "Nr.3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem"	Dati par bīstamajiem un sadzīves atkritumiem
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Valsts statistikas pārskata veidlapa "Nr.2 – Ūdens. Pārskats par ūdens resursu lietošanu"	Ūdens patēriņa uzskaitē, novadīto notekūdeņu apjomi, paliekošais piesārņojums
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs	Informācija par piesārņotām un potenciāli piesārņotām teritorijām
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Gaujas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2009. - 2015. gadam Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2009. - 2015. gadam	Informācija par Gaujas un Daugavas upju sateces baseinu apgabalos esošajiem ūdensobjektiem, to apsaimniekošanu
Dabas aizsardzības pārvalde	www.daba.gov.lv	Dati par īpaši aizsargājamām teritorijām

DATU AVOTS	DATU NOSAUKUMS	INFORMĀCIJAS SATURS
Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapa	www.vpvb.gov.lv	Dati par atļaujām, informācija par procedūru, indikatoru saraksts, informācija pašvaldībām

2.2 Iesaistītās institūcijas

Sagatavotais **VIDES PĀRSKATA** projekts tiks nodots izskatīšanai un atzinuma saņemšanai Vides pārraudzības valsts biroja norādītajām institūcijām:

- › VVD Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei,
- › Dabas aizsardzības pārvaldei,
- › Veselības inspekcijas Rīgas reģiona higiēnas novērtēšanas un monitoringa kontroles nodaļai,
- › Rīgas plānošanas reģiona administrācijai.

Ar iepriekš minētajām institūcijām ir notikušas konsultācijas par stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību Attīstības programmai. Institūcijas, savas kompetences ietvaros, ir izteikušas viedokli. VVD Lielrīgas reģionālajai vides pārvalde⁷ un Dabas aizsardzības pārvalde⁸ uzskata, ka Attīstības programmai ir nepieciešama stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma izstrāde un Vides pārskata sagatavošana.

Pēc atzinumu saņemšanas **VIDES PĀRSKATA** projekts tika papildināts un precizēts atbilstoši institūciju sniegtajiem atzinumiem un iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā izvērtēšanai un gala atzinuma sniegšanai.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma sagatavošanas laikā notika konsultācijas ar Ādažu novada struktūrvienību speciālistiem, kā arī tika veikta pašvaldības teritorijas apsekošana dabā.

2.3 Sabiedrības informēšana un līdzdalība

VIDES PĀRSKATA sagatavošanas procedūras un sabiedrības līdzdalības principus nosaka 23.03.2004. MK noteikumi Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums", kā arī 25.08.2009. MK noteikumi Nr.970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesos".

Sagatavojot **VIDES PĀRSKATA** projektu, ņemti vērā Vides pārraudzības valsts biroja ieteikumi, pašvaldības priekšlikumi, informācija no kompetentajām institūcijām, ar kurām notika konsultācijas, kā arī sabiedrības priekšlikumi un precizējumi.

Sagatavotais attīstības plānošanas dokumenta projekta materiāls un Vides pārskata projekts tika nodots publiskajai apspriešanai. Publiskā apspriešana notika no 2015. gada 28. augusta līdz 26. oktobrim. 2015. gada 24. septembrī plkst. 17.00 tika organizēta publiskās apspriešanas sanāksme (Ādažu novada domes Būvvaldes telpās, Gaujas ielā 33A, Ādažos, Ādažu novadā). Visi materiāli sabiedrībai bija pieejami Ādažu novada domes ēkā, Gaujas ielā 33A, Ādažos un Internetā - pašvaldības mājas lapā: www.adazi.lv. Paziņojums tika izplatīts arī vietējā laikrakstā un nosūtīts elektroniskā veidā Vides pārraudzības valsts birojā.

⁷ Par ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību Ādažu novada Attīstības programmas (2017-2020) izstrādei, 23.01.2015., Nr. 4.5/ 19/519

⁸ Par ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību Ādažu novada Attīstības programmas (2017-2020) izstrādei, 27.01.2015., Nr. 4.9/7/2015-N-E

Priekšlikumus par izstrādāto **VIDES PĀRSKATU** varēja iesniegt rakstveidā Ādažu novada domē, Gaujas ielā 33A, Ādažos, vai sūstīt pa pastu, adresējot Ādažu novada pašvaldībai, Gaujas ielā 33A, Ādažos, Ādažu novadā, LV-2164, vai sūstīt elektroniski uz e-pasta adresi inga.perkona@adazi.lv.

Pēc Ādažu novada atfistības programmas 2016. - 2022. gadam apstiprināšanas, pašvaldībai 14 dienu laikā ir jāinformē iedzīvotāji, institūcijas par to, kā tika ņemti vērā **VIDES PĀRSKATA** iestrādātie ieteikumi, kā arī pasākumi monitoringa veikšanai.

Paziņojumam jābūt brīvi pieejamam pašvaldībā (pie ziņojuma dēļa), arī mājas lapā Internetā.

Plašāka informācija par to, kas jāiekļauj paziņojumā ir **VIDES PĀRSKATA 4. pielikumā**, kā arī Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā www.vpvb.gov.lv.

3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS UN IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS

3.1 Īss vispārīgs teritorijas un dabas apstākļu raksturojums

Ādažu novads atrodas ģeogrāfiski un ekonomiski ļoti izdevīgā vietā - Latvijas centrālajā daļā, Rīgas aglomerācijā, 25 km attālumā uz ziemeļiem no Rīgas pilsētas. Teritoriju šķērso nozīmīga transporta maģistrāle - valsts galvenais autoceļš A1 (Rīga (Baltezers) - Igaunijas robeža (Ainaži)), kas ir starptautiskā autoceļa VIA Baltica (E67) posms.

Pašvaldības teritorija aizņem 162,9 km² un robežojas ar piecu Pieņēģas novadu - Garkalnes novada, Carnikavas novada, Saulkrastu novada, Sējas novada un Inčukalna novada administratīvajām teritorijām. Ādažu novada teritorijā ietilpst 12 ciemi - Ādaži, Kadaga, Baltezers, Garkalne, Alderi, Divezeri, Birznieki, Iļķene, Āņi, Eimuri, Atari un Stapriņi. Pašvaldības administratīvais un lielākais attīstības centrs ir Ādažu ciems. Uz 01.01.2015. kopā novada teritorijā dzīvoja 10714 iedzīvotāji⁹, kopš 2002. gada iedzīvotāju skaitam vērojama tendence palielināties vidēji apmēram par 3,3% gadā¹⁰.

Teritorijas reljefu un dabas apstākļus nosaka atrašanās Pieņēģas zemienē, kur izplatītas pēcledus laikmeta kāpas, kā arī daudzi lagūnu ezeri. Dažas novada reljefa īpatnības ir radījuši Gauja, kas plūst caur novada teritoriju. Tuvāk Rīgas līcim uz Carnikavas novada pusi izvietojusies ļoti līdzenie Lītoņinas jūras līdzenumi, kas zemākajās vietās pārpuvojušies un tajos, lai pasargātu lauksaimniecības zemes no applūšanas, izveidotas polderu sistēmas (Laveru polderis, Ādažu centra polderis, Eimura - Mangaļu polderis). Ādažu novadā zemes virsas augstuma atzīmes ir no 0 līdz 26 m vjl., bet teritorijas centrālajā daļā - vidēji 6 m vjl. Teritorijā atrodas Rampas purvs, Zušu purvs, Jūgu purvs un Lielpurvs, bet lielākā purvu masīvu daļa teritoriāli atrodas kaimiņu pašvaldībās.

Zemes sadalījumā pa lietošanas veidiem Ādažu novadā dominē meži, kas aizņem 136,3 ha jeb 33,7% no novada teritorijas kopplatības. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes sastāda tikai 16,3 ha jeb 4% no teritorijas kopplatības, krūmāji - 2 ha (0,5%). Zem ūdeņiem un zivju dīķiem atrodas 99,2 ha (24,5%), zem ceļiem - 109,3 ha (27%), zem ēkām un pagalmiem - 8,2 ha (2%), bet pārējās zemes aizņem 33,4 ha jeb 8,3% no novada teritorijas kopplatības.¹¹

Lielu Ādažu novada teritorijas daļu aizņem Ādažu poligons. Kopš 1999. gada 6652 ha un 150 ēkas Ādažu novadā esošās poligona teritorijas atrodas LR Aizsardzības ministrijas valdījumā un tiek izmantota valsts aizsardzības vajadzībām. Minētajā teritorijā izvietota viena no lielākajām militārajām bāzēm Baltijā.

Pēc LVĢMC datu bāzes datiem, Ādažu novadā atrodas sešas būvmateriālu izejvielu (smilts un aleirīts) atradnes un deviņas kūdras atradnes, kas netiek izmantotas.

Ādažu novada pašvaldībai pieder karjers - ūdenskrātuve "Asni", bet tas pašlaik netiek izmantots. Tiek veikta smilšu ieguve no Gaujas, bet tā samazinās.¹²

⁹ Iedzīvotāju reģistra statistika uz 01.01.2015., Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati, www.pmlp.gov.lv

¹⁰ Informācija no Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas (2013.-2037), 2013

¹¹ Valsts zemes dienests, Latvijas Republikas administratīvo teritoriju un teritoriālo vienību zemes pārskats uz 01.01.2015.

¹² Informācija no Ādažu novada attīstības programmas (2016-2022)

3.2 Atmosfēras gaisa kvalitāte

Vieni no būtiskākajiem vidi un iedzīvotāju dzīves kvalitāti ietekmējošiem faktoriem ir atmosfēras gaisa kvalitāte un troksnis.

Gaisa piesārņojums var radīt problēmas vietējā, reģionālā vai pasaules mērogā. Vietējā mērogā tas var veicināt veselības problēmas, nodarīt kaitējumu ēkām un kultūras pieminekļiem, ietekmēt apkārtējo vidi tuvu emisijas avotiem. Reģionālā ietekme var izpausties kā ūdeņu un augsnes paskābināšanās, kā arī piezemes ozona koncentrācijas paaugstināšanās. Globālā mērogā gaisa piesārņojums ietekmē klimata pārmaiņas un ozona slāņa noārdīšanos. Gaisa piesārņojumu rada paskābinošās vielas, siltumnīcefekta gāzes, ozona slāni noārdošās vielas, vielas, kas izraisa eitrofikāciju, smagie metāli, cietās daļiņas (putekļi), noturīgie organiskie piesārņotāji (NOP) un radioaktīvās vielas. Piesārņojuma izplatībai nevar novilkt teritoriālās robežas, tas ar gaisa plūsmu tiek pārnesti tālu prom no piesārņojuma avota.

Savukārt trokšņa piesārņojumu galvenokārt rada transporta kustība, celtniecības darbi un rūpniecisko objektu, siltuma un elektroenerģijas ražošanas iekārtu darbība.

Atmosfēras gaisa kvalitāti Ādažu novadā ietekmē gan piesārņojuma emisijas no stacionārajiem (katlumājas, ražošanas uzņēmumi, dzīvojamo māju apkures iekārtas u.c.), mobilajiem (vietējais un tranzīta transports) avotiem. Mikroklimatu teritorijā ietekmē dabiskie faktori - reljefs, vēja virziens un ātrums, zaļo teritoriju (meži, mežaparki, parki u.c.) īpatsvars. Piesārņojumu līmenis dažādās teritorijas daļās var būt ļoti mainīgs, atkarībā no autotransporta kustības intensitātes, ražošanas uzņēmumu aktivitātes un meteoroloģiskajiem apstākļiem.

Ādažu novadā netiek veikts nepārtraukts gaisa kvalitātes monitorings un nav datu vai netiek pārsniegti gaisa kvalitātes robežlīmeņi. Tomēr, ņemot vērā, ka novada teritorijā ir plašas zaļās zonas, mežu un ūdeņu teritorijas, kopumā atmosfēras gaisa kvalitāte varētu būt laba. Provizorisks, visvairāk piesārņotais gaiss un vislielākais trokšņa piesārņojums ir intensīvas satiksmes autoceļu, blīvi apdzīvoto vietu maģistrālo ielu, rūpnieciskajās un tehniskajās teritorijās, kā arī tieši to tuvumā, bet visīrākais novada zaļajās teritorijās - mežos, pie ūdeņiem - ezeriem, upēm, mākslīgajām ūdenskrātuvēm u.c.

3.2.1 Stacionāro avotu emisijas

Stacionāro avotu emisijas Ādažu novadā galvenokārt rada organizāciju un uzņēmumu siltumcentrāļu un katlu māju iekārtas, ražošanas uzņēmumu tehnoloģiskās iekārtas, kā arī degvielas un ķīmisko vielu uzglabāšanas cisternas, kas emitē vidē gaistošos organiskos savienojumus.

Nozīmīgākās piesārņojošo vielu emisijas atmosfēras gaisā rodas siltumapgādes ražošanas procesā Ādažu un Kadagas ciema katlu mājās un koģenerācijas stacija, kā arī pārējās lokālās uzņēmumu un iestāžu, individuālo dzīvojamo māju katlu mājās un veido ~80% apjoma no piesārņojošo vielu emisijām gaisā.

Ādažu novadā centralizētās siltumapgādes sistēmas (CSS) ir izveidotas Ādažos un Kadagā. Ādažu centra un Kadagas ciemu privatizētajiem daudzdzīvokļu namiem centralizēto siltumapgādi nodrošina SIA „Ādažu Namsaimnieks”, kuram ar SIA „BaltEnEko” noslēgts līgums par siltuma ražošanu. Kā kurināmais tiek izmantota dabasgāze un biomasas (kokskaudu granulas). SIA „BaltEnEko” Ādažu centra ciemā 1997. gadā uzstādīja vienu no pirmajām Latvijā pasaules standartiem atbilstošu dabas gāzes iekšdedzes dzinēja koģenerācijas sistēmu.

Ādažu ciemā siltumapgādi nodrošina trīs katlu mājas, kas atrodas Attekas ielā 43 (kopējā uzstādītā siltuma jauda 4,84 MW_{th} un elektriskā jauda 0,51 MW_{el}), Gaujas ielā 25a (0,75 MW_{th} gāzes katls un 0,15 MW_{th} granulu katls) un Ūbeļu ielā 2 (5,3 MW_{th} un 0,72 MW_{th} gāzes katli). Kopējais siltumtrašņu garums Ādažos ir 4343 m. Kadagas ciemā siltumapgādi nodrošina koģenerācijas stacija (kopējā uzstādītā siltuma jauda 3,05 MW_{th} un elektriskā jauda 0,44 MW_{el}).

Kopējais siltumtrašu garums Kadagā ir 1400 m. Sešās pašvaldības iestādēs tiek izmantoti autonomie gāzes un dīzeļdegvielas apkures katli.¹³

Ādažu novadā ir pieņemti „Saistošie noteikumi par siltumapgādes attīstības kārtību Ādažu novadā”¹⁴, kas nosaka kārtību, kas ir jāievēro plānojot un īstenojot pasākumus siltumapgādes nodrošināšanā, siltumapgādes sistēmu modernizācijā, servisa pakalpojumos kvalitātes uzlabošanā, kā arī energopatēriņa vadības nodrošināšanā. Noteikumi nosaka ilgtspējīgas siltumapgādes attīstības kārtību. Galvenais siltumapgādes veids novada teritorijā ir centralizēta siltumapgāde, kas tiek attīstīta paaugstinot efektīvas koģenerācijas līmeni, palielinot siltumapgādes drošumu, veidojot racionālu siltumavotu noslēgumu sistēmā, samazinot siltumenerģijas pārvades zudumus, likvidējot centrālos siltuma punktus un modernizējot individuālos siltummezglus, ņemot vērā arī koģenerācijas un vietējo energoresursu izmantošanas iespējas.

Novada administratīvajā teritorijā ir noteiktas divas centralizētās siltumapgādes zonas – Centra ciemats zona (Ādažos) un Kadagas ciemats zona. Jaunu decentralizētu siltumavotu izbūve šajās zonās pieļaujama tikai gadījumos, ja siltumavots tiek paredzēts viena dzīvokļa dzīvojamās mājas siltumapgādei, vai arī decentralizētā siltumapgāde tiek ierīkota visai daudzdzīvokļa mājai, vai arī, ja tiek izmantota bez kurināmā siltumenerģijas ražošanas tehnoloģija (elektroapkure, saules kolektori, siltumsūkņi u.c.). Jaunu decentralizētās siltumapgādes avotu attīstība pieļaujama tajās teritorijās, kurās tā neliedz ieplānoto atbalstu augsti efektīvas koģenerācijas tehnoloģiju ieviešanai un nerada izmešu emisijas virs apstiprinātajiem robežlielumiem. Šādos gadījumos siltumenerģijas ražošanai tiek ieteikts veids bez kurināmā sadedzināšanas (elektroapkure, saules kolektori, siltumsūkņi u.c.) vai kurināmais, kas veido minimālu kaifīgo izmešu apjomu – dabasgāzes, koksnes u.c. biomasas izmantošana.¹⁵

Ādažu novada ražošanas uzņēmumi galvenokārt ir koncentrējušies Ādažu vēsturiskajā ražošanas zonā un Jaunkūlu rajonā. No ražošanas uzņēmumiem lielākās emisijas rada AS „LATFOOD” (pamatnodarbošanās – kartupeļu pārstrāde), SIA „BERLAT GRUPA” (pamatnodarbošanās – spirtu destilēšana, rektificēšana un maisīšana, augļu un dārzeņu pārstrāde un konservēšana), SIA „GK Holding” (pamatnodarbošanās – metāla durvju un logu ražošana).

Saskaņā ar Valsts statistikas pārskatu „Nr.2 - Gaiss”, 2013. gadā Ādažu novadā siltuma vai elektroenerģijas ražošanai (gan siltumapgādei, gan ražošanas tehnoloģiskajiem procesiem) kopā tika izlietoti 3553,862 m³ dabas gāzes (1 iekārtā), 560 tonnas granulu (1 iekārtā), 732,32 tonnas koksnes (1 iekārtā) un 99 tonnas cita kurināmā (1 iekārtā). Salīdzinoši ar iepriekšējiem gadiem, ir paieaugusi dabas gāzes kā kurināmā izmantošana, kā rezultātā pēdējos gados (2012. – 2014. gadā), atmosfēras gaisā vairs nenonāk sēra dioksīds, kas veicina skābo nokrišņu rašanos, skābina augsni, bojā ēkas un būves.

Ādažu novadā nozīmīgākās piesārņojošo vielu emisijas atmosfēras gaisā veido oglekļa dioksīds (procentuāli lielāko daļu), oglekļa oksīds, slāpekļa dioksīds, PM10[i] un slāpekļa oksīdi (NOx), kas galvenokārt veidojas no kurināmā sadedzināšanas. Piesārņojošo vielu emisiju dinamika 2010. – 2014. gadu griezumā ir svārstīga. Visaugstākās oglekļa dioksīda emisijas konstatētas 2011. – 2013. gadā, bet 2014. gadā tā ir būtiski samazinājusies līdz 6106,5 t (2013. gadā vidē nonākušas 8536,64 tonnas oglekļa dioksīda). Piesārņojošajām vielām - oglekļa oksīdam, PM10[i], slāpekļa dioksīdam pēdējos divos gados novērota emisijai palielināšanās tendence. Arī sadedzināšanas iekārtu skaits ir palielinājies no 69 iekārtām 2010. gadā līdz 127 iekārtām 2014. gadā. Oglekļa oksīds, pārvēršoties par CO₂, veicina siltumnīcas efektu, kā arī kopā ar slāpekļa oksīdiem un ogļūdeņražiem veicina smoga rašanos apdzīvotās vietās. Galvenais emisiju avots ir katlu mājas, kur tas rodas nepilnīgas sadegšanas rezultātā. Slāpekļa dioksīds NOx daudzums atkarīgs no kurināmā veida un katlu siltuma jaudas, lielāka slāpekļa oksīdu emisija rodas, sadedzinot akmeņogles (vairs netiek izmantotas Ādažu novadā kā kurināmais). Detalizētu vielu emisiju raksturojumu *skatīt 2. tabulā.*

¹³ Informācija no Ādažu novada attīstības programmas (2016-2022)

¹⁴ Saistošie noteikumi nr.25, apstiprināti ar Ādažu novada domes 28.09.2010. sēdes lēmumu

¹⁵ <http://adazunamsaimnieks.lv>

2. tabula. Izmeši Ādažu novadā pa gadiem (tonnas)¹⁶

	2014. g.	2013. g.	2012. g.	2011. g.	2010. g.
IEKĀRTU SKAITS	127	110	124	83	69
VIELAS:					
Akroleīns	-	-	0,01	-	-
Amonjaks	0,03	-	0,02	-	-
Benzīns	0,17	0,5	0,56	0,66	0,48
Butāns	-	0,01	-	-	-
Cietās izkliedētās daļiņas	0,26	-	0,10	-	-
Dimetamīns	0,02	-	2,02	-	-
Etanols (etilspirts)	0,19	0,19	0,19	0,19	-
Fenols	0,01	-	0,01	-	-
Gaistošie organiskie savienojumi (GOS)	0,41	-	-	-	-
Metāns	-	-	-	0,14	-
Oglekļa dioksīds	6106,5	8536,64	759,41	6926,52	4405,73
Oglekļa oksīds	12,51	13,34	9,7	8,72	6,29
PM10[i]	1,8	1,02	0,42	0,45	
PM2,5[ii]	0,82	0,88	1,18	0,13	
Petroleja	0,16	0,22	0,24	0,64	0,22
Propāns		0,02			
Slāpekļa dioksīds	9,48	9,56	6,41	5,78	3,63
Slāpekļa oksīdi (NOx)	2,44	2,51	2,22	1,37	0,8
Sēra dioksīds	-	-	-	0,15	0,11
Toluols	0,01	-	-	-	-
Trimetilbenzoli	0,01	-	-	-	-
KOPĀ	6134,87	8564,88	7601,58	6948,02	4421,61

Atbilstoši pieejamajai informācijai, uzņēmumiem izsniegtajās B un C kategorijas piesārņojošās darbības atļaujās norādītie emisiju atmosfērā limiti netiek pārsniegti.

2014. gada jūnijā - septembrī Ādažu novada dome īstenoja KPFI (Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta) projektu „Energoefektīvu gaismekļu nomaiņa Ādažu novadā”.¹⁷

Jāatzīmē arī, ka Ādažu novada ciemu savrupmāju apbūves teritorijās dūmvadu vidējais augstums 8 - 20 m nenodrošina pietiekamo piesārņojošo vielu izkliedi atmosfērā, pasliktina gaisa kvalitāti un izsauc negatīvu ietekmi uz iedzīvotāju labsajūtu. Joprojām aktuāli ir izglītot sabiedrību vides aizsardzībā, paaugstināt izpratni par energotaupību un energoefektivitātes pasākumiem, lai arvien vairāk privātmāju īpašnieku sāk izmantot vides draudzīgo enerģiju mājāsaimniecībās (biomasas apkure, saules kolektori u.c.).

Kā stacionārais piesārņojuma avots, kas neatrodas pašvaldības teritorijā, bet pie valdošajiem rietumu vējiem būtiski iespaido gaisa kvalitāti Ādažu novada teritorijā, minama Rīgas TEC-2 darbība.

Autoceļi un ielas un arī ir viens no stacionārajiem emisijas avotiem Ādažu novadā, kas piesārņo atmosfēru ar piesārņojošām vielām, tajā skaitā putekļiem. Viens no prioritārajiem uzdevumiem ir transporta infrastruktūras kvalitātes uzlabošana, mīkstā seguma nomaiņa - asfaltēšana, kas samazinātu atmosfērā nonākošo cieto daļiņu (putekļu u.c.) emisiju daudzumu un uzlabotu ceļu drošību un pārvietošanos pa tiem.

Vibrācijas veidošanās galvenokārt saistīta ar autotransporta, īpaši ar kravas transporta pārvadājumiem, būvniecības veikšanu, radot iedzīvotājiem diskomforta sajūtu, kā arī iespējami apkārtējo ēku vai būvju bojājumi.

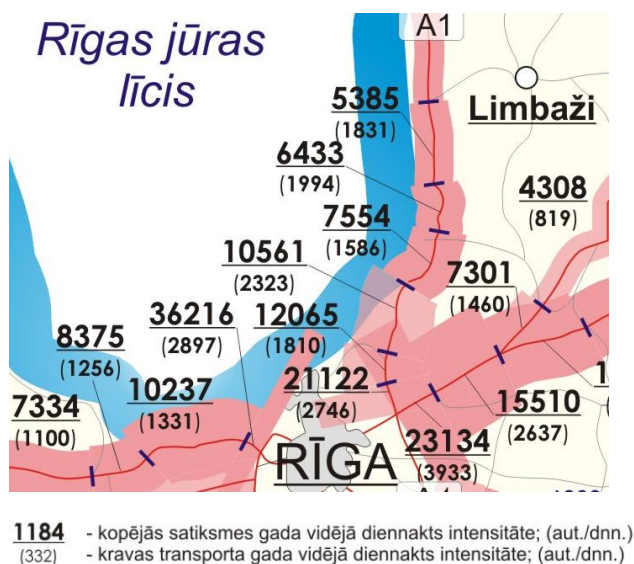
¹⁶ LVĢMC datu bāze, 2 Gaiss kopsavilkumi, izmeši

¹⁷ Informācija no Ādažu novada attīstības programmas (2016-2022)

Ādažu novadā transporta radītās vibrācijas lielu ietekmi atstāj uz tām apdzīvotām vietām, kuras šķērso valsts autoceļi ar intensīvu satiksmi - valsts galvenais autoceļš A1 (Rīga (Baltezers) - Igaunijas robeža (Ainaži)) caur Baltezezeru, Ādažiem, kā arī pašvaldības ceļi, piemēram, Gauja – Ilķene caur Kadagu, pa kuriem tiek transportēta smagā bruņutehnika uz un no Ādažu militārā poligona. Risinājums vibrāciju mazināšanai uz autoceļiem ir to segumu uzlabošana vai arī apvedceļu izmantošana ārpus blīvi apdzīvotām ciemu teritorijām. Latvijas Republikas tiesību aktos nav noteiktas vibrāciju robežvērtības ārtelpām un arī transporta darbības radītām vibrācijām.

3.2.2 Mobilo avotu emisijas un trokšņa piesārņojums

Mobilo avotu emisijas vidē Ādažu novada teritorijā galvenokārt veido tranzīta un vietējais autotransports, kas veic pasažieru un tranzīta kravu pārvadājumus pa novada teritoriju šķērsojošajiem autoceļiem. Nozīmīgākais mobilo avotu izmešu apjoms ir valsts galvenā autoceļa A1 Rīga (Baltezers) - Igaunijas robeža (Ainaži) tiešā tuvumā, kur kopējā satiksmes gada vidējā diennakts intensitāte 2014. gadā bija 21122 transportlīdzekļi (tai skaitā 2746 kravas transportlīdzekļi) A1 krustojuma ar A4 Rīgas apvedceļš (Baltezers - Saulkalne) posmā un 7554 transportlīdzekļi¹⁸ (tai skaitā 1586 kravas transportlīdzekļi) pie Salacgrīvas novada robežas. (skatīt arī 3. attēlā)

Uz valsts reģionālā autoceļa P1 Rīgas robeža (Jaunciems) - Carnikava – Ādaži kopējā satiksmes gada vidējā diennakts intensitāte 2014. gadā sastādīja 6244 aut./dnn. Tomēr trūkst precīzas informācijas par iespējamā piesārņojuma apjomu no mobilajiem transportlīdzekļiem. Jāatzīmē, ka transporta intensīva plūsma pa autoceļu A1 rada arī trokšņa piesārņojumu, kā arī pa to notiek bīstamu kravu pārvadājumi, tajā skaitā naftas, naftas produktu un citu bīstamu ķīmisko vielu (no Lietuvas caur Latviju uz Igauniju) ar avāriju risku.

Teritorijā reģistrēto transportlīdzekļu skaits un tā dinamika ir viens no rādītājiem, kas raksturo piesārņojuma emisijas no mobilajiem avotiem.

3. attēls. Satiksmes intensitāte

Ādažu novada teritorijā 2015. gada sākumā kopā bija reģistrēti 4829¹⁹ transportlīdzekļi. Pēdējo gadu laikā transportlīdzekļu skaits ir svārstījies, ko ietekmējusi kopējā ekonomiskā situācija valstī. Kā redzams 3. tabulā, būtiski transportlīdzekļu skaits pazeminājies, 2011. gadā (vairāk kā par 1000). 2012.gadā tas turpināja samazināties, bet kopš 2013. gada, līdz ar pakāpenisku valsts izeju no ekonomikas krīzes situācijas, vērojama neliela transportlīdzekļu skaita pieauguma tendence.

3. tabula. Reģistrētie transportlīdzekļi²⁰

GADS	Vieglie	Kravas	Autobusi	Motocikli, tricikli	Piekabes, puspie- kabes	Kvadra- cikli	Mopēdi	KOPĀ
2015	3704	409	52	161	361	10	132	4829
2014	3486	370	103	329	154	8	124	4574

¹⁸ VAS „Latvijas Valsts ceļi” dati, www.lvceļi.lv

¹⁹ CSDD dati uz 01.01.2015., www.csdd.lv

²⁰ CSDD dati, www.csdd.lv

2013	3337	406	92	307	158	10	113	4423
2012	3236	356	41	147	285	15	107	4187
2011	3310	356	40	266	131	14	109	4226
2010	4395	573	63	178	391	14	106	5720

Atbilstoši 07.01.2014. MK noteikumiem Nr.16 „Troksņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” (turpmāk tekstā MK noteikumi Nr.16) 2013. gadā ir izstrādātas troksņa kartes valsts galvenajiem autoceļiem, tajā skaitā A1 posmam A2 – V101, kas šķērso Ādažu novada teritoriju un troksņa rīcības samazināšanas plāni, uz kuriem satiksmes intensitāte ir vairāk nekā 3 miljoni transportlīdzekļi gadā. Ādažu novada teritoriju šķērsojošajiem A1 posmiem autoceļš A2 - Ādaži, Ādažu apvedceļš (šķērso Baltezeru un Ādažus) un autoceļš V45 – autoceļš V101 stratēģiskā troksņa kartes²¹ un rīcības plāns vides troksņa pazemināšanai²² ir izstrādāts 2012. gadā. Valsts galvenā autoceļa A1 Rīga (Baltezers) - Igaunijas robeža (Ainaži) posmā A2 Rīga – Sigulda – Igaunijas robeža (Veclaicene) – V101 Lilaste – Saulkraste - Duči izdalītas divas troksņa diskamforta zonas – Baltezers un Ādaži. Baltezerā autoceļš A1 šķērso galvenokārt individuālās dzīvojamās apbūves teritorijas, bet Ādažos autoceļa tuvumā atrodas publiskās, jauktas un dzīvojamās apbūves teritorijas. MK noteikumi Nr.16 nosaka maksimāli pieļaujamās troksņa normatīvus dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijās (skatīt 4. tabulā).

4. tabula. Troksņa robežlielumi

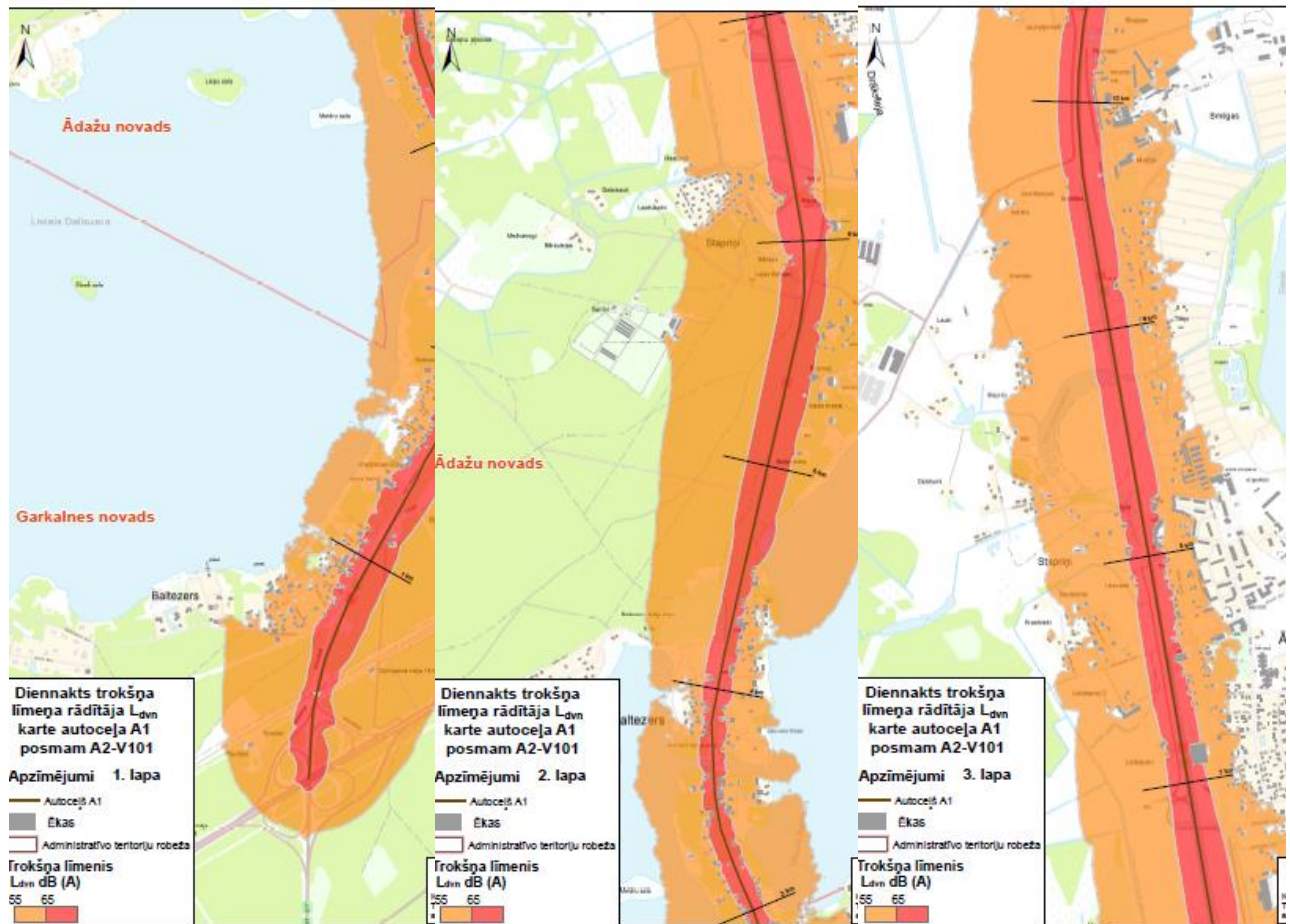
TERITORIJAS LIETOŠANAS FUNKCIJA	TROKSŅA ROBEŽLIELUMI		
	L _{diena} (dB(A))	L _{vakars} (dB(A))	L _{nakts} (dB(A))
Individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju, bērnu iestāžu, ārstniecības, veselības un sociālās aprūpes iestāžu apbūves teritorija	55	50	45
Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija	55	50	45
Publiskās apbūves teritorija (sabiedrisko un pārvaldes objektu teritorija, tai skaitā kultūras iestāžu, izglītības un zinātnes iestāžu, valsts un pašvaldību pārvaldes iestāžu un viesnīcu teritorija) (ar dzīvojamo apbūvi)	60	55	55
Jauktas apbūves teritorija, tai skaitā tirdzniecības un pakalpojumu būvju teritorija (ar dzīvojamo apbūvi)	65	60	55
Klusie rajoni apdzīvotās vietās	50	45	40

Kopējā platība autoceļa A1 posma A2 – V101 apkārtnē, kur troksņa rādītāja L_{dvn} vērtība pārsniedz 55 dB(A) sastāda 16,26 m², savukārt $L_{dvn} > 65$ dB(A) ir konstatēts – 3,39 m² un $L_{dvn} > 75$ dB(A) – 0,58 m². Vairāk kā 600 mājokļi ar ~ 4000 iedzīvotājiem atrodas teritorijās, kur troksņa rādītāja L_{diena} vērtība pārsniedz 50 dB(A), 470 mājokļi ar 2608 iedzīvotājiem atrodas teritorijās, kur troksņa rādītāja L_{vakars} vērtība pārsniedz 50 dB(A) un 191 mājokļi ar 968 iedzīvotājiem atrodas teritorijās, kur troksņa rādītāja L_{nakts} vērtība pārsniedz 50 dB(A). Teritorijās, kur vidējais diennakts

²¹ Troksņu stratēģisko karšu izstrāde valsts galvenā autoceļa A1 posmam A2 – V101, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” (SIA „Elle”), 2012

²² Rīcības plāns vides troksņa pazemināšanai valsts galvenā autoceļa A1 posmam A2 – V101, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” (SIA „Elle”), SIA „Transportbūvju konsultācijas”, 2012

trokšņa rādītājs L_{dvn} pārsniedz 55 dB(A) atrodas 386 mājokļi ar 2284 iedzīvotājiem. Autoceļa A1 posma A2 – V101 tuvumā atrodas arī publiskās iestādes – Ādažu slimnīca, Ādažu pirmsskolas izglītības iestāde un Ādažu Brīvā Valdorfa skola (L_{dvn} vērtības 50 – 54 dB(A)). Vislielākā teritorijas platība, kurā pārsniegti trokšņa robežlielumi konstatēta vakara stundās, bet vismazākā – dienas stundās. Neatrodas neviens mājoklis ar īpašu skaņas skaņas izolāciju vai kluso fasādi.²³ Vidējos diennakts trokšņa rādītājus (L_{dvn}) skatīt 4.attēlā

4. attēls. **Stratēģiskā trokšņa kartes**²⁴

Trokšņa diskamforta zonā Baltezers nav plānots veikt trokšņa barjeru vai aizsargvaļņu izbūvi, jo, apsekojot teritoriju tika konstatēts, ka efektīvu pasākumu realizācija autoceļa nodalījuma joslā starp trokšņa avotu un uztvērēju (dzīvojamām un sabiedriskām teritorijām) nav iespējama. Trokšņa barjeru un vaļņu izvietojumu ierobežo lielais pieslēguma ceļu un izbrauktuvju skaits, kā arī ierobežotais izbūves joslas platums, kurā novietota ietve gājējiem. Saskaņā ar valsts autoceļu tīkla attīstības plāniem, ilgtermiņā Baltezersa ciemam tiek plānots izbūvēt apvedceļu. Apvedceļa izbūves rezultātā, satiksmes intensitāte Baltezersa ciemā varētu samazināties par vairāk kā 60%. Saskaņā ar VAS „Latvijas Vaļš ceļi” sniegto informāciju, Baltezersa apvedceļa izbūve varētu tikt uzsākta tikai pēc 2025. gada. Trokšņa diskomforta zonā Ādaži plānots izvietot 11 trokšņu barjeras ar kopējo garumu 3025 m un virsmas laukumu 7114 m².

Pamatojoties uz aprēķinu rezultātiem, konstatēts, ka trokšņa barjeru izvietojuma un apvedceļa izbūve samazinās trokšņa līmeni 529 dzīvojamajās mājās ar kopējo iedzīvotāju skaitu 3492. Balstoties uz statistikas datiem par trokšņa izraisīto diskomfortu un miega traucējumiem, tika

²³ Trokšņu stratēģisko karšu izstrāde valsts galvenā autoceļa A1 posmam A2 – V101. Rezultātu kopsavilkums, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” (SIA „Elle”), 2012

²⁴ Trokšņu stratēģisko karšu izstrāde valsts galvenā autoceļa A1 posmam A2 – V101. Rezultātu kopsavilkums, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” (SIA „Elle”), 2012

aprēķināts, ka, pēc trokšņa līmeņa samazināšanas ar diskomfortu varētu saskarties ~272 iedzīvotāji, bet ar miega traucējumiem ~166 iedzīvotāji. Saskaņā ar pētījumiem, par zemu ietekmes līmeni tiek uzskatītas tādas situācijas, kurās ar trokšņa izraisīto diskomfortu saskaras ne vairāk kā 10% iedzīvotāju, bet ar miega traucējumiem - ne vairāk kā 5% iedzīvotāju.

Izvērtējot Baltezera apvedceļa izbūves ietekmi uz trokšņa diskomforta zonu Baltezers, konstatēts, ka transporta kustības intensitātes izmaiņas pēc apvedceļa izbūves, būtiski samazinās trokšņa līmeni diskomforta zonā. Visticamāk, ka apvedceļa izbūve, palielinās satiksmes drošību un samazinās gaisa piesārņojuma līmeni šajā teritorijā. Perspektīvais Baltezera apvedceļš ir saistīts ar Rīgas pilsētas transporta infrastruktūras attīstības, jo tas pieslēdzas pie Ziemeļu šķērsojuma trases. Līdz ar to apvedceļa būvniecība netiek plānota ātrāk, kamēr netiek uzsākta Ziemeļu šķērsojuma projekta realizācija.

Plānotie informatīvie un izpētes pasākumi, piemēram, „klusā” seguma ieviešanas izpēte, tiešā veidā neietekmēs trokšņa līmeni A1 autoceļa apkārtnē, bet sekmēs pašvaldības un teritoriju attīstītāju iesaistīšanos laicīgā potenciālo trokšņu problēmas novēršanā.²⁵

Kopējo autoceļu trokšņa līmeni ietekmē ne vien satiksmes intensitāte, kustības ātrums un transportlīdzekļu sastāvs, bet arī autoceļa seguma kvalitāte. Saskaņā ar Valsts autoceļu sakārtošanas programmu 2014. - 2020.gadam, 2014. - 2016. gadā ir paredzēts veikt seguma atjaunošanu un pastiprināšanu visā autoceļā A1 Rīga (Baltezers) - Igaunijas robeža (Ainaži).

Ādažu novada teritorija „Eimurlaukos” atrodas SIA „Avio Rīga” vispārīgās aviācijas lidlauks „Ādaži”. Nelielu gaisa piesārņojumu dod mazie lidaparāti. Bet, ultravieglu lidaparātu motoru nelielo jaudu dēļ tie nav uzskatāmi par nozīmīgiem.

SECINĀJUMI UN REKOMENDĀCIJAS

Nozīmīgākie stacionārie gaisa piesārņojošo emisiju un trokšņu avoti ir siltuma ražošanas iekārtas un ražošanas uzņēmumu tehnoloģiskās iekārtas, mobilie – vieglais un tranzīta kravu autotransports, kas šķērso novada teritoriju.

Pēc pieejamajiem datiem par organizācijām un iestādēm, kas atskaitās ar formu „GaiSS-2”, vielu piesārņojuma koncentrācijas no stacionārajiem avotiem nepārsniedz gaisa kvalitātes normatīvus un emisiju limitus.

Sadarbībā ar VVD Rīgas reģionālo vides pārvaldi iesaistīties stacionāro piesārņotāju stingras kontroles pasākumos, lai nepieļautu uzņēmumiem izsniegto B piesārņojošās darbības atļaujās norādīto emisiju limitu atmosfēras gaisā pārsniegšanu. C kategoriju piesārņojošo darbību veicējiem ievērot normatīvajos aktos noteiktās piesārņojošo vielu maksimālās pieļaujamās koncentrācijas.

Turpināt veikt centralizēto siltumapgādes sistēmu optimizēšanu un modernizāciju – siltumtīklu paplašināšanu un rekonstrukciju, siltuma un elektroenerģijas ražošanas tehnoloģiju, kas izmanto fosilos energoresursus pakāpenisku pāreju uz atjaunojamo un videi draudzīgu energoresursu izmantošanu. Palielināt centralizēto siltumapgādes sistēmu lietotāju skaitu. Veicināt modernu un videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešanu un izmantošanu ražošanas procesā. Veicināt centralizētās siltumapgādes sistēmas zonā esošo objektu un jaunbūvju centralizētu siltumapgādi. Lokālo un individuālo siltumražošanas avotu izbūvi plānot ārpus centralizētās siltumapgādes sistēmas zonas.

Rekomendējams veicināt videi draudzīgu apkures sistēmu ieviešanu un izmantošanu gan privātmāju sektorā, gan ražošanas uzņēmumos, akcentējot atjaunojamo energoresursu izmantošanu. Izstrādāt pašvaldības saistošos noteikumus, kas regulētu privātmāju sektora atmosfēras gaisa piesārņojošo vielu emisiju. Paredzēt izglītojošos pasākumus, kuru gaitā tiktu

²⁵ Rīcības plāns vides trokšņa pazemināšanai valsts galvenā autoceļa A1 posmam A2 – V101, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” (SIA „Elle”), SIA „Transportbūvju konsultācijas”, 2012

skaidroti jautājumi par atjaunojamā un videi draudzīga kurināmā izmantošanu.

Šobrīd trūkst datu, lai varētu novērtēt piesārņojošo vielu daudzumu no mobilajiem avotiem, jo gaisa piesārņojuma pārbaude Ādažu novada teritorijā netiek veikta. Bet ņemot vērā to, ka uz valsts galvenā autoceļa A1 ir augsta gan vieglo, gan tranzīta kravas transportlīdzekļu satiksmes intensitāte, mobilo avotu emisijas maģistrāles tuvumā ir salīdzinoši augstākas nekā teritorijās, kuras nešķērso iepriekš minētais transporta infrastruktūras objekts.

Būtiski arī atzīmēt, ka caur Kadagas centru uz Ādažu militāra poligona teritoriju tiek transportēta smagā bruņutehnika. Ieteicams veidot citus savienojumus uz Tallinas šoseju (A1), lai nešķērsotu ciema teritoriju.

Ādažu novada teritorijā ir divas autoceļa A1 trokšņa diskamforta zonas – Baltezers un Ādaži. Rīcības plānā vides trokšņa pazemināšanai valsts galvenā autoceļa A1 posmam A2 – V101 iekļautos pasākumus - trokšņa barjeru izvietojumu Ādažos un Baltezera apvedceļa izbūvi plānots ieviest tikai ilgtermiņā. Tuvākajā laika periodā tiek veikti tikai informējošie un izpētes pasākumi.

Svarīgi ir uzlabot ielu un ceļu kvalitāti, palielināt ar asfaltu (melno) segumu klāto ielu un autoceļu km skaitu, lai mazinātu putekļu piesārņojumu un uzlabotu pārvietošanās drošību pa šiem ceļiem. Sadarbojoties ar VAS „Latvijas Valsts ceļi”, sekmēt Baltezera un Ādažu ciema teritoriju šķērsojošās augstas intensitātes maģistrāles A1 ietekmes uz iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti samazināšanu (piemēram, veikt izpēti par „klusu” asfaltbetona ceļa segumu ieviešanas iespējām).

Plānojot jaunas dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijas, tās jāparedz vietās, kur autoceļu un citu piesārņojošo objektu ietekme nepārsniedz normatīvajos aktos piesārņojuma jomā noteiktos piesārņojuma robežlielumus.

Pašvaldībai ieteicams aktīvi iesaistīties trokšņa jautājumu risināšanā, izstrādāt mehānismu, kas nodrošinātu plānoto apbūves teritoriju attīstītāju informēšanu par trokšņu ietekmi un to atbildību trokšņu ietekmes mazināšanai, kā arī apkopot informāciju par jaunām apbūves teritorijām, kurās realizēti individuāli pasākumi trokšņa ietekmes mazināšanai. Būtiski no teritoriju attīstītājiem pieprasīt trokšņa aizsardzības pasākumu ieviešanu un kontrolēt to realizāciju.

3.3 Virszemes un pazemes ūdeņu resursi un kvalitāte

3.3.1 Ūdensteces un ūdenstilpes

Hidrogrāfiskā tīkla pamatelementi Ādažu novadā ir ūdensteces un ūdenstilpes (upes, strauti, ezeri, mākslīgie kanāli un ūdenskrātuves).

Novada teritoriju, tās lejtecē šķērso Latvijas garākā upe Gauja, kā arī saposmo mazākas dabīgās un mākslīgās ūdensteces - Melnupe, Puska, Straujupīte, Cimeļupe, Gaujas-Baltezera kanāls u.c. (skatīt 5. tabulā)

Saskaņā ar Civillikuma III pielikumu (1102. pantam), Gauja ir publiskā upe no Tirzas upes ietekas līdz ietekai Rīgas jūras līcī (ieskaitot posmu pa robežu), Gaujas - Baltezera kanāls.

Gaujas posmā no Braslas upes ietekas līdz ietekai Rīgas jūras līcī zvejas tiesības upē pieder vienīgi valstij.²⁶

Atbilstoši 12.03.2002. MK noteikumiem Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” Gaujā posmā no Inčukalna pagasta tilta līdz grīvai ir karpveidīgo zivju ūdeņi.²⁷ Šajos ūdeņos nepieciešams veikt ūdens aizsardzības vai ūdens kvalitātes uzlabošanas pasākumus, lai nodrošinātu karpjveidīgo un lašveidīgo zivju populācijām labvēlīgus dzīves apstākļus.

²⁶ 01.09.1992. Civillikuma I un III pielikums

²⁷ MK 12.03.2002.g. noteikumi Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”

Uz Gaujas upes, zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus.²⁸

5. tabula. **Lielākās ūdensteces Ādažu novadā**²⁹

NR. P.K.	ŪDENSTECES NOSAUKUMS	GARUMS (KM)	IETILPST (IETEK) OBJEKTĀ
1	Gauja	452	Rīgas jūras līcis
2	Puska	23	Dūņezers
3	Straujupīte	17	Gauja
4	Melnupe	9	Lilastes ezers
5	Rāmpurva grāvis	6	Lieluikas ezers
6	Gaujas – Baltezers kanāls	3	Gaujas-Daugavas ūdensceļš
7	Cimeļupe	1,9	Dūņezers
8	Krūmiņupīte	1,7	Gauja
9	Utupurva grāvis	1,7	Gauja

Ādažu novads ir bagāts ar ezeriem. Lielākās ūdenstilpes Ādažu novadā ir **Lielais Baltezers** (kopējā platība 597,5 ha, daļa atrodas arī Garkalnes novadā), **Dūņezers** (kopējā platība 274,1 ha), **Mazais Baltezers** (kopējā platība 198,7ha) un **Lilastes ezers** (kopējā platību 183,6 ha). Kadagas ezers un Lieluikas ezers ir lielāki par 25 ha. Vējupei un Inču ūdenskrātuvei ir mākslīga izcelsme. Lielāko ezeru un ūdenskrātuvju raksturojums sniegts 6. tabulā.

Liekais Baltezers, Lilastes ezers, Dūņezers un Mazais Baltezers noteikti kā publiskie ezeri. Zvejas tiesības valstij pieder Kadagas ezerā.³⁰

Kā prioritārie karpveidīgo zivju ūdeņi, kuros dzīvo vai kuros iespējams nodrošināt karpu dzimtas zivju, kā arī līdaku, asaru un zušu eksistenci, noteikts Lielais Baltezers.³¹

6. tabula. **Lielāko ezeru un ūdenskrātuvju raksturojums**³²

ŪDENSTILPES NOSAUKUMS, BASEINS, KODS ³³	SPOGUĻA LAUKUMA PLATĪBA (ha)	VIDĒJAIS, MAKSIMĀ-LAIS DZIĻUMS (m)	CITA INFORMĀCIJA
ATARU EZERS /DAUGAVAS BASEINS, 41333/	14	Vid. 2,2 Max. 5,5	Ezers starpkapu ieplakā. Pēc nolaišanas (1966.g.) ezers uzstādīnāts no jauna.
DŪŅEZERS /GAUJAS BASEINS, 53072/	274,1	Vid. 1,6 Max. 3,3	Lagūnas ezers. Publiskis ezers.
KADAGAS EZERS /GAUJAS BASEINS, 52714/	25	Vid. 0,3 Max.4,1	Atteku ezers.

²⁸ MK 15.01.2002.g. noteikumi Nr. 27 „Noteikumi par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus”

²⁹ <https://vietvardi.lgia.gov.lv>

³⁰ 01.09.1992. Civillikuma I un II pielikums

³¹ MK 12.03.2002.g. noteikumi Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”

³² Izmantota informācija no www.vietvardi.lgia.gov.lv

³³ 14.08.2012. MK noteikumi Nr.551 "Noteikumi par ūdenstilpju klasifikatoru"

ŪDENSTILPES NOSAUKUMS, BASEINS, KODS ³³	SPOGUĻA LAUKUMA PLATĪBA (ha)	VIDĒJAIS, MAKSIMĀ-LAIS DZIĻUMS (m)	CITA INFORMĀCIJA
EIMURA EZERS (KREIĻU EZERS)	2,8	Vid. 1,8 Max. 2,5	Ezers starppauguru, glaciokarsta ieplakā.
LIELAIS BALTEZERS /DAUGAVAS BASEINS, 41340/	597,5	Vid. 2,7 Max. 5,9	Bijušajā lagūnas ieplakā. Ezerā 5 salas. Dabas liegums „Lielā Baltezera salas”. Publisks ezers.
LIELUIKAS EZERS /GAUJAS BASEINS, 53071/	25	Vid. 3,2 Max. 5,1	Atteku ezers. Dabas liegums „Lieluikas ezers”.
LILASTES EZERS /GAUJAS baseins, 53073/	183,6	Vid. 2,0 Max. 3,2	Lagūnas ezers. Publisks ezers.
LĪŅU EZERS	0,7	Nav informācijas	Beznoteces ezers.
MAZAIS BALTEZERS /DAUGAVAS BASEINS, 41333/	198,7	Vid. 4,6 Max. 10	Lagūnas ieplakā. 20.gs. s., rokot kanālus, pazemināts ūdens līmenis. Publisks ezers.
MAZUIKAS EZERS /Gaujas baseins, 53070/	19,3	Vid. 3,2 Max. 5,8	Atteku ezers. Atrodas NBS teritorijā. Dabas liegums „Mazuikas ezers”.
VĒJUPE /Gaujas baseins, 52713/	3,1	Vid. 0,7 Max. 1,2	Agrāk piesērējošā un aizaugošā vecupe izveidota par caurplūdes ūdenskrātuvi.

Publiskā lietošanā esošo ūdeņu - Lilastes ezera, Dūņezera, Mazā un Lielā Baltezera un Ādažu novada pašvaldībai piederošā Kadagas ezera un mākslīgā ūdensobjekta Vējupes izmantošanu un aizsardzību saistībā ar atpūtas kuģu lietošanu reglamentē „Saistošie noteikumi par publiskā lietošanā esošo ūdeņu izmantošanu Ādažu novada teritorijā”.³⁴ Noteikumu mērķis ir saglabāt ūdenstilpņu kvalitatīvu vidi, nodrošināt drošu pārvietošanos ar kuģošanas līdzekļiem, kā arī drošību publiskajās atpūtas vietās pie ūdeņiem. Ūdens motociklu lietošana ir atļauta tikai Lielajā Baltezerā. Nav atļauta atpūtas kuģu, kuru iekšdedzes motora jauda ir lielāka par 3,7 kW izmantošana Dūņezērā, Kadagas ezerā un Vējupē, izņemot, ja Vējupē tiek rīkotas starptautiskas, Latvijas vai vietēja mēroga sacensības. Atpūtas kuģus aizliegts izmantot ūdenstilpēs tuvāk par 50 m no publisko atpūtas vietu krasta līnijas, izņemot, ja tam ir speciāli izbūvēta vai iekārtota vieta, atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

³⁴ Saistošie noteikumi Nr.30, apstiprināti ar Ādažu novada domes 24.11.2009. sēdes lēmumu (prot. Nr. 18&6), ar grozījumiem, kas pieņemti līdz 26.11.2013.

Lai nodrošinātu racionālu ezera resursu izmantošanu, aizsardzību un novērstu ūdens kvalitātes pasliktināšanos, Lielajam Baltezeram ir izstrādāti apsaimniekošanas noteikumi³⁵, kas nosaka kārtību, kas jāievēro Lielajā Baltezerā un tās piekrastes teritorijā un atbildību tās neievērošanas gadījumā. Tā kā ezers atrodas divu pašvaldību teritorijā, Lielā Baltezera apsaimniekošanu un ilgtspējīgu izmantošanu koordinē Ādažu un Garkalnes pašvaldību izveidotā Lielā Baltezera pārvaldes padome. Lai uzlabotu Baltezera ekoloģisko stāvokli aizliegta kanalizācijas notekūdeņu novadīšana ezerā, jāveic ūdens kvalitātes monitoringa novērojumi.

Virszemes ūdensobjektu krastu labiekārtošanu un izmantošanu regulē saistošie noteikumi „Par virszemes ūdensobjektu krastu lietošana un uzturēšana Ādažu novadā”.³⁶

3.3.2 Virszemes ūdeņu kvalitāte

Virszemes ūdeņu kvalitāti ietekmē gan to izcelsme, gan dabiskā un antropogēnā slodze. Ādažu novadā būtiskāko ietekmi uz virszemes ūdens objektiem atstāj punktveida piesārņojums no notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm un piesārņotajām un potenciāli piesārņotajām vietām, kā arī izkliedētais piesārņojums no centralizēti nesavāktajiem un neatīrītajiem notekūdeņiem, kā arī morfoloģiskais piesārņojums.

Ādažu novada virszemes ūdensteces un ūdenstilpes ietilpst divos upju sateces baseinu apgabalos: novada ziemeļdaļas ūdensobjekti - Daugavas sateces baseinā, bet pārējie ūdensobjekti - Gaujas sateces baseinā. Abiem upju baseiniem ir izstrādāts to apgabalu apsaimniekošanas plāns 2010. - 2015. gadam. 2015. gada 30. janvārī ir uzsākta sabiedriskā apspriešana otrā perioda (22.12.2015.-2021.g.) upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānu projektiem un plūdu riska pārvaldības plānu projektiem, kas ilgs 6 mēnešus.³⁷

12,8% no Latvijas kopējās teritorijas ir noteiktas kā īpaši jutīgās teritorijas, uz kurām attiecas paaugstinātas prasības vides aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem. Ādažu novada administratīvā teritorija ir noteikta kā īpaši jutīgā nitrātu teritorija.

GAUJAS BASEINA APGABALS atrodas Latvijas ziemeļaustrumu daļā un aizņem 13051 km² jeb 20,2% no Latvijas teritorijas. To veido Gaujas, Salacas un Rīgas jūras līcī ietekošo mazo upju sateces baseini, kā arī Burtnieku ezers ar pietekām. Raksturīgākās ir rītrāla tipa (straujas) vidēji lielas upes (48% no upju ūdensobjektiem), kā arī sekli dzidrūdēns ezeri ar augstu ūdens cietību (46% no ezeru ūdensobjektiem). Baseina apgabala apsaimniekošanas plānā iekļauti četri Ādažu novada teritorijā esoši ūdensobjekti: **Gauja (G201)**, **Lilaste (G260)**, **Dūņezers (E213)** un **Lilastes ezers (E 214)**. (skatīt 7. tabulā)

Kopumā Gaujas baseinam raksturīgs ievērojams nokrišņu daudzums. Gaujas apgabalā vislielāko daļu no gada noteces procentuāli veido pavasara notece (42,1%). Pie klimata izmaiņu scenārija (pēc Valsts pētījumu programmas KALME datiem), tiek paredzēta turpmāka pavasara noteces apjoma palielināšanās, atbilstoši pieaugot arī palu radītā apdraudējuma bīstamībai un ar to saistītajam krastu erozijas riskam. Gaujas apgabala ģeoloģiskajā uzbūvē izšķir divas galvenās daļas – kristālisko pamatklintāju un nogulumiežu segu, kurā dominē devona vecuma nogulumieži – dolomīts, kaļķakmens, smilšakmens, māls, ģipsakmens. Meži klāj 52% no apgabala teritorijas. Vairāk izplatīti ir egļu, bet apgabala vidusdaļā un lejasdaļā – priežu meži, vietām ar lapu koku piemaisījumu. Gaujas apgabalā dominē sausieņi jeb meži ar sausām minerālaugsnēm – 58,9 %. Gaujas baseina apgabalā ir daudz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju. Ādažu novada teritorijā ir izveidots aizsargājamo ainavu apvidus „Ādaži”, kura teritorijā ietilpst arī dabas liegumi - Lieluikas un Mazuikas ezeri.

Gaujas baseina ūdensobjektu notekūdeņi no NAI rada ~34% no kopējās antropogēnās fosfora slodzes un ~15% no kopējās antropogēnās slāpekļa slodzes. Izkliedētais piesārņojums no

³⁵ Saistošie noteikumi Nr.21, apstiprināti ar Ādažu novada domes 15.03.2003. sēdes lēmumu (prot. Nr.8), grozījumi 28.04.2009., Nr.13

³⁶ Saistošie noteikumi Nr.21, apstiprināti ar Ādažu novada domes 27.05.2008. sēdes lēmumu (prot. Nr.7&71)

³⁷ <http://www.meteo.lv/lapas/vide/udens/udens-apsaimniekosana-upju-baseinu-apgabalu-apsaimniekosanas-plani-upju-baseinu-apgabalu-apsaimniekosanas-plani?id=1107&nid=424>

lauksaimnieciskās darbības rada ~56% no kopējās antropogēnās slāpekļa slodzes un ~30% no kopējās antropogēnās fosfora slodzes. Centralizēti nesavāktie un neatfiltrētie notekūdeņi rada ~2% no kopējās antropogēnās slāpekļa slodzes un ~12% no kopējās antropogēnās fosfora slodzes. Savukārt notece no mežiem sastāda ~31% no kopējās antropogēnās slāpekļa un 26% no fosfora slodzes.³⁸

7. tabula. **Gaujas apsaimniekošanas apgabala ūdensobjekti, ekoloģiskās kvalitātes klases**³⁹

ŪDENSOBJEKTA NOSAUKUMS	KODS	ŪDENSOBJEKTA TIPS	EKOLOĢISKĀS KVALITĀTES KLAŠE	MĒRĶIS UZ 2015. GADU
GAUJA	G201	6 - potamāla tipa (lēna) liela upe	Laba	Laba
LILASTE	G260	6 - ritrāla tipa (strauja) liela upe	Laba	laba
DŪŅEZERS	E213	1 - ļoti sekls dzidrūdens ezers ar augstu ūdens cietību	Laba	Laba
LILASTES EZERS	E214	5 - sekls dzidrūdens ezers ar augstu ūdens cietību	Laba	Laba

Ekoloģiskās kvalitātes klase Gaujas baseina ūdensobjektiem ir laba, bet novada teritorijā nav neviena ūdensobjekta ar augstu ūdens ekoloģisko kvalitāti. (skatīt 7. tabulā) Arī ķīmiskā kvalitāte novērtēta kā laba.

DAUGAVAS BASEINA APGABALS aizņem 87900 km² lielu teritoriju. Latvijas teritorijā atrodas tikai 28% no sateces baseina teritorijas (lielākā daļa atrodas Krievijā un Baltkrievijā, neliela daļa – Lietuvā). Daugavas apgabala teritorijai raksturīga daudzveidība gan reljefa, gan klimata, gan arī ūdens režīma ziņā. Paugurains reljefs mijas ar līdzenumiem. Tāpēc arī nokrišņu sadalījums ir nevienmērīgs. Attiecīgi Daugavas apgabalā plašā amplitūdā mainās arī ilggadīgais vidējais noteces slānis, kas ir saistīts ar nokrišņu daudzumu un iztvaikošanas apjomu. Daugavas sateces baseina ilggadīgā gada vidējā notece (ūdens daudzums, ko Daugava gada laikā ienes Baltijas jūrā) ir 20,3 km³ (salīdzinājumam - Gaujas ilggadīgā gada vidējā notece ir - 2,24 km³).

Daugavas apgabalam raksturīgas augsnes galvenokārt ir uz smilts, smilšmāla un mālsmilts cilmiežiem. Izplafītas ir velēnu podzolaugsnes, pseidoglejotās augsnes un kūdraugsnes. Lielākajā Daugavas apgabala daļā aerācijas zonu veido smiltis, tāpēc visā apgabalā gruntsūdeņu dabiskā aizsargātība no virszemes piesārņojuma ir ļoti vāja. Artēzisko ūdeņu dabiskā aizsargātība atšķiras – lielākajā Daugavas apgabala daļā to piesārņojuma risks ir vidējs. Apgabalam visraksturīgākie ir sekli dzidrūdens ezeri ar augstu ūdens cietību un potamāla tipa (lēnas) upes ar vidēji lielu sateces baseinu. Baseina apgabala apsaimniekošanas plānā iekļauti trīs Ādažu novada teritorijā esoši ūdensobjekti: **Milgrāvis - Jugla (D401)**, **Lielais Baltezers (E043)** un **Mazais Baltezers (E 044)**. (skatīt 8. tabulā) Ūdensobjektos Lielais Baltezers (E043) un Mazais Baltezers (E044) tiek veikts īpaši jutīgo nitrātu teritoriju monitorings, virszemes un pazemes ūdeņu monitoringa programmas ietvaros.

Ir izveidot dabas liegums „Lielā Baltezera salas”.

Virszemes ūdensobjekts Mazais Baltezers (E044) tiek izmantots ūdensapgādē.

Salīdzinoši ar Gaujas baseina ūdensobjektiem, Ādažu novada Daugavas baseina ūdensobjektiem ekoloģiskā kvalitāte ir daudz sliktāka. Lielais Baltezers (E043) un Mazais Baltezers (E044) ir riska ūdensobjekti, kuru pašreizējā ūdens ekoloģiskā kvalitāte novērtēta kā „ļoti slihta” un „slihta” un tiem ir piemērots mērķa sasniegšanas „laba ūdens ekoloģiskā kvalitāte” termiņa pagarinājums līdz 2021. gadam. Riska cēlonis nav noskaidrots, jo pastāv nenoteiktība problēmas

³⁸ LVĢMC Gaujas upju basenu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015.

³⁹ LVĢMC Gaujas upju basenu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015., pielikumi

cēlonī. Nav apzinātas visas slodzes, tāpēc nav arī skaidrojuma tik sliktai ūdens kvalitātei. Jāizpēta slodzes un slūžu ietekme. Jāīsteno visi pasākumu programmā paredzētie pasākumi.

Daugavas baseina ūdensobjektos notekūdeņi no NAI rada ~31% no kopējās antropogēnās fosfora slodzes un ~10% no kopējās antropogēnās slāpekļa slodzes. Izklidētais piesārņojums no lauksaimnieciskās darbības rada ~66% no kopējās antropogēnās slāpekļa slodzes un ~36% no kopējās antropogēnās fosfora slodzes. Centralizēti nesavāktie un neattīrītie notekūdeņi rada ~13% no kopējās antropogēnās slāpekļa slodzes un ~6% no kopējās antropogēnās fosfora slodzes. Notece no mežiem sastāda ~21% no kopējās antropogēnās slāpekļa un ~18% fosfora slodzes.⁴⁰

8. tabula. **Daugavas apsaimniekošanas apgabala ūdensobjekti, ekoloģiskās kvalitātes klases⁴¹**

ŪDENSOBJEKTA NOSAUKUMS	KODS	ŪDENSOBJEKTA TIPS	EKOLOĢISKĀS KVALITĀTES KLAŠE	MĒRĶIS UZ 2015. GADU
MĪLGRĀVIS - JUGLA	D401	6 - potamāla tipa (lēna) liela upe	Labā	Labā
LIELAIS BALTEZERS	E043	5 - sekls dzidrūdens ezers ar augstu ūdens cietību	ĻOTI SLIKTA	SLIKTA
MAZAIS BALTEZERS	E044	5 - sekls dzidrūdens ezers ar augstu ūdens cietību	SLIKTA	LABA

Pēdējo gadu laikā Ādažu novadā aktīvi norisinās ūdenssaimniecības projekti, kuru rezultātā tiek sakārtotas ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmas, paplašinātas ar centralizētajiem pakalpojumiem nodrošinātās blīvas apbūves teritorijas, līdz ar to ietekmei uz virszemes ūdeņiem būtu jāsamazinās.

Projekts „Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Ādažos” tiek realizēts vairākās kārtās, ar mērķi rekonstruēt – uzlabot un modernizēt ūdensapgādes sistēmu novadā. „Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Baltezerā” tiek īstenots sadarbībā ar Garkalnes novada domi un SIA „Garkalnes ūdens”, lai izbūvētu jaunus kanalizācijas tīklus un kanalizācijas sūkņu staciju, palielinot kanalizācijas pakalpojumu pārklājumu, kā rezultātā Lielajā Baltezerā un Mazajā Baltezerā vairs netiktu novadīti piesārņoti notekūdeņi, kas, atbilstoši Eiropas Savienības prasībām, nodrošinās apkārtējās vides aizsardzību pret piesārņojumu, ko radītu neattīrītu vai nepietiekami attīrītu notekūdeņu nonākšanu Lielajā Baltezerā un Mazajā Baltezerā, kas ir arī dzeramā ūdens ņemšanas vieta.⁴²

Ekoloģiskās kvalitātes mērķu sasniegšanai Gaujas upju baseina apgabala un Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānos tiek plānoti pamata un papildus pasākumi. Tos ņemot vērā un īstenojot tiks uzlabots ūdensobjektu stāvoklis novadā. Attīstības programmā tiek iekļautas plānotās darbības, kas sekmēs šo pasākumu realizāciju pašvaldībā. (skatīt 9. tabulā)

9. tabula. **Gaujas un Daugavas upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānos iekļautie pasākumi**

GAUJAS BASEINA APGABALA UN DAUGAVAS BASEINA APGABALA PLĀNU PROGRAMMĀS PAREDZĒTIE PASĀKUMI	ĀDAŽU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS ATBILSTĪBA APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNA PAREDZĒTAJĪEM PASĀKUMIEM
PAMATA PASĀKUMI	
Piemērotās vietās veikt peldvietu labiekārtošanu, norādot tās teritorijas plānojumā un paredzot aizliegumu peldvietās	Iekļauts uzdevums „Attīstīt rekreācijas infrastruktūru pie ūdens resursiem Ādažu novadā”, tajā skaitā pasākumi - peldvietu

⁴⁰ LVĢMC Daugavas upju basenu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015.

⁴¹ LVĢMC Daugavas upju basenu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015.

⁴² Informācija no Ādažu novada attīstības programmas (2016.-2022.)

GAUJAS BASEINA APGABALA UN DAUGAVAS BASEINA APGABALA PLĀNU PROGRAMMĀS PAREDZĒTIE PASĀKUMI	ĀDAŽU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS ATBILSTĪBA APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNA PAREDZĒTĀJIEM PASĀKUMIEM
izmantot motorizētus peldlīdzekļus.	labiekārtošana un uzturēšana; publiskas piekļūšanas vietas pašvaldībai piederošajās teritorijās pie publiskajiem ūdeņiem labiekārtošana, ūdens piesārņojuma mazināšana.
Iekļaut plānošanas dokumentos paaugstinātā riska objektus (tie objekti, kas atbilst šajos noteikumos esošajām prasībām).	Iekļauts.
Paredzēt riska samazināšanas pasākumus un ierobežojumus teritorijas plānojumos vietās, kas var ietekmēt ūdeņus, aizsargājamās teritorijas, aizsargjoslas u.c.	Iekļauti uzdevumi „Apsaimniekot polderus Ādažu novadā; Novērst/mazināt plūdu riskus Ādažu novadā; Saglabāt, sakopt un aizsargāt dabas resursus; Labiekārtot degradētās teritorijas”.
Veikt ietekmes uz vidi stratēģisko novērtējumu valsts līmeņa un reģionāla vai vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem (stratēģijas, plāni, programmas).	Attīstības programmai tiek veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.
Nodrošināt notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām apdzīvotās vietās ar CE 2000 - 10 000 līdz 2015. gada 31. decembrim.	Iekļauts uzdevums „Atbalstīt centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstību, dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanu”, tajā skaitā pasākumi centralizētās kanalizācijas sistēmas pakalpojumu attīstības projektu īstenošanai.
Nodrošināt normatīvo aktu prasībām atbilstošu dzeramā ūdens sagatavošanu apdzīvotās vietās ar CE 2000 - 10 000 līdz 2015. gada 31. decembrim.	Iekļauti uzdevums „Atbalstīt centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstību, dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanu”, tajā skaitā pasākumi centralizēti piegādātā dzeramā ūdens kvalitātes paaugstināšanai.
PAPILDUS PASĀKUMI	IZPILDĪTĀJS/REZULTĀTS
Meliorācijas sistēmu un polderu renovācija vai rekonstrukcijas, izmantojot valsts, pašvaldības un ES fondus (polderu sistēma ūdensobjektā G201 Gauja)	Zemkopības ministrija, būvniecības ierosinātājs. Samazināta būvdarbu ietekme uz ūdeņu ekosistēmām meliorētajās un polderu ietekmētajās teritorijās.
Lai samazinātu biogēnu noteci no meža zemēm, kuras robežojas ar ūdensteci ievērot labas mežsaimniecības prakses nosacījumus un: 1.pasākums cirstāt atstāt pēc iespējas lielāku procentu nenocirstu koku un mežizstrādes procesā izmantot augsnes eroziju mazinošus pasākumus; 2.pasākums veicot meža kopšanas darbus pēc iespējas vairāk atstāt kokus un krūmus 10 m platā buferjoslā, samazinot ar to stāvo krastu eroziju un barības vielu noteci. (D401 Mīlgrāvis - Jugla 1.pasākums 2,5 km², 2.pasākums 4 km²).	Meža īpašnieki vai apsaimniekotāji, Zemkopības ministrija. Samazināta N _{kopējā} un P _{kopējā} slodze.
Problēmu cēloņu noskaidrošana un veicamo pasākumu plānošana: izpētīt un noteikt slodžu avotus un faktorus, kas šajos ezeros neļauj	Latvijas Vides, Ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs (LVĢMC).

GAUJAS BASEINA APGABALA UN DAUGAVAS BASEINA APGABALA PLĀNU PROGRAMMĀS PAREDZĒTIE PASĀKUMI	ĀDAŽU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS ATBILSTĪBA APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNA PAREDZĒTAJĒM PASĀKUMIEM
sasniegt vides kvalitātes mērķus; sagatavot priekšlikumus par katra ezera kvalitātes uzlabošanai nepieciešamajiem pasākumiem. (E043 Lielais Baltezers un E044 Mazais Baltezers).	Noteiktas slodzes un kvalitāti ietekmējošie faktori. Piedāvāti piemērotākie pasākumi ezeru ūdensobjektu kvalitātes uzlabošanai.
Ezeru apsaimniekošanas noteikumi: izstrādāti ezeru apsaimniekošanas noteikumi, kontrolēta apsaimniekošanas noteikumu ievērošana.	Pašvaldības, ūdens objektu nomnieki un lietotāji, Valsts vides dienests (tikai kontrole). Sagatavoti priekšnoteikumi riska nerasniegt labu ūdens kvalitāti līdz 2021. gadam samazināšanai vai novēršanai. Samazināts vai novērsts risks.
Ezeru aizsardzības pasākumi: - nepieļaut neattīrītu sadzīves, ražošanas vai komunālo notekūdeņu, kā arī meliorācijas ūdeņu tiešo ieplūdi ezerā; - meliorācijas grāvjos, kur tas atzīts par nepieciešamu pēc izpētes, ezeru tuvumā izveidot sedimentācijas dīķus vai mitraines; - ezeru krastos esošajās lauksaimniecības zemēs, kur tas pēc izpētes atzīts par nepieciešamu, atstāt 10 m platu buferjoslu, ievērojot labas lauksaimniecības prakses nosacījumus.	Pašvaldības, Valsts vides dienests, iedzīvotāji, NVO. Samazināts vai novērsts risks nerasniegt labu ūdens kvalitāti līdz 2021. gadam, novēršot piesārņojuma avotus.

3.3.3 Pazemes ūdeņu kvalitāte

Pazemes ūdensobjekti ir noteikti visai Latvijas teritorijai, neatkarīgi no baseina apgabala. Pazemes ūdeņu stāvokļa novērtēšanai un to racionālākai aizsardzībai ir izdalīti pazemes ūdensobjekti – artēziskā baseina atsevišķas daļas, kas ir hidrauliski izolētas viena no otras. Pazemes ūdensobjektu robežas horizontāli noteiktas pēc pazemes ūdensšķirtnēm, bet vertikāli – pēc ūdeni vāji caurlaidīgiem slāņiem (reģionālajiem sprostsāļiem). Ūdensobjekti ir daudzslāņaini: katrā no tiem ietilpst vairāki ūdens horizonti, kurus vienu no otra atdala ūdeni vāji caurlaidīgi ieži. Ādažu novada teritorija atrodas pazemes ūdensobjektos D4 un Q ar labu pazemes ūdeņu kvantitatīvo stāvokli un labu ķīmisko kvalitāti.

Kopumā Gaujas un Daugavas apgabala pazemes ūdeņos nepastāv risks nerasniegt labu kvantitatīvo stāvokli līdz 2015. gadam, jo pazemes ūdeņu kvalitātes monitorings neuzrāda novēroto rādītāju izmaiņu tendences. Tomēr izņēmums ir riska teritorija – pazemes ūdensobjekta Q daļa Baltezerā teritorijā, kur Q ūdensgūtnu „Baltezers” un „Baltezers II” teritorijā līdz Mazajam Baltezeram konstatēta piesārņotu virszemes ūdeņu, kā arī jūras ūdeņu infiltrācija gruntsūdens horizontā un līdz ar to slikta ūdens ķīmiskā kvalitāte. Šajā pazemes ūdeņu Q daļā piemērots termiņa pagarinājums līdz 2027. gadam. Pazemes ūdeņu sliktajai ķīmiskajai kvalitātei ir tehniski iemesli. Neuzlabojot ūdens kvalitāti Mazajā Baltezerā (E044), šai teritorijai arī nākotnē nevarēs sasniegt labu pazemes ūdeņu ķīmisko kvalitāti. Mazajam Baltezeram piemērots izņēmums līdz 2021. gadam. Ņemot vērā pazemes ūdeņu īpašības (ūdens apmaiņas laiku u.c.) ūdens kvalitāte uzlabosies ļoti lēni.

Kā visur Latvijā, arī Ādažu novada teritorijā gruntsūdeņu dabiskā aizsargātība ir vāja. Punktveida avotu radītie piesārņotie gruntsūdeņi sastopami nelielos laukumos ap šiem avotiem, arī izkliedētajam piesārņojumam nav raksturīga reģionāla izolētība, līdz ar to piesārņojums ir koncentrēts pašos augstākajos gruntsūdens slāņos. Kopumā gruntsūdeņu kvalitāte, kurus izmanto centralizētai ūdensapgādei atbilst dzeramā ūdens nekaiņīguma prasībām.

Baltezera (Rīgas pilsētas centralizēto gruntsūdeņu ūdensgūtnu) teritorijā (pazemes ūdensobjekta Q daļa, ~ 3,5 km² platībā) tiek veikta pazemes ūdeņu ekspluatācijas krājumu mākslīgā papildināšana ar Mazā Baltezera ūdeņiem caur infiltrācijas baseiniem. Šeit iegūstamie gruntsūdeņi ir sliktas kvalitātes – palielināts hlorīdu, smago metālu (As, Cd, Pb), slāpekļa savienojumu un aromātisko ogļūdeņražu saturs.⁴³

3.3.4 Peldvietu ūdens kvalitāte

Peldvietu ūdens kvalitāte tiek novērtēta gan laboratoriski (pēc mikrobioloģiskajiem parametriem, fizikāli - ķīmiskajiem parametriem), gan vizuāli.

Veselības inspekcijas vides veselības speciālisti katru gadu veic peldvietu ūdens kvalitātes monitoringu jūras un iekšzemes peldvietās. Ūdens kvalitāte tiek pārbaudīta gan laboratoriski (pēc mikrobioloģiskajiem rādītājiem), gan vizuāli novērtējot peldvietu (netipiska ūdens krāsa, virsmas aktīvās vielas (noturīgas putas), peldoši un citi atkritumi ūdenī, naftas produkti, fitoplanktona aļģu (zilaļģu vai zaļaļģu) masveida savairošanās - ūdens ziedēšana. Peldvietu ūdens kvalitātes rādītājus pēc laboratorisko izmeklējumu saņemšanas novērtē speciālists un sniedz slēdzienu par ūdens kvalitāti – peldēties atļauts, peldēties nav ieteicams vai arī peldēties aizliegts. Par izmeklējumu rezultātiem tiek informēts peldvietas īpašnieks, kā arī ar masu mediju starpniecību - sabiedrība. Pirmās ūdens kvalitātes pārbaudes veic pirms peldsezonas sākuma un turpina veikt visu peldsezonu. Peldsezona ilgst no 15. maija līdz 15. septembrim.

Ādažu novadā nav peldvietas, kuras būtu iekļautas Veselības inspekcijas oficiāli novēroto iekšzemes un Baltijas jūras, Rīgas jūras līča peldvietu sarakstā, kas apstiprināts ar 2012. gada 10. janvāra MK noteikumiem Nr.38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” 2. pielikumu.

2015. gada peldsezonas sākumā (15.05.2015.) Ādažu novada pašvaldība ir organizējusi un finansējusi paraugu ņemšanu peldvietās, kuras nav iekļautas Ministru kabineta noteikumos kā oficiālas peldvietas. Peldūdens monitorings⁴⁴ veikts astoņās neoficiālajās peldvietās - Kadagas ezera pludmalē, Dūņezera peldvietā, peldvieta Mazā Baltezera krastā "Bajāru pludmale", Mazā Baltezera peldvietā "Pie Lielā un Mazā Baltezera kanāla", Lielā Baltezera peldvietā "Baltezera pludmale", peldvietā Vējupes krastmalā, Ādažu centra Vējupes peldvietā, Krastupes ielā (Podnieki), peldvieta Mazā Baltezera krastā "Alderu pludmale". Atbilstoši ūdens analīžu rezultātu ūdens kvalitātes rādītājiem, visās iepriekš minētajās peldvietās peldēties atļauts.⁴⁵

SECINĀJUMI UN REKOMENDĀCIJAS

Ādažu novada virszemes ūdensobjekti ietilpst Gaujas un Daugavas upju sateces baseinu apgabalos. Abiem baseinu apgabaliem ir izstrādāti apsaimniekošanas plāni, kurā paredzēti mērķi, kāds ūdensobjektu stāvoklis jāsasniedz 2015. gadā vai 2021. gadā virszemes riska, 2027. gadā pazemes riska ūdensobjektos. Riska virszemes ūdensobjekti ir Lielais Baltezers un Mazais Baltezers, riska pazemes ūdensobjekta Q daļa Baltezera teritorijā, kur Q ūdensgūtnu „Baltezers” un „Baltezers II” teritorijā līdz Mazajam Baltezeram konstatēta slikta ūdens ekoloģiskā un ķīmiskā kvalitāte.

Virszemes un pazemes ūdeņu kvalitātes paaugstināšanai vai uzturēšanai, ievērot Gaujas un Daugavas upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānos iekļautos pamata un papildus pasākumus, kas attiecas uz Ādažu novada teritoriju.

Pēc iespējas samazināt izkliedētā un punktveida piesārņojuma, kā arī morfoloģiskā piesārņojuma ietekmi uz virszemes ūdensobjektu ekoloģisko stāvokli. Rekomendējams pastāvīgi veikt ūdensobjektu apsekošanu, to ekoloģiskā stāvokļa novērtēšanu un piesārņojuma avotu identifikāciju.

⁴³ LVĢMC Gaujas upju basenu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015., LVĢMC Daugavas upju basenu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015.

⁴⁴ 17.06.2014., Melnezera peldvietā - 17.06.2014., 10.07.2014., 29.07.2014., 26.08.2014.

⁴⁵ Veselības inspekcija, peldūdens monitorings, <http://www.vi.gov.lv/>

Nodrošināt efektīvu notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu, piesārņoto vietu sanācību, saimnieciskajā darbībā izmantot videi draudzīgas metodes. Nepieļaut neatīrītu sadzīves notekūdeņu, atēju un vircas bedru iepludināšanu vaļējās ūdenskrātuvēs, ezeros, upēs, meliorācijas grāvjos, dīķos, kā arī to iesūcināšanu gruntī.

Novada teritorijā nav oficiālo peldvietu, kurās ūdens monitoringa tiek veikts par valsts līdzekļiem. Par pašvaldības līdzekļiem, ūdens kvalitātes monitoringa tiek veikts astoņās neoficiālajās novada peldvietās pie Kadagas ezera, Dūņezera, Lielā Baltezera, Mazā Baltezera un Vējupes. Atbilstoši analīžu rezultātiem, visās ūdens kvalitāte ir laba un peldēties atļauts. Ja perspektīvā novada teritorijā tiek izveidotas oficiālās peldvietas, pašvaldībai to ierīkošana un apsaimniekošana jānodrošina atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Ņemot vērā lielo skaitu ūdensobjektu, kas tiek izmantoti rekreācijas nolūkos, pašvaldībai būtu vēlams turpināt veikt ūdensobjektu vietējo monitoringu iedzīvotājiem populārajās peldēšanās vietās, kā arī palielināt to skaitu, kā arī veikt atpūtas vietu pie ūdeņiem labiekārtošanas pasākumus.

Nav pieļaujama nelegāla būvniecība ūdensobjektu aizsargjoslās un tauvas joslas norobežošana.

3.4 Ūdenssaimniecības raksturojums un ietekme uz vidi

Ādažu novada teritorijā ūdensapgādes un kanalizācijas savākšanas tīklus veido vairākas atsevišķas sistēmas, kuras apkalpo SIA „Ādažu Ūdens” (Ādažos, Kadagā, Stapriņos, Garkalnē), SIA „Rīgas Ūdens” (Baltezerā un Ādažos) un privātie apsaimniekotāji. Ādažu novada iedzīvotāji no centralizētās ūdensapgādes tīkla ik gadus saņem vairāk nekā 230 tūkst. m³ ūdens. SIA „Ādažu Ūdens” ir noslēgusi ūdensapgādes līgumus ar vairāk kā 2000 abonementiem. Kopš 2008. gada Ādažos tiek īstenots projekts „Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Ādažos”, kura ietvaros ir paplašināts un rekonstruēts notekūdeņu savākšanas tīkls, rekonstruētas piecas esošās un uzbūvētas divas jaunas notekūdeņu sūkņu stacijas, rekonstruētas esošās Ādažu centra notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, paplašināts un rekonstruēts ūdens apgādes tīkls, rekonstruēts dzeramā ūdens rezervuārs un tamponētas astoņas akas.⁴⁶

Pazemes ūdeņiem, ko izmanto ūdensapgādē, jāatbilst 29.04.2003. MK noteikumu Nr.235 „Dzeramā ūdens obligātās nekaiņīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” izvirzītajām prasībām.

Ādažu ciema centralizētās ūdensapgādes vajadzībām, ūdens tiek iegūts no ūdensgūtnes „Krustupes” (jauda 18 l/sek.) un attīrīts sagatavošanas stacijā (jauda 1700 m³/dnn.), kā arī no SIA „Rīgas Ūdens” (no maģistrālā ūdensvada „Rembergi - Baltezers 1”). Kadagas ciema teritorijā atrodas divi ūdensapgādes artēziskie urbumi (kopējā jauda 9 l/sek.). ūdens tiek attīrīts ūdens sagatavošanas stacijā (jauda 200 m³/dnn.) un padots centralizētajā ūdensapgādes sistēmā. Garkalnes ciemā centralizētā ūdensapgāde tiek nodrošināta no viena artēziskā urbuma, ūdens tiek attīrīts sagatavošanas stacijā (jauda 90 m³/dnn.) Āņu ciemā „Jaungožos” ūdens tiek iegūts no artēziskās akas, ko apsaimnieko privātais investors. Arī vairāki lielie pārtikas ražošanas uzņēmumi - AS „Latfood”, SIA „Berlat Grupa”, SIA „BLC”, AS Kimmel Rīga (SIA „Eden Springs Latvia”) nodrošina paši savu ūdensapgādi.⁴⁷

Saskaņā ar LVĢMC datu bāzē „Pazemes ūdeņu krājumu bilance” pieejamo informāciju, Ādažu novada teritorijā atrodas sešas pazemes saldūdens atradnes - Ādaži, Jaunkūlas (Ādaži), Crystal (Ādaži), Baltezers, Baltezers (Akoti) un Baltezers I. Atradnes Baltezers, Baltezers (Akoti) un Baltezers I tiek izmantotas Rīgas pilsētas ūdensapgādē. (skatīt 10. tabulā)

⁴⁶ Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija (2013.-2037.)

⁴⁷ Informācija no Ādažu novada attīstības programmas (2016.-2022.)

10. tabula. Pazemes saldūdens atradnes⁴⁸

NOSAUKUMS, NR. LVĢMC DB "URBUMI"	RAKSTUROJUMS	ŪDENS HORIZONTS/ AKCEPTĒTIE ŪDENS KRĀJUMI	AIZSARGJOSLAS	NEPIECIEŠAMIE PASĀKUMI
Ādaži , Nr. 610519 (Ādažu ciema Podniekos)	Divi ūdensapgādes urbumi. Izmanto Ādažu centralizētajai ūdensapgādei un dzeramā ūdens ražošanai. Ūdens ir ar paaugstinātu mangāna saturu.	D 3 gj 2 / 1500 m ³ /d A kategorijas pazemes ūdeņu krājumi (akceptēti 16.05.2005.)	10 - 30 m stingra režīma un 217 ha ķīmiskā aizsargjosla.	Nepieciešama ūdens atdzelžošana un demanganizācija.
Jaunkūlas (Ādaži) , Nr. 610522 (Ādažu novada Jaunkūlās 2)	Viens ūdensapgādes urbums. Izmanto A/S "LATFOOD" ūdensapgādei. Ar paaugstinātu mangāna saturu.	D 3 gj / 345 m ³ /d A kategorijas un 87 m ³ /d N kategorijas pazemes ūdeņu krājumi (akceptēti 23.07.2008.)	10 m stingra režīma un 101 ha ķīmiskā aizsargjosla.	Pazemes ūdeņus izmantojot kā dzeramos, nepieciešama ūdens atdzelžošana un demanganizācija.
Crystal (Ādaži) Nr. 610523 (Ādažu novads)	Četri urbumi. SIA "EDEN SPRINGS LATVIA" dzeramais ūdens, tirdzniecība.	D 3 gj – Q / 450 m ³ /d A kategorijas pazemes ūdeņu krājumi (akceptēti 07.10.2009.)	Stingra režīma aizsargjosla - 10 m, bakterioloģiskā - nav nepieciešama, ķīmiskā - platība 133 ha.	Pazemes ūdeņus izmantojot kā dzeramos, nepieciešama ūdens atdzelžošana un demanganizācija.
Baltezers , Nr. 601401 (Ādažu un Garkalnes novadā, starp dzelzsceļu Rīga - St.Pēterburga un M. Baltezeru, Tallinas šoseju un Garkalni)	123 urbumi (m,l,Ig Q3 ltv b - Q4 + Ig Q3 ltv horizontā) un 3 urbumi (D 3 gj horizontā). Izmanto Rīgas centralizētajai ūdensapgādei un dzeramā ūdens ražošanai. Ar paaugstinātu organisko vielu saturu m,l,Ig Q3 ltv b - Q4 + Ig Q3 ltv horizontā.	m,l,Ig Q3 ltv b - Q4 + Ig Q3 ltv /56900 m ³ /d un D 3 gj / 4000 m ³ /d A kategorijas pazemes ūdeņu krājumi (akceptēti 14.12. 2000.)	Stingra režīma gruntsūdeņiem - 50 m, artēziskajiem ūdeņiem - 30-50 m ap katru urbumu, bakterioloģiskā - kopīga visām Baltezera ūdensgūtnēm un tā ir platība - 680 ha, ķīmiskā - platība 6380 ha - kopīga visām Baltezera, Zaķumuižas un Remberģu ūdensgūtnēm.	Gruntsūdeņiem nepieciešama organisko vielu koncentrācijas samazināšana, artēziskajiem ūdeņiem - atdzelžošana.
Baltezers I , Nr. 601402 (Ādažu un Garkalnes)	80 urbumi. Izmanto Rīgas centralizētajai	m,l,Ig Q3 ltv b - Q4 + Ig Q3 ltv / 27500 m ³ /d A kategorijas	Stingra režīma - 50 m ap katru urbumu; bakterioloģiskā - kopīga visām	Nepieciešama atdzelžošana.

⁴⁸ www.meteo.lv, datu bāze „Pazemes ūdeņu krājumu bilance”

NOSAUKUMS, NR. LVĢMC DB "URBUMI"	RAKSTUROJUMS	ŪDENS HORIZONTS/ AKCEPTĒTIE ŪDENS KRĀJUMI	AIZSARGJOSLAS	NEPIECIEŠAMIE PASĀKUMI
novadā, starp dzelzsceļu Rīga - St.Pēterburga un M. Baltezeru, Tallinas šoseju un Garkalni)	Ūdensapgādei un dzeramā ūdens ražošanai.	pazemes ūdeņu krājumi (akceptēti 14.12.2000.)	Baltezera ūdensgūtnēm un tā ir platība - 680 ha; ķīmiskā - platība 6380 ha - kopīga visām Baltezera, Zaķumuižas un Remberģu ūdensgūtnēm.	
Baltezers (Akoti), Nr. 610407 (Ādažu novadā M. Baltezera dienvidaustrumu krastā pie "Akotu" mājām)	Divi urbumi. Izmanto minerālūdeņu un bezalkoholisko dzērienu ražošanai.	Ig Q3 ltv b / 120 m ³ /d A kategorijas pazemes ūdeņu krājumi (akceptēti 03.10.2006.)	Stingra režīma un bakterioloģiskā - dienvidrietumu, ziemeļrietumu, ziemeļaustrumu virzienā ir 50m; dienvidaustrumu virzienā ir 100m; ķīmiskā - nav nepieciešama.	legūstamajā ūdenī ir ļoti mainīga hlorīdu un nātrija koncentrācija, kas ir saistīts ar gruntsūdeņu krājumu mākslīgu papildināšanu no SIA "Rīgas ūdens" infiltrācijas baseiniem.

Saskaņā ar Valsts statistikas pārskatu „Nr.2 - Ūdens”, 2014. gadā Ādažu novadā 11 ūdens ņemšanas vietās no dabīgiem ūdens avotiem tika ņemts 257,08 m³ ūdens. 11.tabulā sniegts ūdens ņemšanas dinamikas raksturojums no 2010. gada līdz 2014. gadam.

11. tabula. Ūdens ņemšana⁴⁹

GADS	KOPĀ ŅEMTAIS NO DABĪGAJĪEM ŪDENS AVOTIEM (m ³)	KOPĀ (m ³)	VIETU SKAITS	T.SK. IZMĒRĪTS (m ³)	VIRSZEMES (m ³)	PAZEMES (m ³)	LIETUS ŪDEŅI (m ³)
2014	257,08	257,08	11	257,06	0	257,08	0
2013	393,091	393,091	13	392,927	0	393,091	0
2012	240,33	240,33	14	238,58	0	240,33	0
2011	228,581	228,581	15	226,738	0	228,581	0
2010	166,58	166,58	14	164,83	0	166,58	0

2014. gadā Ādažu novadā no kopējā izmantotā ūdens daudzuma (278,80 m³), ražošanas vajadzībām tika izmantoti 6,76 m³ ūdens, bet komunālajām un saimniecības vajadzībām – 272,04 m³ ūdens. Ūdens zudumi sistēmā nebija. Detalizētāk ūdens izmantošanu, 2010. - 2014. gadu griezumā, skatīt 12. tabulā.

⁴⁹ LVĢMC, datu bāze „2 – Ūdens pārskati”, Pārskats par ūdens resursu lietošanu

12. tabula. Ūdens izmantošana⁵⁰

GADS	KOPĀ (m ³)	T.SK. RAŽOŠANAS VAJADZĪBĀM (m ³)	T.SK. KOMUN., SADZĪVES VAJADZĪBĀM (m ³)	ATGRIEZENISKĀS SISTĒMĀS (m ³)	ŪDENS ZUDUMI (m ³)
2014	278,80	6,76	272,04	0	0
2013	403,56	65,55	338,02	0	0
2012	520,26	131,92	388,34	0	0
2011	474,33	126,36	347,97	0	0
2010	420,07	409,79	10,28	0	0,33

Centralizētās kanalizācijas pakalpojumi pašlaik ir pieejami Ādažu ciema, Kadagas ciema, Garkalnes ciema (nodrošina SIA „Ādažu Ūdens”), Āņu ciema „Jaungožos” (nodrošina privātais investors) un daļai Baltezera ciema (nodrošina SIA „Rīgas Ūdens”) iedzīvotāju un komersantu.

Ādažu ciema savāktie notekūdeņi tiek novadīti un attīrīti notekūdeņu attīrīšanas ietaisēs (turpmāk - NAI) „Centrs” (projektētā jauda 1500 m³/dnn.) un novadīti Gaujas upē. NAI ir paredzēta arī mobilā asināzācijas transporta piegādāto notekūdeņu attīrīšana. Iekārtas tehnoloģija paredz, attīrīšanas procesā radušos, lieko aktīvo dūņu atdalīšanu no notekūdens, to atūdeņošanu un uzkrāšanu krājrezervuāros. Pašreiz tiek plānots, ar Eiropas līdzfinansējuma palīdzību, attīstīt projektu uzkrāto dūņu pārstrādei biogāzē elektrības un siltumenerģijas ražošanai. Uz NAI „Centrs” tiek novadīti arī Kadagas ciema centralizētajā kanalizācijas sistēmā un Stāpriņu ciema centralizētajā kanalizācijas sistēmā savāktie notekūdeņi. NAI „Centrs” reālā noslodze ir sasniegusi 85-90%. Garkalnes ciema savāktie notekūdeņi tiek novadīti un attīrīti Garkalnes NAI (jauda līdz 90 m³/dnn.) un novadīti Gaujas upē. NAI uzbūvēts 2006. gadā. Āņu ciemā „Jaungožos” ir izbūvētas lokālās bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, pēc kurām attīrītais notekūdens tiek novadīts meliorācijas sistēmā. NAI apsaimnieko privātais investors. Baltezera ciemā ar centralizēto kanalizāciju ir nodrošinātas tikai Baltezera sūkņu stacijas ciemata mājas. Šo māju notekūdeņi tiek attīrīti SIA „Rīgas Ūdens” NAI un pārsūknēti uz izlaidi Lielajā Baltezerā. Pašlaik, sadarbībā ar SIA „Garkalnes Ūdens” tiek realizēts projekts centralizētās kanalizācijas ap Lielo un Mazo Baltezeru izveidei. Projekts paredz kanalizācijas tīklu un kanalizācijas sūkņu staciju izbūvi notekūdeņu savākšanai un transportēšanai daļēji uz Rīgu un daļēji uz NAI „Centrs”. Realizējoties iepriekš minētajiem projektiem, kā arī, lai nodrošinātu vietējo ražošanas uzņēmumu pieaugošo notekūdeņu apjomu kvalitatīvu attīrīšanu, tiek plānots, ar Eiropas līdzfinansējuma palīdzību, veikt pasākumus NAI „Centrs” jaudas palielināšanai.⁵¹

Bijušo Kadagas ciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtu⁵² Kadagā darbība ir pārtraukta 22.05.2014. un tās vairs netiek plānots ekspluatēt. Līdz ar to ir arī likvidēta viena notekūdeņu novadīšanas vieta.

Kopumā 2014. gadā pēc organizāciju datiem, kas atskaitās par notekūdeņu novadīšanu vidē, Ādažu novadā no četrām izplūdes vietām tika novadīti 427,53 tūkst. m³ notekūdeņu (atbilstoši normatīvajām prasībām attīrīti notekūdeņi).⁵³ (skatīt 13.tabulā)

13. tabula. Notekūdeņu novadīšana vidē⁵⁴

GADI	NOVADĪŠANAS VIETU SKAITS (IZPLŪDES)	NOTEKŪDEŅU DAUDZUMS tūkst.m ³ /gadā		
		KOPĀ NOVADĪTIE NOTEKŪDEŅI	T.SK. AR UN BEZ ATT. NORM. TĪRI	T.SK. LIETUS UN CITI
2014	4	427,53	0	0

⁵⁰ LVĢMC, datu bāze „2 – Ūdens pārskati”, Pārskats par ūdens resursu lietošanu

⁵¹ Informācija no Ādažu novada attīstības programmas (2016.-2022.)

⁵² Apsaimniekoja SIA „Ādažu - Triāde”

⁵³ LVĢMC, datu bāze „2 – Ūdens pārskati”, Pārskats par ūdens resursu lietošanu

⁵⁴ LVĢMC, datu bāze „2 – Ūdens pārskati”, Pārskats par ūdens resursu lietošanu

GADI	NOVADĪŠANAS VIETU SKAITS (IZPLŪDES)	NOTEKŪDEŅU DAUDZUMS tūkst.m ³ /gadā		
		KOPĀ NOVADĪTIE NOTEKŪDEŅI	T.SK. AR UN BEZ ATT. NORM. TĪRI	T.SK. LIETUS UN CITI
2013	3	468,15	0	0
2012	3	468,15	0	0
2011	5	372,86	0	0
2010	5	324,66	0	0

Novadīto notekūdeņu apjoms pēdējos trijos gados nav būtiski ne palielinājies, ne samazinājies.

No notekūdeņu attīrīšanas iekārtām 2014. gadā vidē nonāca 69,61 tonnas piesārņojošo vielu. Paliekošā piesārņojuma apjoms pēdējo gadu laikā novadā ir bijis svārstīgs. Visvairāk piesārņojošo vielu emisēts 2012. gadā (108,06 tonnas) un 2013. gadā (99,28 tonnas). Ņemot vērā, ka 2014. gadā ūdensobjektos novadīts par 29,67 tonnām mazāk piesārņojošo vielu nekā 2013. gadā, var secināt, ka notekūdeņu attīrīšanas efektivitāte ir paaugstinājusies. (detalizētāk skatīt 14. tabulā)

14. tabula. **Paliekošais piesārņojums vidē no NAI**⁵⁵

GADS	KOPĀ (t)	Suspen-dētās vielas	BSP5	ĶSP	SVAV	Pkop	P-PO4	Nkop	N-NH4	N-NO3
2014	69,61	9,66	9,31	39,26	0,00	1,00	0,00	10,38	0,00	0,00
2013	99,28	12,15	10,19	48,88	0,06	2,96	0,00	25,03	0,00	0,00
2012	108,06	18,36	16,98	45,45	0,15	3,05	0,88	17,59	1,94	3,66
2011	79,73	1,96	7,00	38,19	0,09	3,15	1,07	21,20	3,26	3,81
2010	75,49	8,02	5,64	30,12	0,10	2,85	0,93	19,51	6,70	1,62

Procentuāli lielāko paliekošā piesārņojuma daļu sastādīja notekūdeņu ķīmiskais skābekļa patēriņš (ĶSP). Pozitīvi atzīmējums, ka pēdējos piecus gadus vidē no Ādažu novadā darbošajām notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm vairs nenonāk smagie metāli - dzīvsudrabs (Hg), svins (Pb), kadmījs (Cd), hroms (Cr), cinks (Zn), niķelis (Ni) un varš (Cu).

NAI kopējā jauda sastāda 4360 m³/dnn. 2014. gadā kopā tika attīrīti 427,53 tūkstoši m³ notekūdeņu, veicot otrējo attīrīšanu. Pirmējā attīrīšana netiek veikta. Mehāniskā un ķīmiskā notekūdeņu attīrīšana novada teritorijā nenotiek.⁵⁶

2014. gadā bioloģiskajās notekūdeņu attīrīšanas iekārtās tika saražotas 175,459 tonnas dūņu (visas neapstrādātas). No kopējā saražotā dūņu daudzuma 175,462 tonnas izmantotas, tajā skaitā 175,392 tonnas – lauksaimniecībā. 0,07 tonnas dūņu atrodas pagaidu uzglabāšanā.

Pēc minētiem datiem var secināt, ka notekūdeņu attīrīšana Ādažu novada NAI atbilst LR MK Nr.34 "Noteikumu par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī" un komersantu izsniegto atļauju piesārņojošai darbībai prasībām. Piesārņojošo vielu emisiju limiti netiek pārsniegti. Notekūdeņu attīrīšanas kontrole tiek veikta atbilstoši izsniegto atļauju piesārņojošai darbībai nosacījumiem.

SECINĀJUMI UN REKOMENDĀCIJAS

Realizējot ūdenssaimniecību projektus, Ādažu novada ciemos tiek uzlabota centralizētā ūdensapgāde un kanalizācija. Tiek samazināti ūdens zudumi un uzlabota dzeramā ūdens kvalitāte, kā arī tiek samazināts vidē nonākošais piesārņojums no notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm (NAI).

⁵⁵LVĢMC, datu bāze „2 - Ūdens pārskati”, Pārskats par ūdens resursu lietošanu.

⁵⁶LVĢMC, datu bāze „2 - Ūdens pārskati”, Pārskats par ūdens resursu lietošanu.

Ūdensapgādes pakalpojumi tiek nodrošināti atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Dzeramā ūdens ieguves vietas atbilst vides aizsardzības prasībām un tiek veikta artēzisko urbumu ekspluatācijas un aizsargjoslu ievērošanas uzraudzība. Iegūtais pazemes ūdens daudzums tiek uzskaitīts ar ūdens plūsmas mērītājiem. Centralizētajās ūdensapgādes sistēmās ir nodrošināts kvalitatīvs dzeramais ūdens, tiek veikti atdzelžošanas, demanganizācijas, gruntsūdeņiem (Baltezers atradnē) arī organisko vielu koncentrācijas samazināšanas pasākumi. Pazemes ūdeņu aizsardzībai ap ūdens ieguves vietām, ir noteiktas stingrā režīma, bakterioloģiskās un ķīmiskās aizsargjoslas.

Nav informācijas par ūdens kvalitāti lokālajā ūdensapgādē izmantotajās kvartāra horizontu akās, bet ņemot vērā gruntsūdeņu zemo dabisko aizsargātības pakāpi, dzeramā ūdens kvalitātē atsevišķās akās iespējams mikrobioloģiskais piesārņojums un ūdens cietības problēmas.

Nav datu par iespējamo piesārņojumu no šobrīd neizmantotajiem un netamponētajiem ūdensapgādes urbumiem. Rekomendējams veikt urbumu inventarizāciju un konkrētu urbumu uzskaiti, paredzot pēc tam neapsaimniekoto un pamesto urbumu tamponēšanu, jo atstāti urbumi var būt potenciāli pazemes ūdeņu piesārņojuma avoti.

NAI piesārņojošo vielu emisiju limiti virszemes ūdenstecēs netiek pārsniegti. Notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas process atbilst normatīvo aktu un izsniegto atļauju piesārņojošo darbību prasībām. Pazemes ūdeņu aizsardzībai ap NAI, ir noteiktas sanitārās aizsargjoslas.

Lai netiktu pārsniegtas notekūdeņu izplūdes piesārņojošo vielu koncentrācijas vidē, turpināt uzlabot NAI efektivitāti, kā arī nodrošināt normatīvajiem aktiem atbilstošu notekūdeņu attīrīšanas procesā radušos dūņu apsaimniekošanu. Pirms kanalizācijas izlaides maģistrālajā kolektorā, paredzēt notekūdeņu priekšattīrīšanu, nodrošinot notekūdeņu piesārņojumu atbilstoši Ādažu novada saistošajiem noteikumiem nr.24 „Ādažu novada ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu, un to būvju aizsardzības noteikumi“.⁵⁷

Nākotnē būtiski ir sekot Ādažu NAI notekūdeņu attīrīšanas kvalitātes jautājumiem. Palielinot NAI jaudas un līdz ar to arī attīrīto notekūdeņus apjomus, kas nonāk Gaujā, būtiski ir paaugstināt arī notekūdeņu attīrīšanas efektivitāti, lai nepaaugstinātu ietekmi uz Gaujas ūdens ekoloģisko un ķīmisko kvalitāti, ekosistēmu un bioloģisko daudzveidību, palielinoties novadīto attīrīto notekūdeņu apjomiem.

Risināt jautājumu par iespēju pieslēgt Lielā Baltezera dienvidu daļā esošās dzīvojamās apbūves teritorijas pie plānotajiem centralizētās kanalizācijas tīkliem ap Lielo un Mazo Baltezeru. Pašvaldībai rekomendējams izstrādāt mehānismu esošās apbūves pieslēgumu veidošanai pie centralizētajiem kanalizācijas tīkliem.

Nav datu par iespējamo piesārņojumu vidē no Ādažu novada ciemu un lauku teritorijā esošajām māsaimniecībām un citiem objektiem, kas nav pieslēgti centralizētajai kanalizācijas sistēmai.

Veicināt jaunu pieslēgumu veidošanu un esošo pieslēgumu racionālu izmantošanu pie centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem. Blīvas apbūves teritorijās rekomendējams visas jaunbūvējamās un pārbūvējamās ēkas pievienot centralizētajai ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmai, ja to ekspluatācijai ūdensapgāde un kanalizācijai ir nepieciešama un tas ir tehniski iespējams. Pašvaldībai ieteicams izstrādāt saistošos noteikumus pieslēgumu veidošanai.

Blīvi apbūvētajās teritorijās, kurās nav nodrošināta centralizēta kanalizācija, nepieciešams veicināt to izbūvi vai rast risinājumus pieslēgt ēkas jau esošām centralizētajām kanalizācijas sistēmām. Ja nav iespējams pieslēgties pie centralizētajiem ūdenssaimniecības tīkliem, nepieciešams ierīkot normatīvajiem aktiem atbilstošas lokālās ūdens ņemšanas vietas un ierīkot

⁵⁷ Saistošie noteikumi Nr.24, apstiprināti ar Ādažu novada domes 26.06.2007. sēdes lēmumu (prot. Nr. 7&10), ar grozījumiem, kas pieņemti līdz 26.11.2013.

individuālās bioloģiskās attīrīšanas iekārtas vai hermētiskus krājrezervuārus, lai radītais notekūdeņu piesārņojums nenonāktu vidē.

Veikt vides izglītības pasākumus, pozīvīvo pašvaldības reklāmu par labajiem darbiem vides jomā un citus sabiedrību informējošus pasākumus, lai veicinātu iedzīvotāju zaļo domāšanu un motivāciju saudzēt vidi, pieslēgties centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, kur tas iespējams.

Nodrošināt decentralizētās kanalizācijas sistēmas savākto notekūdeņu un ar tiem saistīto atkritumu (fekālo notekūdeņu) savākšanu, videi drošu transportēšanu un utilizēšanu atbilstoši vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām. Nodrošināt kontroli (uzraugot fekālo notekūdeņu apsaimniekotājus - komersantus), lai fekālie notekūdeņi tiktu nogādāti uz attīrīšanas iekārtām, nodrošinot videi draudzīgu to apsaimniekošanu. Rekomendējama pašvaldības saistošo noteikumu izstrāde, kuros noteiktas prasības fekālo notekūdeņu apsaimniekošanai un nogādāšanai uz noteiktajiem (attiecīgi aprīkotajiem) notekūdeņu pieņemšanas galapunktiem.

3.5 Atkritumu apsaimniekošana

Ādažu novada teritorijā neatrodas atkritumu izgāztuves. Bijusī Ādažu novada atkritumu izgāztuve "Utupurvs" (8,9 ha, teritorija atradās uz austrumiem no Kadagas ciema) 15.09.2006 tika slēgta un tās teritorija rekultivēta. 2007. gadā Ādažu novada dome saņēma LR Vides ministrijas balvu "Ābols 2007" par veiksmīgāko atkritumu apsaimniekošanas projektu.

Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas kārtību Ādažu novadā nosaka saistošie noteikumi Nr.29 „Atkritumu apsaimniekošanas noteikumi” (22.11.2011.), kas reglamentē prasības atkritumu savākšanai (tai skaitā dalītai), pārvadāšanai, pārkraušanai un uzglabāšanai. Atbilstoši iepriekšminētajiem saistošajiem noteikumiem, Ādažu novada administratīvajā teritorijā ir viena atkritumu apsaimniekošanas zona. Saistošie noteikumi Ādažu novada teritorijā ir saistoši visām fiziskām un juridiskām personām - sadzīves atkritumu radītājiem, valdītājiem un apsaimniekotājiem.

Ādažu novada pašvaldības administrācija organizē un kontrolē atkritumu apsaimniekošanu saskaņā ar normatīvajiem aktiem, saistošajiem noteikumiem un Pierīgas reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu, kā arī atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu.

No 2014. gada 1. maija un turpmākos piecus gadus atkritumu apsaimniekošanu Ādažu novadā nodrošinās vides apsaimniekošanas uzņēmums „Eco Baltia Vide”. Visu atkritumu radītāju (valdītāju) radītie apglabājami atkritumi tiek izvesti un apglabāti Pierīgas reģionālajā sadzīves atkritumu poligonā „Getliņi EKO”, Rumbulā, Stopiņu novadā.

Ādažu novadā tiek organizēta dalītā atkritumu vākšana. Kopā novada teritorijā ir izvietoti 13 dalīto atkritumu vākšanas punkti, tajā skaitā konteineri stiklam, PET pudelēm un kartonam Ādažos - Gaujas ielā 30, Muižas ielā 5, Pasta ielā 6, Pirmā ielā 21, Gaujas ielā 6 un Pasta ielā 16, Kadagā – Upmalas ciems un Alderos, konteineri stiklam Ādažos - Pirmā ielā 43, Pirmā ielā 40, Ūbeļu ielā 3, konteiners PET pudelēm Lukstos pie attīrīšanas iekārtām, Kadagā – Katlu māja, Baltezerā - „Baltvilla viesnīca”⁵⁸. „Eco Baltia vide” plāno arī turpmāk pilnveidot Ādažu novada dalīto atkritumu šķirošanas infrastruktūru 13 dalīto atkritumu savākšanas punktos, kuros atradīsies šķirošanas konteineri stiklam un vieglajam iepakojumam - PET pudelēm un kartonam. Ādažu novada iedzīvotājiem būs savs šķirošanas laukums, kurā varēs nodot visa veida iepakojumus un elektroniku, kā arī reizi mēnesī no privātmājām tiks savākti šķirotie atkritumi īpaši marķētajos maisos, rosinot cilvēkus šķirot un samazināt poligonā noglabājamo atkritumu daudzumu, kas atstāj negatīvu ietekmi uz vidi.

Ar nelegālās būvgružu izgāztuves sakopšanu Ādažu novadā, 2015. gada pavasarī ir uzsākta sociālā kampaņa „Pieķer būvgružotāju!”. Tās mērķis ir novērst nelegālo būvgružu izgāšanu dabā, veicināt piegružoto vietu sakopšanu, kā arī rosināt stingrāku prasību un kontroles mehānismu

⁵⁸ <http://www.vide.ecobaltia.lv/>

ieviešanu normatīvajos aktos būvgružu apsaimniekošanai. Kampanjas ietvaros vides apsaimniekošanas uzņēmums SIA „Eco Baltia vide” sakops Ādažu novadā esošu nelegālo būvgružu izgāztuvi, ar savu piemēru rādot atbildīgu un saimniecisku attieksmi pret apkārtējo vidi.⁵⁹

Saskaņā ar valsts statistikas pārskatu „Nr.3 - Atkritumi”⁶⁰, 2014. gadā Ādažu novadā radītas 4994,11 tonnas sadzīves atkritumu un 32,34 tonnas bīstamo atkritumu.

Savākto bīstamo atkritumu daudzums - 43,34 tonnas pārsniedz radīto atkritumu daudzumu, ko varētu izskaidrot ar to, ka uzņēmumi ne katru gadu nodod bīstamos atkritumus pārstrādei vai utilizēšanai, tie tiek uzglabāti uzņēmumā.

2014. gadā radītais atkritumu daudzums, salīdzinot ar iepriekšējiem četriem gadiem, ir ievērojami samazinājies. Tā, piemēram, 2011. gadā Ādažu novadā tika radītas 2581,478 tonnas sadzīves atkritumu un 292,91 tonnas bīstamo atkritumu.

Ādažu poligonā un bāzē radušos atkritumu savākšanai un utilizācijai, Ādažu poligona administrācija ir noslēgusi līgumus ar atkritumu apsaimniekošanas firmām par atkritumu savākšanu un utilizāciju, kā arī tiek ņemti speciāli pakalpojumi, piemēram, 2007. gadā 3. RNC bija līgums ar firmu par atkritumu savākšanu HT sektorā – kaponieros un pie tiem. Katru gadu tiek veikta poligona teritorijas virsējās kārtas attīrīšana no nesprāgušās municijas. Ādažu poligona šautuvju teritorijās, pēc šaušanas tiek savāktas čaulītes, lai mazinātu svina piesārņojumu.

Ādažu militārā poligona apsaimniekotāji sadarbojas ar Ādažu novada pašvaldību vides saglabāšanas un uzlabošanas jomā – Ādažu poligonā tiek organizētas kopējās talkas ar Ādažu novada domi un Ādažu vidusskolu (atkritumu savākšana pie ezeriem), kā arī tiek organizēti kopīgi reidi vides prasību ievērošanu kopā ar Ādažu glābšanas dienestu un vides inspektoriem.⁶¹

SECINĀJUMI UN REKOMENDĀCIJAS

Ādažu novadā ir izstrādāti saistošie noteikumi par atkritumu apsaimniekošanu pašvaldībā. Katra nekustamā īpašuma īpašnieka vai apsaimniekotāja pienākums ir veikt atkritumu savākšanu, šķirošanu un to nogādāšanu atkritumu savākšanas vai apsaimniekošanas vietā, par to iepriekš slēdzot līgumu ar attiecīgu atkritumu apsaimniekotāju. Novada teritorijā ir aizliegts vākt un uzkrāt metāllūžņus, būvgružus un citus atkritumus vai piesārņotu grunti, ja vien izmantotā teritorija vai būve nav noteiktā kārtībā projektēta un izbūvēta šādu funkciju nodrošināšanai.

Sadzīves atkritumi novada teritorijā netiek apglabāti. Dalītā atkritumu savākšanas sistēma ieviesta sadzīves atkritumiem, stiklam, PET pudelēm un kartonam.

Ādažu poligona teritorijā tiek veikta atkritumu savākšanas un utilizācijas, kā arī citi specifiskie pasākumi sprādzienbīstamo priekšmetu kā vides piesārņojuma objektu likvidācijai vai neitralizācijai. Notiek sadarbība starp Ādažu novada pašvaldību un Ādažu poligona apsaimniekotājiem vides aizsardzības jomā.

Pastiprināti pievērst uzmanība esošo nesankcionēti uzkrāto atkritumu savākšanai un atkritumu izgāztuvju izskaušanai mežos, grāvmalās un lauku sētās ārpus blīvi apdzīvotām vietām. Sadarbībā ar atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu, turpināt atkritumu dalītās vākšanas attīstību novadā.

Pašvaldība regulāri informēt iedzīvotājus par līgumu slēgšanu ar atkritumu savākšanas firmu/ām, lai pēc iespējas tiktu novērsta atkritumu apglabāšana nepiemērotās vietās - izgāšana mežos u.c. Rekomendējams apsekot nesankcionētās atkritumu izgāztuves novada teritorijā un tās likvidēt.

Rekomendējams pilnveidot Ādažu novada administratīvajā teritorijā būvniecības procesā radīto

⁵⁹ <http://www.vide.ecobaltia.lv/>

⁶⁰ Dati par organizācijām, kuras atskaitījās par atkritumiem daudzumu

⁶¹ Ādažu poligona administrācijas sniegtā informācija

būvgružu apsaimniekošanas sistēmu, nodrošināt iespējas nodot būvgružus un bīstamos atkritumus. Attīstīt celtniecības atkritumu (būvgružu) otrreizējo izmantošanu, piemēram, otrreizēja būvgružu izmantošana ceļu remontdarbiem.

Komersantiem, kuru saimnieciskās darbības rezultātā rodas būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi (kas nav bīstami), nodrošināt, ka līdz 2020. gadam 70% (pēc svara) no kopējā kalendāra gadā radīto būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu daudzuma tiek atkārtoti izmantoti un pārstrādāti vai tiek veikta minētajos atkritumos esošo materiālu reģenerācija, tai skaitā izmantošana izrakto tilpju aizpildīšanai vai inženiertehniskām vajadzībām ainavu veidošanā, un ar atkritumiem jāaizstāj citus materiālus, kas nav uzskatāmi par atkritumiem saskaņā ar spēkā esošo atkritumu apsaimniekošanas normatīvo aktu prasībām. Pašvaldībai sadarbībā ar atkritumu apsaimniekotāju panākt, lai būvniecības procesā radītie atkritumi vispirms tiktu nogādāti uz atkritumu pārstrādes uzņēmumu, kur būtu reģenerēti un tikai tad izmantoti iepriekšminēto darbu veikšanai.

Veicināt iedzīvotāju vides izglītības līmeni par atkritumu šķirošanas nozīmību un māsaimniecībās saražotā atkritumu daudzuma apjoma samazināšanu.

3.6 Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas

Pēc LVĢMC datu bāzes „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs”, Ādažu novada teritorijā ir reģistrēta viena piesārņotā vieta - bijuši Ādažu pagasta sadzīves atkritumu izgāztuve „Utupurvs”, sešas potenciāli piesārņotas vietas - SIA „Ekoteks” degvielas bāze, CBF SIA „Binders” Ādažu asfaltbetona rūpnīca, Ādažu nacionālais mācību centrs, Garkalnes bijušais mehāniskais sektors un Centra mehāniskais sektors un viena vieta, kas nav potenciāli piesārņota - SIA „Berlat grupa”. (detalizētu raksturojumu skatīt 1. pielikumā)

Lai priestu par šo vietu ietekmi uz vidi ir nepieciešama detalizētāka izpēte un vietu raksturojums.

Saskaņā ar Ādažu poligona administrācijas sniegto informāciju 2002. gadā, gatavojot Ādažu bāzes pārvaldības plānu, tika veikts zinātniskais pētījums (sadarbībā ar Zviedriju un ASV), kurā konstatēts, ka Ādažu poligona virszemes un pazemes ūdeņu un augsnes kvalitāte ir laba. 2006. gadā veiktajā zinātniskajā pētījumā par virszemes un pazemes ūdeņiem, secināts, ka ūdeņi nav piesārņoti, izņemot dažās vietās, kur ir sadzīves atkritumi utml.

SECINĀJUMI UN REKOMENDĀCIJAS

Vairāki no minētajiem objektiem, kas atrodas LVĢMC datu bāzē kā piesārņotās un potenciāli piesārņotas vietas, atrodas tuvāk vai tālāk no ūdenstecēm un ūdenstilpnēm, kas ir kā viens no iespējamajiem virszemes ūdeņu un gruntisūdeņu piesārņojuma iemesliem, ja šīs vietas netiek renovētas un sakārtotas no vides aizsardzības viedokļa.

Lai novērstu piesārņojuma izplatību un mazinātu ietekmi uz dabas ekosistēmām un iedzīvotāju veselību, rekomendējams veikt piesārņoto vietu detalizētāku izpēti, un izrietot no tās turpmāko rīcību teritoriju sakopšanā un sanācijā.

Ieteicams veikt potenciāli piesārņoto vietu inventarizāciju, saskaņojot ar atbildīgo vides aizsardzības institūciju un izslēdzot no potenciāli piesārņoto vietu saraksta rekultivētās un sakārtotās vietas. Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanas metodes un kārtību, finansēšanas kārtību, kā arī datu apkopošanas un izmantošanas nosacījumus nosaka 20.01.2001. MK noteikumi Nr. 483. „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanas un reģistrācijas kārtība”.

Degradēto un piesārņoto teritoriju revitalizācijā un attīstībā, ieteicams realizēt publiskās privātās partnerības principu.

3.7 Riska teritorijas un objekti

Ādažu novada teritoriju šķērso nacionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības transporta risku teritorija valsts galvenais autoceļš A10 Rīga (Baltezers) – Igaunijas robeža (Ainaži). Pa autoceļu kursē tranzīta kravu transports, kas pārvadā arī potenciāli bīstamas kravas, kas avārijas gadījumā var izraisīt ievērojamu negatīvu ietekmi uz vidi.⁶²

Pie riska teritorijām pieskaitāmas arī teritorijas, kuras apdraud plūdi. Gaujas upe Ādažu novadā pie tilta uz poligonu ir valsts nozīmes plūdu apdraudētā teritorija.⁶³

Ādažu novada teritorijas centrālajā daļā, kur izvietojušies galvenie apdzīvojuma centri, vidējās reljefa augstuma atzīmes ir tikai 6 m vjl.

Līdz ar zemo novietojumu, Ādažu novada teritorijā nopietnas sekas var radīt Gaujas upes un ezeru ūdenslīmeņa celšanās. Ievērojamu teritorijas applūšanu aiz 10% applūduma līnijas var izraisīt strauja sniega kušana, ilgstošas lietusgāzes, ledus sastrēgumi, dambju pārrāvumi un izskalojumi vai vējiem sadzenot jūras ūdeni upju grīvās un paaugstinot ūdenslīmeni ar tām saistītajos ezeros. Līdz ar to būtiski ir noteikt prasības un ierobežojumus ūdensplūdu apdraudēto teritoriju izmantošanai.

2004. gadā VSIA "Meliorprojekts" veica Gaujas un ezeru ūdens līmeņu izpēti Ādažu pagasta teritorijā. Saskaņā ar šo izpēti, 1% plūdu draudi skar 2866 ha lielu teritoriju. Šo platību daļējai aizsardzībai pret applūšanu jau 20.gs. 70-tajos un 90-tajos gados tika izbūvēti Laveru un Centra polderi. 2013. gadā Carnikavas pašvaldībā tika veikts pētījums un izveidotas Laveru polderu applūdumu kartes.

Laveru poldera sūkņu stacija atrodas Carnikavas novada teritorijā, tā uzņem ūdeņus no apmēram 900 ha lielas Ādažu novada platības. 2007. gadā sūkņu stacijā tika veikta rekonstrukcija. Poldera darbības nodrošināšanai, poldera platībās regulāri jāpārtilra maģistrālie grāvji un novadgrāvji.

Centra poldera aptvertā platība ir apmēram 400 ha (poldera sateces baseina platība ir 521 ha). Lai būtiski samazinātu plūdu draudus 521 ha lielā blīvā apdzīvotā teritorijā un panāktu, ka teritorija applūst ne biežāk kā vienu reizi 100 gados. 2015. gadā Ādažu novada pašvaldība pabeidza realizēt projektu „Plūdu riska novēršanas pasākumi Ādažu novada teritorijā”, kura mērķis bija būtiski samazināt plūdu draudus 521 ha lielā blīvā apdzīvotā teritorijā un panākt, ka teritorija applūst ne biežāk kā vienreiz 100 gados.

Ādažu novada teritorija līdz 1990. gadam tika gandrīz pilnībā nosusināta ar drenāžu un vaļējiem grāvjiem. Drenāžas sistēmas pārsvarā ir no mālu drenu caurulēm, izbūvētas 1960.-1990.gados un to izbūves dziļums svārstās no 1 līdz 2 m. Sakarā ar to, ādažu novadā gruntsūdeņos ir liels daudzums dzelzs savienojumu, drenāžas fiks ir piesērējis un tā normālas darbības nodrošināšanai būtu jāveic drenāžas skalošana.

Nenosusinātas palika platības, kuru nosusināšana ar drenāžu vai vaļējiem grāvjiem nebija iespējama bez polderu izbūves. Tādas platības bija Pārgaujā no Kadagas tilta līdz "Abzaļu", "Zābaku" un "Lipstu" mājām. Par pilnībā nosusinātām nevar uzskatīt arī platības Pārgaujā ap "Ceru" un "Zeduļu" mājām. Drenāža gan ir izbūvēta, bet polderis netika izbūvēts, līdz ar to šīs platības katru gadu tiek pakļautas applūšanai. Ciemata "Saulesplavas" pasargašanai no applūšanas riska tika izbūvēts neliels polderis ar sūkņu staciju. To apsaimnieko privātais investors, bet sūkņu stacija netiek ekspluatēta un mitruma režīms ciematā ir pasliktinājies.⁶⁴

Ādažu novada teritoriju klāj augstas un vidējas ugunsbīstamības meži 5000 - 10 000 ha platībā.⁶⁵

⁶² Valsts civilās aizsardzības plāns, MK 2011.09.08. rīkojums Nr. 369, 21. pielikums

⁶³ Valsts civilās aizsardzības plāns, MK 2011.09.08. rīkojums Nr. 369, 7. pielikums

⁶⁴ Informācija no Ādažu novada attīstības programmas (2016.-2022.)

⁶⁵ Valsts civilās aizsardzības plāns, MK 2011.09.08. rīkojums Nr. 369, 9. pielikums

SECINĀJUMI UN REKOMENDĀCIJAS

Ādažu novada teritorijā ir būtisks plūdu apdraudējums. Pašvaldība ir izstrādājusi rekomendācijas rīcībai plūdu draudu un plūdu gadījumā, kas ir ievietotas pašvaldības mājas lapā. 2015.gadā pabeigts nozīmīgs plūdu riska novēršanas projekts, kā rezultātā samazināts plūdu apdraudējums 521 ha lielā blīvas apbūves teritorijā.

No vides viedokļa visbūtiskāk plūdu riska teritorijās ir izvirzīt stingras prasības inženierinrastruktūrai – sevišķi notekūdeņu savākšanas sistēmām un ūdens novadīšanas tīkliem, lai piesārņojums nenonāktus virszemes un pazemes ūdensobjektos.

Apbūves ierobežojumus un prasības drošības pasākumiem plūdu riska teritorijās jānosaka, izstrādājot nākamā perioda Ādažu novada teritorijas plānojumus.

Plūdu riska mazināšanai, rekomendējams izstrādāt polderu apsaimniekošanas plānus.

Izstrādājot būvprojektus, vajadzības gadījumā jāparedz pasākumi teritorijas pasargāšanai no plūdiem, pārpurvošanās un applūšanas ar gruntsūdeņiem (to līmenim paaugstinošies), noslīdeņiem, nogruvumiem u.c. bīstamiem dabas procesiem. Projektējot teritorijas vertikālo plānojumus, maksimāli jā saglabā dabiskais reljefs, augsnes kārtas un kokaudzes. Zemes darbu apjomam jābūt minimālam, izrakto grunti izmantojot uz vietas būvlaukumā. Zemes līmeņa pazemināšana vai paaugstināšana vairāk par 30 cm ir jāaskaņo ar pašvaldību.

Ja teritorijas nav piemērotas tūlītējai apbūvei dažādu veidu hidroģeoloģisko un ģeomorfoloģisko apgrūtinājumu dēļ (piemēram, augsts gruntsūdens līmenis, kūdras un dūņu nogulas, grunts piesārņojums, erozijas apdraudētās nogāzes u.tml.), šīm teritorijām pirms būvniecības obligāti jāveic teritorijas inženiertehniskā sagatavošana.

3.8 Piesārņojošās darbības

Ražošanas uzņēmumu veiktās piesārņojošās darbības, t.sk. Ādažu novadā, tiek iedalītas A, B un C kategorijas darbībās, ņemot vērā piesārņojuma daudzumu un iedarbību vai risku, ko tas rada cilvēku veselībai un videi atbilstoši likuma „Par piesārņojumu” (19. panta pirmā daļa) un MK 30.11.2010. noteikumu Nr.1082 "Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošās darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai" prasībām. Valsts vides dienesta reģionālās vides pārvaldes augstākminētajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā piesārņojošo darbību veicošām ražotnēm (turpmāk – operatori, objekti) izsniedz atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai (turpmāk - atļauja) un C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājumus.

Operatori var veikt A kategorijas un B kategorijas piesārņojošās darbības ar nosacījumu, ka ražotnes iekārtas funkcionē atbilstoši atļaujās izvirzītajām prasībām, un ievērojot atļaujā noteiktos piesārņojošo vielu emisiju limitus. Operatoriem atbilstoši atļaujas nosacījumiem nepieciešams regulāri kontrolēt emisiju apjomu, veikt monitoringu un par to rezultātiem informēt reģionālo vides pārvaldi (likuma „Par piesārņojumu” 45. panta prasības). Faktiski vidē emitētā piesārņojuma apjomu operatori uzskaita un kontrolē atbilstoši normatīvajos aktos, attiecīgajā atļaujā noteiktajām metodēm, akreditētu laboratoriju veiktajām analīzēm vai standartizētiem aprēķiniem (Dabas resursu nodokļa likuma 13. panta otrā daļas prasības).

VVD Lielrīgas reģionālā vides pārvalde regulāri veic iepriekšminēto operatoru (ražošanas uzņēmumu) pārbaudes, kuru gaitā kontrolē emisijas limitu ievērošanu. Ņemot vērā pārbaudžu gaitā konstatētos pārkāpumu gadījumus, var spriest par objektiem, kas negatīvi ietekmē vidi.

Ādažu novadā nav operatoru (uzņēmumu), kuriem izsniegtas A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas. B kategorijas piesārņojošās darbības enerģētikas, minerālu izstrādājumu ražošanas un apstrādes, ķīmiskās rūpniecības un darbības ar ķīmiskajām vielām un ķīmiskajiem produktiem, pārtikas rūpniecībā un citās nozarēs veic vairāki uzņēmumi un organizācijas, kas galvenokārt atrodas Ādažos. (skatīt 15. tabulā)

15. tabula. **B kategorijas piesārņojošās darbības**⁶⁶

B KATEGORIJAS PIESĀRŅOJOŠĀS DARBĪBAS VEIDS	UZŅĒMUMS, ORGANIZĀCIJA	ADRESE	ATĻAUJA
ENEĢĒTIKA	SIA „Statoil Fuel & Retail Latvia”	Vidlauku iela 1, Stapriņi, Ādažu novads	Nr.RI14IB0096, 22.10.2014.
	Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs	Ādažu Nacionālais mācību centrs, Kadaga, Ādažu novads	Nr.RI13IB0066, 18.10.2013.
	SIA „WESEMANN”	Ūbeļu iela 2, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI12IB0111, 12.10.2012., grozījumi 07.10.2013.
	AS „VIADA Baltija”	Rīgas gatve 65, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI10IB0154, 03.10.2010., grozījumi 06.08.2013., 02.06.2015.
	SIA „Neste Latvija”	Rīgas gatve 5a, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI10IB0132, 19.10.2010.
	SIA „Ekoteks”	Muižas iela 17, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI09IB0096, 22.11.2009.
MINERĀLU IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA	SIA „Transportbetons MB”	Muižas iela 37a, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI09IB0079, 29.09.2009.
ĶĪMISKĀ RŪPNIECĪBA UN DARBĪBAS AR ĶĪMISKAJĀM VIELĀM UN ĶĪMISKAJIEM PRODUKTIEM	SIA „Binders CBF”	Asfaltbetona rūpnīca, Muižas iela 13, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI10IB0071, 20.05.2010.
PĀRTIKAS RŪPNIECĪBA	AS „LATFOOD”	„Jaunkūlas-2”, Ādažu novads	Nr.RI12IB0060, 17.05.2012.
	SIA „Berlat grupa”	„Jaunkūlas”, Ādažu novads	Nr.RI10IB0086, 22.06.2010., grozījumi 15.01.2014., 11.06.2014.
CITAS NOZARES	SIA „ĀDAŽI-TRANSPORTS”	Muižas iela 21, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI15IB0018, 16.02.2015.
	SIA „Adaži Airpark”	„Lidlauki”, Eimuri, Ādažu novads	Nr.RI15IB0010, 06.02.2015.
	SIA „AK TRANSGROUP”	Viesnīcas „Port Hotel” NAI, „Kazenes”, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI14IB0039, 02.06.2014.
	SIA „KH Select”	Muižas iela 18, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI14IB0005, 13.01.2014.
	SIA „Ādaži-Triāde”	„SŪNAS”, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI12IB0083, 06.07.2012., grozījumi 04.01.2013.
	SIA „Rīgas ūdens”	Ādažu novads, „Zaķumuiža”, Garkalnes novads	Nr.RI12IB0012, 23.01.2012.
	SIA „Ādažu Ūdens”	„Centra” NAI un dūņu lauki, Ādaži; Kadagas	Nr.RI11IB0129, 06.07.2012.,

⁶⁶ <http://www.vpvb.gov.lv/lv/piesarnojums/a-b-atlaujas>

B KATEGORIJAS PIESĀRŅOJOŠĀS DARBĪBAS VEIDS	UZŅĒMUMS, ORGANIZĀCIJA	ADRESE	ATĻAUJA
		NAI un dūņu lauki, Kadaga, Garkalnes NAI, Garkalne, Ādažu nov.	grozījumi 22.03.2013.

Ādažu novada teritorijā darbojas arī vairāki C kategorijas piesārņojošas darbības veicēji.

Kā potenciālā vieta ar piesārņojuma rašanos uzskatāma arī Ādažu poligona darbība šautuvju teritorijās. Aizsargājamo ainavu apvidus „Ādaži” dabas aizsardzības plāna 12. pielikumā „Instrukcija „Reto un apdraudēto augu un dzīvnieku sugu un citu dabas vērtību aizsardzība Ādažu poligonā”” sniegti nosacījumi darbībai ar munīciju. Saskaņā ar Ādažu poligona administrācijas sniegto informāciju, katru gadu tiek veikta poligona teritorijas virsējās kārtas attīrīšana no nesprāgušās munīcijas. Ādažu poligona šautuvju teritorijās rašanos, pēc šaušanas tiek savāktas čaulītes, lai mazinātu svina piesārņojumu.

SECINĀJUMI UN REKOMENDĀCIJAS

Ādažu novada teritorijā nedarbojas A kategorijas piesārņojošās darbības uzņēmumi. Darbojas vairāki B kategorijas piesārņojošās darbības uzņēmumi enerģētikas, minerālu izstrādājumu ražošanas, pārtikas ražošanas, ķīmiskā rūpniecības un darbības ar ķīmiskajām vielām un ķīmiskajiem produktiem un citās nozarēs, kā arī vairāki operatori, kuriem izsniegti C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājumi.

Lai arī pašlaik piesārņojuma emisiju limiti netiek pārsniegti, turpināt stingri kontrolēt pašvaldības teritorijā darbojošos uzņēmumus un organizācijas, kas emitē vidē piesārņojošās vielas. Nodrošināt, lai piesārņojošo darbību veicēji ievērotu vides aizsardzības prasības un nepieļautu emisiju limitu pārsniegšanu un izsniegto piesārņojošo darbību atļauju termiņu neievērošanu.

Pašvaldībai, akceptējot lēmumu par jauna piesārņojošā objekta būvniecības ieceres atbilstību attīstības plānošanas dokumentiem, pievērst uzmanību ražotnes prognozējamai ietekmei uz apkārtējo vidi, lai nepieļautu būtisku dabas vides un iedzīvotāju dzīves vides kvalitātes pasliktināšanos.

3.9 Izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

ĀDAŽU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2016. - 2022. GADAM ir izstrādāta kā pašvaldības stratēģiskās attīstības vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā rezumējot informāciju vienotā dokumentā, rodas priekšstats par novada attīstības redzējumu septiņu gadu perspektīvē līdz 2022. gadam, eventuelajām problēmām vides jomā un to iespējamajiem risinājumiem.

Attīstības programmas izstrādes procesā tiek apkopota un apzināta visa pieejamā informācija un dažāda līmeņa nozaru politikas dokumenti. Būtiskākās programmas sastāvdaļa ir stratēģiskā daļa, kas nosaka vidēja termiņa attīstības prioritātes, nepieciešamo rīcību un uzdevumu kopumu un vidējā termiņā sasniedzamos rezultātus, ievērtējot vides un sociāli - ekonomiskos apsvērumus un kā tas tiek apvienots ar kvalitatīvu vidi.

Attīstības programma nemaina valstī pieņemto politikas dokumentu, vadlīniju un normatīvo aktu prasības, bet tikai „sakārto” tās savā teritorijā dažādu nozaru griezumā. Tādejādi var uzskatīt, ka Attīstības programma ir īpašā veidā strukturētas informācijas kopums, kas izvērtē dažādu nozaru politikas un normatīvo dokumentu prasības. Tomēr dažādu nozaru un institūciju normatīvie akti mēdz būt pretrunīgi vai nepietiekami skaidri detalizē prasības attiecībā uz konkrētas pašvaldības teritoriju. Tādā gadījumā vietējā pašvaldība un iedzīvotāji pieņem lēmumu par papildus

ierobežojumu noteikšanu aizsargājamo teritoriju vai objektu saglabāšanu un tām pieguļošo teritoriju attīstību.

Jāatzīmē, ka apstiprinātā pašvaldības attīstības programma ar tajā iekļautu Stratēģisko matricu vidēja termiņa prioritāšu īstenošanai, Rīcības programmu (pasākumi, aktivitātes, atbildīgie izpildītāji un izpildes termiņi, finanšu avoti un rezultatīvie rādītāji) un Investīciju plāns (investīciju projekti 3 gadu periodam) ne tikai ļauj pašvaldībai mērķtiecīgi plānot savas teritorijas attīstību 1-3 un 4-7 gadu periodā, bet vienlaicīgi ir arī priekšnoteikums Eiropas Savienības strukturālo fondu līdzekļu sekmīgākai piesaistīšanai un apgūšanai pašvaldības teritorijā.

16. tabulā sniegti būtiskākie Vides aspekti un raksturotas ietekmes uz tiem, ja Ādažu novada attīstības programma 2016. - 2022. gadam netiktu īstenota.

16. tabula. **Vides aspekti un sekas, ja attīstības programma netiek īstenota**

VIDES ASPEKTI	SEKAS, JA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA NETIEK ĪSTENOTA
Dabas resursu ilgtspējīga izmantošana	<p>Nav noteikti pasākumi dabas resursu saglabāšanai, sakopšanai un aizsardzībai un atbilstoši netiek īstenotas aktivitātes dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai.</p> <p>Perspektīvē netiek plānota dabas resursu atbilstoša apsaimniekošana, kā rezultātā negatīvi tiek ietekmēta vide, samazinās atjaunojamo un neatjaunojamo dabas resursu kvantitāte un kvalitāte.</p>
Bioloģiskā daudzveidība	<p>Nav aktuālas informācijas par īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām, novadā esošajām dabas vērtībām un to saglabāšanas un aizsardzības nepieciešamību.</p> <p>Netiek domāts par novada attīstības interešu sabalansēšanu ar dabas aizsardzības interesēm. Perspektīvē netiek plānota dabas teritoriju atbilstoša apsaimniekošana, kā rezultātā negatīvi tiek ietekmētas aizsargājamo augu sugas un biotopi, aizsargājamo augu un putnu sugu skaits.</p> <p>Netiek plānota sadarbība ar kaimiņu pašvaldībām un LR Aizsardzības ministrijas Ādažu poligona administrāciju īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un ezeru apsaimniekošanā.</p>
Vides izglītība	<p>Nav izstrādāts pašvaldības Vides politikas plāns.</p> <p>Netiek plānoti pasākumi sabiedrības dažādu mērķauditoriju vides izglītības līmeņa paaugstināšanai, energoefektivitātes, videi draudzīgu tehnoloģiju, veselīga dzīvesveida un sabiedriskā transporta popularizēšanai.</p> <p>Sabiedrībai nav patstāvīgi aktualizētas un viegli pieejamas informācijas par vides kvalitāti novadā. Pašvaldības mājas lapā nav izveidota Vides jeb „Zaļā” sadaļa, kurā novada iedzīvotāji un citi interesenti regulāri tiek informēti par vides (ūdeņu u.c.) kvalitāti, energoefektivitātes pasākumiem, bioloģiskās daudzveidības teritorijām u.c., kā arī novadā notiekošajiem vides izglītības pasākumiem.</p> <p>Iedzīvotāji un uzņēmēji netiek iesaistīti vides aktivitātēs, netiek veicināta sabiedrības pašiniciatīva.</p>
Industriālās zonas un degradētās teritorijas	<p>Netiek plānota industriālo un komerciālo zonu attīstība (projekti publiskās infrastruktūras attīstībai un pilnveidošanai teritorijā pie Muižas, Eimuros un „Jaunkūlas”, perspektīvajās industriālo un komerciālo teritoriju prioritāra nodrošināšana ar nepieciešamo</p>

VIDES ASPEKTI	SEKAS, JA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA NETIEK ĪSTENOTA
	<p>tehnisko inženiertehniskā infrastruktūru, atbalsts inovatīvajām biznesa aktivitātēm, videi draudzīgām tehnoloģijām u.c.).</p> <p>Nav apzinātas degradētās teritorijas, nenotiek degradēto teritoriju revitalizācija un iesaistīšana attīstības aprīvē, līdz ar to netiek sekmēta pašvaldības teritorijas ilgtspējīga un plānota attīstība.</p> <p>Pašvaldība un uzņēmēji nevar sekmīgi piesaistīt Eiropas Savienības strukturālo fondu līdzekļus, piesaistīt investīcijas rūpniecisko un degradēto teritoriju attīstībai.</p>
<p>Virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāte</p>	<p>Netiek risinātas virszemes un pazemes ūdeņu, tajā skaitā dzeramo ūdeņu kvalitātes problēmas, nav noteikti centralizēti piegādātā ūdens kvalitātes rādītāji. Nav veikti pasākumi centralizēti piegādātā dzeramā ūdens kvalitātes paaugstināšanai. Pasliktinās dzeramā ūdens kvalitāte kvartāra horizonta akās.</p> <p>Netiek plānota novada ūdenssaimniecības sistēmas rekonstrukcija un paplašināšana (projekti ūdenssaimniecības attīstībai Kagadā un Smilgās, līdz Stapriņiem), ar centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem nodrošināto vai daļēji nodrošināto blīvas apbūves teritoriju (ciemu) paplašināšana. Nav aktualizēts jautājums par attālāko ciemu pieslēgšanas iespējām pie ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām. Nav noteikts kādas komunikācijas nepieciešamas katrā no blīvas apbūves teritorijām un atbilstoši nav īstenoti projekti jaunu komunikāciju izveidei.</p> <p>Nekvalitatīvs dzeramais ūdens (paaugstināta cietība, mikrobioloģiskais piesārņojums)).</p> <p>Iespējams, lokāls virszemes un pazemes ūdens piesārņojuma risks no individuālajiem urbumiem, kas tiek izmantoti ūdensapgādē, pamestajiem un netamponētajiem urbumiem, potenciāli piesārņotajām vietām, lokālajām kanalizācijas septiskajām tvertnēm vai izsmeļamajām bedrēm u.c.</p> <p>Nav izstrādāts publisko ūdeņu resursu apsaimniekošanas plāns, pašvaldības normatīvie akti (saistošie noteikumi) privātmāju kanalizācijas sistēmas attīstībai.</p> <p>Netiek izstrādāti un īstenoti teritoriju labiekārtošanas projekti pie novada ūdeņiem, palielināts labiekārtotu peldvietu skaits, veikts vietējais peldūdeņu kvalitātes monitorings, kā rezultātā lielāka antropogēnā slodze un virszemes ūdeņu piesārņojums, atkritumi utt.</p>
<p>Plūdu riski</p>	<p>Netiek noteikti plūdu riski Ādažu novadā un atbilstoši plānoti pasākumi plūdu riska mazināšanai/novēršanai, polderu, meliorācijas sistēmu un hidrotehnisko būvju apsaimniekošanai, atjaunošanai vai jaunu izbūvei. Nav izstrādāti polderu apsaimniekošanas plāni.</p> <p>Nav veikta Ādažu Centra poldera maģistrālā kanāla un dambja pārfīršana un atjaunošana, nav izbūvēts pretplūdu dambis no Gaujas tilta līdz Gaujas – Baltežera kanālam, nav atjaunota sūkņu stacija.</p> <p>Nav izstrādāta pretplūdu pasākumu programma. Saglabājas applūšanas risks vairākās novada blīvas apbūves teritorijās (ciemos).</p>
<p>Atmosfēras gaisa kvalitāte, klimata</p>	<p>Netiek plānoti pasākumi energoefektivitātes paaugstināšanai – īstenoti projekti energoefektīva apgaismojuma nodrošināšanai apdzīvotajās vietās un sabiedriskās vietās, ēku siltināšanu u.c.,</p>

VIDES ASPEKTI	SEKAS, JA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA NETIEK ĪSTENOTA
pārmaiņas	<p>atbilstoši Ādažu novada ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānam 2015. – 2020. gadam.</p> <p>Nav īstenotas aktivitātes videi draudzīgas enerģijas ražošanai un alternatīvas elektroenerģijas ieguvei, infrastruktūras izveidei alternatīviem transporta satiksmes veidiem, kā rezultātā nesamazinās siltumnīcefektu efektu radošo gāzu emisijas atmosfēras gaisā, nepaaugstinās gaisa kvalitāte, pasliktinās iedzīvotāju dzīves kvalitāte un veselība.</p>
Transports un trokšņi	<p>Netiek plānota transporta infrastruktūras un satiksmes drošības uzlabošana, tajā skaitā tranzīta transporta novirzīšana no blīvas dzīvojamās apbūves apbūves teritorijām, jaunu autotransporta un gājēju savienojumu izbūve, velosipēdistu un gājēju ceļiņu izveide, pašvaldības ielu un ceļu atjaunošana/jaunu izbūve.</p> <p>Nav izstrādāti un īstenoti projekti ceļa infrastruktūras attīstībai pie valsts galvenā autoceļa A1 Rīga – Ainaži" (E67) (piebraucamie ceļi, divlīmeņu krustojumi, ieskriešanās joslas, gājēju tuneļi vai tilti utt.). Nav izbūvēts Baltežera apvedceļš (sadarbībā ar LR Satiksmes ministriju un Garkalnes novada domi), īstenots gājēju savienojums starp Ādažiem un Stāpriņiem Gaujas ielas galā, izbūvēts dzelzceļa atzars uz Eimuriem u.c. aktivitātes.</p>
Labiekārtojums	<p>Netiek apzināta esošā Ādažu novada publiskās ārtelpas situācija un saskaņā ar to izstrādāta koncepcija Ādažu novada publiskās ārtelpas attīstībai.</p> <p>Nav izstrādāts rīcības plāns pašvaldības nekustamo īpašumu apsaimniekošanai.</p> <p>Nav izstrādāts projekts Ūdensrožu parka attīstībai Kadagā, izveidotas pastaigu un atpūtas takas gar Gauju un Vējupi, laivu piestātnes un atpūtas vietas Gaujas krastos, veikta Gaujas – Baltežera kanāla atjaunošana un krastu labiekārtošana u.c. un atbilstoši īstenotas aktivitātes labiekārtotas publiskās telpas attīstībai.</p> <p>Netiek veidotas atpūtas vietas mežos, ar pastaigu un atpūtas vietām, tematiskiem elementiem.</p> <p>Jauniešiem nav nodrošinātas iespējas aktīvi atpūsties tuvāk mājām (nav izbūvētas jaunajiem aktīvās atpūtas vietas ar sporta laukumiem, skrituļotāju ceļiņiem, skeitborda rampām, āra galda tenisiem, BMX trase utt.), nav veikti infrastruktūras uzlabojumi, lai nodrošinātu peejamu vidi personām ar funkcionāliem traucējumiem.</p>
Atkritumi	<p>Netiek plānota apsaimniekošanas infrastruktūras pilnveidošana un netiek īstenoti pasākumi atkritumu apsaimniekošanas sistēmas kvalitātes paaugstināšanai - šķiroto atkritumu veidu un daļiņas atkritumu vākšanas punktu skaita palielināšana, kā arī pārstrādāto atkritumu apjoma palielināšana.</p> <p>Nav uzbūvēts NAI dūņu apsaimniekošanas poligons.</p>

KOPUMĀ VAR SECINĀT, KA, JA ĀDAŽU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA NETIEK ĪSTENOTA, SAGAI DĀMA NEGATĪVA IETEKME UZ PAŠVALDĪBAS EKONOMISKO UN SOCIĀLO ATTĪSTĪBU, KĀ ARĪ IESPĒJAMA VIDES PASLIKTINĀŠANĀS, IT ĪPAŠĪ ATTIECĪBĀ UZ VIRSZEMES UN PAZEMES ŪDEŅU, ATMOSFĒRAS GAISA KVALITĀTI.

4. VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTS VAR BŪTISKI IETEKMĒT

4.1 Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti

Ādažu novada teritorijā atrodas **dabas liegums „Lielukas un Mazuikas ezeri”** (skatīt 17. tabulā), daļa no **dabas lieguma „Lielā Baltezera salas”** (skatīt 18. tabulā) teritorijas un daļa no **aizsargājamo ainavu apvidus „Ādaži”** (skatīt 19. tabulā) teritorijas. Visas minētās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT) iekļautas Natura 2000 aizsargājamo teritoriju tīklā. Līdz ar to tajās esošo dabas vērtību aizsardzību regulē Latvijas Republikas un Eiropas Kopienas likumdošana, kā arī citas starptautiskās saistības.

Ādažu novada teritorijā neatrodas neviens dabas piemineklis (aizsargājamās alejas, dendroloģiskie stādījumi, ģeoloģiskie veidojumi).

4.1.1. Dabas liegums „Lielukas un Mazuikas ezeri”

17. tabula. **Dabas lieguma „Lielukas un Mazuikas ezeri” raksturojums**⁶⁷

ATRAŠANĀS TERITORIJA	Ādažu novads
PLATĪBA	192 ha
AIZSARDZĪBĀ KOPŠ	1999. gada
DABAS VĒRTĪBAS	Abi ezeri ir ļoti nozīmīgi reto oligotrofo augu sugu un šādu biotopu saglabāšanā. Oligotrofie ezeri Latvijā vairs nav sastopami. Tie izzuduši ezeru attīstības gaitā, kad tajos, uzkrājoties organiskajām vielām, veidojas bagātīgs augājs, līdz ar to šī uzskatāma par ļoti nozīmīgu teritoriju šādu ezeru aizsardzībā un saglabāšanā. Šādu tīru ūdeņu saglabāšanās iespējama divu iemeslu dēļ: ezeros neietek ne upes, ne strauti, kas varētu tos piesārņot un šī teritorija ilgstoši bija daļēji slēgta teritorija (armijas poligons).
IZVEIDOŠANAS MĒRĶI	Dabas liegums tika izveidots, lai aizsargātu Latvijā ļoti retu ezeru tipu - oligotrofu ezeru ar Dortmaņa lobēlijas augsnēm un ļoti reti sastopamām un aizsargājamām ūdensaugu sugām. Mazuikas ezers ir viens no Latvijas 14 ezeriem, kuros saglabājušās bagātīgas un dzīvotspējīgas lobēlijas – ezereņu sabiedrības, kā arī viens no Baltijas valstīs visizcilākajiem lobēlijas - ezereņu ezeriem. Dortmaņa lobēlija, gludsporu ezereņu un sīpoliņu donis ir Latvijas īpaši aizsargājamās augu sugas.
IETEKMES UN APDRAUDOŠIE FAKTORI	Teritoriju apdraud tās intensīva izmantošana rekreācijai (peldēšanās, nomīdīšana, ugunsgrūdu kurināšana utt.). Nav iekārtotu piebrauktuvju un autostāvvietu, tāpēc tiek izbraukāta zemsega. Ezera eutrofikācija.

⁶⁷ <http://www.daba.gov.lv>, Dabas lieguma „Lielukas un Mazuikas ezeri” dabas aizsardzības plāns 2002. - 2007. g., Dabas Aizsardzības Fonds, 2002

IEROBEŽOJUMI	Lai novērstu piesārņojumu ezeros un to krastos, atpūtnieki drīkst uzturēties tikai šim mērķim speciāli ierīkotās atpūtas vietās un peldvietās, saskaņojot ar Ādažu poligona administrāciju. Citās vietās atrasties aizliegts.
STARPTAUTISKĀ VĒRTĪBA	Natura 2000. Dabas lieguma teritorijā ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū „Ādaži”.
TERITORIJAS PĀRVALDE	Realizē VARAM Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācija.
DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS	Dabas aizsardzības plāns izstrādāts 2002. - 2007. gadam. Pašlaik notiek aizsargājamo ainavu apvidus „Ādaži”, kurā ietilpst arī dabas lieguma “Lieluikas un Mazuikas ezeru” teritorija dabas aizsardzības plāna izstrāde, “LIFE+” projekta “Putni Ādažos”, “Īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzības stāvokļa uzlabošana NATURA 2000 teritorijā “Ādaži” ietvaros.
NORMATĪVIE AKTI	Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1993.), 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, 15.03.1999. MK noteikumi Nr. 212 „Noteikumi par dabas liegumiem”. Individālie izmantošanas un aizsardzības noteikumi nav izstrādāti.

4.1.2. Dabas liegums „Lielā Baltezers salas”

18. tabula. **Dabas lieguma „Lielā Baltezers salas” raksturojums**⁶⁸

ATRAŠANĀS TERITORIJA	Ādažu novads, Garkalnes novads
PLATĪBA, TERITORIJA	20 ha. Piecas salas - Ropažu sala, Liepu sala, Mazā sala, Auzu sala un Briežu sala (Ādažu novada teritorijā divas salas). Salu teritoriju klāj priežu meži, platlapju meži (liepu), piekrastē pārmitri melnalkšņu meži, kas ir ES Biotopu direktīvas biotops.
AIZSARDZĪBĀ KOPŠ	1924. gadā Lielā Baltezers salām piešķirts dabas pieminekļa statuss, 1977. gadā - botāniskā lieguma statuss, bet valsts nozīmes dabas liegums “Lielā Baltezers salas” izveidots 1999. gadā.
DABAS VĒRTĪBAS	Nozīmīga purvainu mežu aizsardzības teritorija. Purva malās nelieli pārejas purvu fragmenti. No Eiropas Savienības aizsargājamiem biotopiem sastopami - pārejas purvi un slīkšņas un purvaini meži. No aizsargājamām putnu sugām sastopamas - mežirbe, rubenis, dzērve, urālpūce, bikšainais apogs, lielā čakste.

⁶⁸ <http://www.daba.gov.lv>, Dabas lieguma „Baltezers salas” dabas aizsardzības plāns 2004. - 20014. g., SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, 2004, www.ezeri.lv

<p>IETEKMES UN APDRAUDOŠIE FAKTORI</p>	<p>Teritoriju apdraud - rekreācijas slodzes palielināšanās, Baltezeru – piesārņojums, Latvijas dabiskajai florai neraksturīgu augu sugu ieviešanās uz ezera salām, radot potenciālus dabisko sugu nomākšanas draudus (vārpainā korinte, rievainā roze u.c.).</p> <p>Salu krasti tiek noskaloti gan dabisku procesu rezultātā, gan motorlaivu un cita motorizētā ūdenstransporta radītās ūdens viļņošanās dēļ. Vietās, kur salu krastus sedz niedrāji, šī ietekme ir mazāka.</p> <p>Labvēlīgi salu ekosistēmas ietekmē tas, ka uz salām pašlaik nenotiek saimnieciskā darbība. Mežos veidojas krīšanas, kas ir svarīga dzīves vide dažādiem bezmugurkaulniekiem. Meži kļūst arvien dabiskāki. Kaut gan pļaušanas pārtraukšana ir veicinājusi pļavu aizaugšanu, nav pamata apgalvot, ka tas būtiski samazinājis salu bioloģisko daudzveidību.</p>
<p>IEROBEŽOJUMI</p>	<p>Veicami pasākumi antropogēnās slodzes samazināšanai, jo tas ir visbūtiskākais salu ekosistēmu ietekmējošais faktors. Lai novērstu visus negatīvos antropogēnās ietekmes faktorus (piesārņošana, nobradāšana, krīšanu izvākšana u.c.), salas apmeklēt jāaizliedz. Lai cilvēkus informētu par dabas liegumu, tā vērtībām un apsaimniekošanas režīmu, nepieciešams izvietot informatīvos stendus un zīmes. Lai salas saglabātos maksimāli dabiskas, ir jāierobežo invazīvo sugu izplatīšanās - jāveic rievainās rozes un korinšu izciršana visās salās. Mežsaimniecisko darbību salās veikt nedrīkst.</p> <p>Lielā Baltezera salās jā saglabā dabiskie biotopos notiekošie procesi. Dabisko biotopu saglabāšana veicinātu arī invazīvo sugu izkonkurēšanu. Lai samazinātu ūdens transporta līdzekļu radīto negatīvo ietekmi (viļņošanās radīto krasta noskalošanu, trokšņa ietekmi uz salu faunu), jāievēro 20 m aizsargjosla ap salām.</p>
<p>STARPTAUTISKĀ VĒRTĪBA</p>	<p>Natura 2000</p>
<p>TERITORIJAS PĀRVALDE</p>	<p>Realizē VARAM Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācija.</p>
<p>DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS</p>	<p>Dabas aizsardzības plāns izstrādāts 2004. - 2014. gadam.</p>
<p>NORMATĪVIE AKTI</p>	<p>Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1993.), 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, 15.03.1999. MK noteikumi Nr. 212 „Noteikumi par dabas liegumiem”.</p> <p>Individuālie izmantošanas un aizsardzības noteikumi nav izstrādāti.</p>

4.1.3. Aizsargājamo ainavu apvidus „Ādaži”

19. tabula. Aizsargājamā ainavu apvidus „Ādaži” raksturojums⁶⁹

ATRAŠANĀS TERITORIJA	Ādažu novads, Sējas novads
PLATĪBA, TERITORIJA	10150 ha. Teritorijā ietilps arī dabas liegums „Lieluikas un Mazuikas ezeri”. (skatīt 4.1.1. apakšnodaļā)
AIZSARDZĪBĀ KOPŠ	2004. gada
STARPTAUTISKĀ VĒRTĪBA	Natura 2000, putniem starptautiski nozīmīga vieta
TERITORIJAS PĀRVALDE	Realizē VARAM Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācija
DABAS VĒRTĪBAS	<p>Militāro mācību rezultātā izveidojušies Latvijas apstākļos reti biotopi - ievērojamas virsāju platības un klaji vai vāji apauguši smiltāji. Nozīmīgākā vieta valstī biotopa – 2320 Pļeņģu zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji – saglabāšanā. Teritorijā konstatēti tādi ES Biotopu direktīvas biotopi kā – 2330 Klajas iekšzemes kāpas, 3130 Ezeri ar oligotrofām līdz mezotrofām augu sabiedrībām, 6410 – Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs u.c. Teritorijā sastopams liels skaits aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu. Pateicoties ilgstošām militārām mācībām, šeit izveidojusies interesanta ainava, kas piemērota vismaz 22 Latvijā un Eiropā aizsargājamo putnu sugu ligzdošanai.</p> <p><u>Augi</u> – Dortmaņa lobēlija /<i>Lobelia dortmanna</i>/, garkāta ģipsene /<i>Gypsophila fastigiata</i>/, meža silpurene /<i>Pulsatilla patens</i>/, Fuxsa dzegužpirkstīte /<i>Dactylorhiza fuchsii</i> u.c.</p> <p><u>Bezmugurkaulnieki</u> – garlūpas racējlapsene /<i>Bembix rostrata</i>/, lielā krāšņvabole /<i>Chalcophora Mariana</i>/, lielais dižkoksngrauzis /<i>Ergates faber</i>/, ziemeļu pumpurgliemezis /<i>Vertigo ronnebyensis</i>/ u.c.</p> <p><u>Zivis un apalmutnieki</u> – taimiņš /<i>Salmo trutta</i>/, strauta nēģis /<i>Lampetra planieri</i>/ u.c.</p> <p><u>Abinieki un rāpuļi</u> – smilšu krupis /<i>Bufo calamita</i>/, sila ķirzaka /<i>Lacerta gailis</i>/ u.c.</p> <p><u>Putni</u> – rubenis /<i>Tetrao tetrix</i>/, stepes čipste /<i>Anthus campestris</i>/, ormanītis /<i>Porzana porzana</i>/, apodziņš /<i>Galucidium passerinum</i>/ u.c.</p> <p><u>Zīdītāji</u> – ūdrs /<i>Lutra lutra</i>/, vilks /<i>Canis lupus</i>/, lūsis /<i>Lynx lynx</i>/, Natūza sikspārnis /<i>Pipistrellus nathusii</i>/ u.c.</p>

⁶⁹ <http://www.daba.gov.lv>, Aizsargājamā ainavu apvidus „Ādaži” dabas aizsardzības plāns 2008. - 20018. g., Dabas Aizsardzības Fonds

APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI	Pēc militāro mācību intensitātes samazināšanās teritorijā nepieciešams veikt apsaimniekošanas pasākumus, galvenokārt – mazināt aizaugšanu, lai ilgtermiņā saglabātu dabas vērtībām piemērotu vidi.
DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS	Izstrādāts aizsargājamo ainavu apvidus „Ādaži” dabas aizsardzības plāns 2008. - 2018.g. ⁷⁰
NORMATĪVIE AKTI	Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1993.), 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, 23.02.1999. MK noteikumi Nr. 99 „Noteikumi par aizsargājamo ainavu apvidiem”.

Izstrādāts aizsargājamo ainavu apvidus „Ādaži” dabas aizsardzības plānā 2008. - 2018.g.⁷¹, ieteikts teritorijā nodalīt zonas:

- 1) Stingrā režīma zona (36,5 ha), kas ietver Mazuikas ezeru un ~ 50 m platu joslu ap to;
- 2) Regulējamā režīma zona (217,3 ha) - bioloģiski vērtīgie meži - īpaši aizsargājamo putnu un kukaiņu dzīvotnes, kā arī aizsargājamo ainavu apvidus ziemeļu daļa un ziemeļaustrumu stūris;
- 3) Dabas lieguma zona (2013,4 ha) - bioloģiski vērtīgi mežu biotopi aizsargājamo ainavu apvidus malās, neregulētu upju ielejas, daļa no Rampas purva;
- 4) Dabas parka zona (655,5 ha) - Baltijas jūras iepriekšējo atfistības stadiju kāpas, Puskas vidusdaļas ieleja, Dzērves purvs, meža silpuresnes *Pulsatilla patens* dzīvotnes, atsevišķi priežu sausieņu meži;
- 5) Ainavu aizsardzības zona (3208,4 ha) - atklātās un dažādās pakāpēs aizaugušās virsāju un smiltāju platības poligona vidusdaļā.

Papildus ieteiktajam funkcionālajam zonējumam plānots viens sezonas liegums (no 15.marta līdz 15.maijam) melnā stārķa, medņu un rubežu aizsardzības nodrošinājumam.

Aizsargājamo ainavu apvidū „Ādaži” 2014. gada pavasarī uzsākts Eiropas Savienības “LIFE+” programmas atbalstīts dabas aizsardzības projekts “Īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzības stāvokļa uzlabošana NATURA 2000 teritorijā “Ādaži”” jeb “Putni Ādažos”. Projekta ietvaros tiek izstrādāts dabas aizsardzības plāns.

Projekta laikā no 2014. līdz 2017. gadam aizsargājamo ainavu apvidū “Ādaži”, kur lielāko daļu aizņem Ādažu poligons, 1620 ha platībā atjaunos virsājus, mežus un augsto purvu – dzīvesvietas Eiropā retajam rubenim, vakarlēpim, zaļajai vārnai, sila cīrulim, stepes čipstei, purva tilbītei un brūnajai čakstei. “LIFE+” projektā “Putni Ādažos” uzturēs un atjaunos dabisko vidi, kā arī notiks pētniecības darbs, lai palīdzētu Eiropā retām putnu sugām.

Aizsargājamo ainavu apvidū “Ādaži” 1100 hektāru platībā atjaunos aizaugušus virsājus – ligzdošanas un barošanās vietas rubenim, vakarlēpim, zaļajai vārnai, sila cīrulim, stepes čipstei un brūnajai čakstei, izcērtot kokus un krūmus, pļaujot, veicot kontrolētu dedzināšanu un augsnes virskārtas noņemšanu. 500 ha platībā atjaunos dabisko ūdens režīmu nosusināšanas ietekmētajā Rampas purvā, kas ir viena no labākajām rubeņa ligzdošanas vietām Latvijā. Šeit arī ligzdo un barojas dzērve, purva tilbīte un vakarlēpis. Lai veicinātu boreālo mežu atjaunošanos, veiks meža zemsedzes kontrolētu dedzināšanu 20 ha platībā – Latvijā tā joprojām ir jauna un inovatīva dabas apsaimniekošanas metode, ko citās Eiropas valstīs izmanto jau gadu desmitiem.

⁷⁰ Izstrādātājs: Dabas aizsardzības fonds, 2008

⁷¹ Izstrādātājs: Dabas aizsardzības fonds, 2008

Ārkārtīgi retās zaļās vārnas saglabāšanai ainavu apvidū izvietos būrus ligzdošanai un īpašus sēdkokus barības atrašanai. Tāpat izvērtēs militāro mācību ietekmi uz sugām un to dzīvesvietām un izstrādās ieteikumus labai draudzīgai militāro mācību plānošanai.

Projektā plānoti arī dažādi karavīru un plašākas sabiedrības izglītošanas pasākumi. Projektu īsteno Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs sadarbībā ar partneriem – Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, Latvijas Ornitoloģijas biedrību, AS „Latvijas Valsts meži” un Sējas novada domi.⁷²

4.1.6. Īpaši aizsargājami koki un mikroliegumi

Dižkoki - lieli un veci koki, kam ir kultūrvēstures, izglītojoša vai zinātniska funkcija. Tiem ir liela nozīme vispārējās bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā. To esamība, kā arī to apdzīvojošo sugu daudzveidība, ir labs vides kvalitātes raksturojums. Dižkoks uztverams kā patstāvīga ekosistēma un ir dzīvotelpa daudzām retām un apdraudētām zīdītāju, putnu, kukaiņu, sēņu u.c. organismiem⁷³.

Saskaņā ar Dabas datu pārvaldības sistēmas „Ozols” informāciju, Ādažu novada teritorijā aug tikai viens dižkoks - parastais Ozols (reģistrācijas nr. 114509, apsekots 19.02.2015.). Ozols aug Ādažu ciemā, Rīgas gatvē 16, koku rindā, kas atrodas starp ielu un ietvi. Koka stumbra apkārtmērs 1,3 m augstumā ir 5,05 m.

Papildus jāpiezīmē, ka dižkoku skaits ir mainīgs un par aizsargājamu jāuzskata jebkurš koks, kas atbilst MK 16.03.2010. noteikumos Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” noteiktajiem parametriem aizsargājamiem kokiem - vietējo un citzemju sugu dižkokiem.

Saskaņā ar Dabas datu pārvaldības sistēmas „Ozols” informāciju, Ādažu novada teritorijā nav izveidots neviens mikroliegums.

SECINĀJUMI UN REKOMENDĀCIJAS

Ādažu novada attīstības programma izstrādāta, ņemot vērā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējos aizsardzības un izmantošanas noteikumus. Rekomendējams izstrādāt individuālos izmantošanas noteikumus.

Teritorijas apsaimniekošanā ievērot ĪADT dabas aizsardzības plānos iestrādātos pasākumus, rekomendācijas dabas un ainavas vērtību saglabāšanai, kā arī pašvaldības saistošos noteikumus Nr.21 „Lielā Baltreza apsaimniekošanas noteikumi”. Dabas liegumam „Lielā Baltezers salas” jāveic izstrādāto dabas aizsardzības plānu aktualizācija un atjaunošana, nosakot apsaimniekošanas pasākumus turpmākajiem gadiem.

Ja kādā Ādažu novada teritorijas zemes vienībā/ās, saskaņā ar Dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols” iekļauto informāciju, tiek konstatētas īpaši aizsargājamas sugas vai biotopi, pirms būvniecības saņemams sugu un biotopu aizsardzības jomā sertificēta eksperta atzinums. Būvniecība vai deīgo izrakteņu ieguve īstenojama ārpus īpaši aizsargājamo sugu atradnēm vai biotopiem.

Dabas liegumā „Baltezers salas” īpašu uzmanību pievērst ūdens transporta līdzekļu radīto negatīvo ietekmju (vilņošanās radīto krasta noskalošanu, trokšņa ietekmi uz salu faunu) novēršanai, kā arī pieaugošās rekreācijas slodzes ietekmei uz botāniskā lieguma dabisko floru, lai neradītu aizsargājamo augu sugu nomākšanas draudus.

⁷² <http://m.la.lv/adazu-baze-atjaunos-eiropa-reto-putnu-dzivesvietas/>

⁷³ www.daba.gov.lv, informācija uz 01.04.2015.

Rekomendējams veikt grozījumus Ādažu novada saistošajos noteikumos nr.21 „Lielā Baltežera apsaimniekošanas noteikumi” iekļaujot tajos aizliegumu brīvam salu apmeklējumu, izņemot organizētas ekskursijas gida pavadībā. Pie nākamā perioda teritorijas plānojuma izstrādes noteikt vismaz 20 m aizsargjosla ap salām, lai pēc iespējas samazinātu ūdens transporta līdzekļu radīto negatīvo ietekmi. Sadarbojoties ar Garkalnes novada pašvaldību izstrādāt kopīgu pasākumu plānu Lielā Baltežera apsaimniekošanai.

Ievērot militārās darbības ierobežojumus, kas iekļauti reglamentā AMR 200-4 „Reto un apdraudēto augu un dzīvnieku sugu un citu dabas vērtību aizsardzība Ādažu poligonā”.

Veikt sabiedrību informējošus pasākumus par antropogēnās darbības ietekmi uz aizsargājamajām dabas teritorijām un objektiem, nepieļaut kanalizācijas notekūdeņu ievadīšanu ezeros, motorizēto transportlīdzekļu lietošanu ārpus atļautajām zonām u.c.

Pirms plānotās darbības uzsākšanas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tuvumā vai to robežās (ĪADT), ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums uz NATURA 2000 teritoriju (saskaņā ar 2006. gada 6. Jūnija MK noteikumiem Nr. 455 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)”).

Stingra darbības kontrole jāveic ĪADT tuvumā vai to buferzonā, lai neietekmētu pašu ĪADT. Pirms darbu uzsākšanas, jākonsultējas ar Dabas aizsardzības pārvaldi.

Veikt aizsargājamo koku un dižakmeņu inventarizāciju zemes vienībās, kurās tiek izstrādāts būvprojekts, lai pēc iespējas izvairītos no situācijām, kad netiek ievērotas MK noteikumos Nr.264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 8.nodaļā minētās prasības dabas pieminekļu aizsardzībai.

5. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS

ĀDAŽU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2011. – 2023. GADAM izvirza vidēja termiņa prioritātes un rīcības virzienus, veicamos pasākumus un aktivotātes. Plānošanas dokumenta sastāvā ietilpstošais investīciju plāns ir pašvaldības instruments ES finansējuma un citu fondu piesaistei infrastruktūras attīstībai un vides sakārtošanai. Atsevišķu prioritāšu ietvaros iekļauto aktivitāšu īstenošana, piemēram, industriālo zonu attīstība, ceļu un ielu būvniecība, pasākumi tūrisma un rekreācijas attīstībai u.c. nenoliedzami var radīt nevēlamu ietekmi uz vidi, tomēr šī stratēģiskā plānošanas dokumenta detalizācijas un informācijas līmenī, nav izvērtējami.

Konkrētu aktivitāšu īstenošanas ietekmes uz vidi novērtēšana veicama pie hierarhiski zemāko attīstības plānošanas dokumentu, kas tieši saistīti ar teritorijas izmantošanas noteikšanu – nākamā perioda teritorijas plānojuma, lokālpļanojumu, detālpļanojumu, tehnisko projektu un būvprojektu izstrādes. Pirms jaunas darbības uzsākšanas jāizvērtē vietas un nozares atbilstība konkrētai teritorijai, jānovērtē potenciālā slodze uz vidi un iedzīvotāju dzīves kvalitāti.

Veicot Attīstības programmā plānoto saimniecisko aktivitāšu analīzi, oficiālajās datu bāzēs un citu publiski pieejamo informāciju, rodas priekšstats par jomām un teritorijām, kurām turpmākajā plānošanas procesā būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība:

- › Sliktā ūdens ekoloģiskā kvalitāte riska virszemes ūdensobjektos - Lielais Baltezers un Mazais Baltezers un slikta ūdens ķīmiskā kvalitāte riska pazemes ūdensobjekta Q daļā Baltezers teritorijā, kur Q ūdensgūtnu „Baltezers” un „Baltezers II” teritorijā līdz Mazajam Baltezeram konstatēta piesārņotu virszemes ūdeņu, kā arī jūras ūdeņu infiltrācija gruntsūdens horizontā. Labas ūdens kvalitātes sasniegšana līdz 2021. un 2027. gadam riska ūdensobjektos, atbilstoši Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plānā iekļautajiem pamata un papildpasākumiem;
- › Polderu teritorijas un plūdu riska teritorijas, saistībā ar Gaujas upes un ezeru ūdenslīmeņa celšanos. Hidrotehnisko būvju atjaunošana/jaunu būvniecība, polderu un meliorācijas sistēmas apsaimniekošana, atbilstoši teritorijas esošajam vai plānotajam izmantošanas mērķim;
- › Augstā satiksmes intensitāte, atmosfēras gaisa piesārņojums, troksnis (trokšņa diskamforta zonas – Baltezers un Ādaži), bīstamo kravu avāriju risks valsts galvenā autoceļa A1 Rīga – Ainaži” (E67) tiešā tuvumā. Vides trokšņa pazemināšana (pretrokšņa barjeras, zaļie aizsargstādījumi), tranzīta satiksmes novirzīšana no Baltezers ciema. Militārās tehnikas novirzīšana no Kadagas centra;
- › Novada teritorijas attīstības (ražošanas, loģistikas, transporta infrastruktūras u.c.) sabalansēšana ar dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzības interesēm. Zaļo (meži, mežaparki u.c.) un zilo (ezeri, upes, mākslīgās ūdenstilpes) struktūru saglabāšana un labiekārtošana;
- › Teritorijas apsaimniekošana un vides estētiskās un vides kvalitātes uzlabošana, labiekārtu atpūtas zonu izveidi visās blīvi apdzīvotajās vietās (ciemās), buferzonu veidošana starp dzīvojamo apbūvi un ražošanu;
- › Publisko ūdeņu pieejamības paaugstināšana, peldvietu labiekārtošana un regulārs peldvietu vietējais monitorings. Tūrisma un rekreācijas aktivitāšu un pakalpojumu sabalansēšana ar vides aizsardzības interesēm, nepārsniedzot biotopu, aizsargājamo augu, putnu, dzīvnieku utml, kultūras pieminekļu noturības kapacitāti pret antropogēnajām slodzēm;
- › Neattīstīta vai vāji attīstīta inženierinfrastruktūra no Ādažu centra attālinājos ciemos – Štapriņi, Eimuri, Birznieki, Atari, Ilķene, Āņi. Kanalizācijas, ūdensapgādes un siltumapgādes sistēmas efektivitātes paaugstināšana. Ar centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem nenodrošināto, vai daļēji nodrošināto blīvas apbūves

teritoriju (ciemu) pieslēgšana (vai jaunu sistēmu izveidošana) pie centralizētajām ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas sistēmām. Ūdens attīrīšanas un novadīšanas vidē normatīvo ievērošana un nepārsniegšana.

- › Pamesto un neapsaimniekoto urbumu konkretizēšana, apzināšana un tamponēšana. Lokālo kanalizācijas sistēmu kontrole, lai piesārņojums tieši nenonāk vidē, it īpaši riska ūdensobjektos – Lielajā Baltezerā un Mazajā Baltezerā;
- › Degradēto, potenciāli piesārņoto un piesārņoto teritoriju apsekošana un sanācija, turpmākā izmantošana ražošanas un loģistikas mērķiem;
- › Ielu un ceļu kvalitātes uzlabošana, tajā skaitā asfaltēšana, lai samazinātu putekļu piesārņojumu, mobilo avotu piesārņojuma samazināšana;
- › Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana (šķīrto atkritumu veidu, daļiņas atkritumu vākšanas punktu, pārstrādāto atkritumu apjoma palielināšana, radīto atkritumu apjoma samazināšana u.c.);
- › Zinātņietilpīgo nozaru attīstība, bezatkritumu tehnoloģiju un citu videi draudzīgu tehnoloģiju pielietošanas ražošanā popularizēšana un atbalstīšana.
- › Sabiedrības dažādu mērķauditoriju izglītošana par videi draudzīgu rīcību un ilgstspējīgu resursu apsaimniekošanu, energoefektivitātes pasākumiem, veselīgu dzīvesveidu u.c.

Ādažu novads atrodas Pierīgas reģionā. Pateicoties Rīgas tuvumam, starptautiskas nozīmes transporta koridoram A1, arī pašvaldībā notiek intensīva attīstība. Rīgas tuvums nosaka to, ka tiek attīstītas gan industriālās un darījumu, ražošanas, gan arī dzīvojamās apbūves teritorijas. Lai notiktu šāda attīstība, liela loma ir atbilstoši transporta infrastruktūrai, kura funkcionētu un attīstītos, attīstot arī pašvaldības teritoriju, kā arī atbilstošas kapacitātes tehniskās infrastruktūras (ūdensapgāde, kanalizācija u.c.) nodrošināšanai.

Attīstības programmā tiek paredzēts pašvaldības politikas atbalsts attiecībā uz inženierkomunikāciju izbūvi līdz blīvas apbūves teritorijām, bet nav noteiktas konkrētas rīcības ūdensapgādes un kanalizācijas inženierinfrastruktūras izveidei no Ādažu novada centra attālinātajos ciemos – Eimurī, Birznieki (autoceļa A1 kreisajā pusē), kā arī Ataru ciemā un Baltezera ciemā.

6. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

6.1 Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Starptautiskie mērķi vides aizsardzības jomā ir ietverti starpvalstu konvencijās un Eiropas Savienības direktīvās.

KONVENCIJA „PAR PIEEJU INFORMĀCIJAI, SABIEDRĪBAS DAĻĪBU LĒMUMU PIEŅEMŠANĀ UN IESPĒJU GRIEZTIES TIESU IESTĀDĒS SAISTĪBĀ AR VIDES JAUTĀJUMIEM” jeb *Orhūsas konvencija*, Orhūsa, 25.06.1998. Latvija ratificēja 2002. gadā.

Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju informācijai, sabiedrības daļību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs.

KONVENCIJA PAR PASAULES KULTŪRAS UN DABAS MANTOJUMA AIZSARDZĪBU. UNESCO konvencija (1972.). Latvija ratificēja 1997. gadā.

Konvencija definē jēdzienu „dabas mantojums” un nosaka uzdevumus tā aizsardzībai:

- › Dabas pieminekļi – fizikāli un bioloģiski veidojumi vai šādu veidojumu grupas ar īpašu, universālu estētisko vai zinātnisko vērtību;
- › Ģeoloģiski vai fiziogēogrāfiski veidojumi un noteiktas zonas – apdraudētu augu un dzīvnieku sugu dzīves vietas ar īpaši zinātnisku vai saglabāšanas nozīmi;
- › Dabas teritorijas, kam īpašas nozīmes universālas vērtības no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa;
- › Valsts pienākums ir tās teritorijā nodrošināt kultūras un dabas mantojuma identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizēšanu un saglabāšanu nākošajām paaudzēm. Tādēļ maksimāli jāizmanto esošie valsts resursi un nepieciešamības gadījumā arī starptautiskā palīdzība un sadarbība;
- › Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, konservāciju un popularizēšanu, šīs konvencijas dalībvalstis atbilstoši katras valsts apstākļiem centīsies:
 - īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu kultūras un dabas mantojumam piešķirt noteiktas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību plānošanas programmās,
 - izveidot, ja tādu nav, vienu vai vairākus kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas un popularizēšanas dienestus ar atbilstošu personālu un līdzekļiem;
 - attīstīt zinātniskos un tehniskos pētījumus, lai valsts spētu novērtēt un novērst kultūras un dabas mantojumam draudošās briesmas,
 - veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finansu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu,
 - atbalstīt nacionālo un reģionālo centru izveidošanu un attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras un dabas mantojuma saglabāšanas jomās un veicina attiecīgus zinātniskos pētījumus.

KONVENCIJA PAR BIOLOĢISKO DAUDZVEIDĪBU. Riodežaneiro konvencija (1992.) Latvija ratificēja 1995. gadā. Konvencijas uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un ilgtspējīgas attīstības nodrošināšana. Galvenais uzdevums dalībvalstīm ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un tās ilgtspējīgas izmantošanas jautājumu integrēšana jau esošajās valsts stratēģijās, plānos un programmās un nepieciešamo stratēģiju un citu dokumentu izstrādāšana.

Padomes Direktīva 92/43/EEK „**PAR DABISKO SAVVAĻAS FAUNAS UN FLORAS AIZSARDZĪBU**” jeb Sugu un Biotopu direktīva, 21.05.1992. ir pamatā vienota Eiropas ekoloģiskā tīkla *Natura 2000* izveidošanai, veicinot izpēti un zinātnisko darbu.

Direktīvas mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, veicot dabisko biotopu, faunas un floras aizsardzību. EP direktīvas attiecināmas uz 5 Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamiem biotopu tipiem, 1 augu, 18 putnu, 5 zīdītājdzīvnieku, 2 abinieku un 2 kukaiņu sugām.

Eiropas kopienu padome izveido saskaņotu Eiropas ekoloģisko tīklu, kurā apvienotas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas, un kura nosaukums ir *Natura 2000*. Šo tīklu, ko veido dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu teritorijas, izmanto, lai minētos dabisko dzīvotņu veidus un sugu dzīvotnes saglabātu vai attiecīgā gadījumā atjaunotu to labvēlīgo aizsardzības statusu dabiskās izplatības areālā.

Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva **2000/60/EK**, kuras mērķis ir aizsargāt un uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu ekosistēmu stāvokli un veicināt ilgtspējīgu ūdeņu lietošanu, ieviešot integrētu upju baseinu apsaimniekošanas procesu. Upju sateces baseina apsaimniekošanas plānā iekļauto pasākumu mērķi ir:

- › Novērst virszemes ūdens objektu stāvokļa pasliktināšanos, tos uzlabot un atjaunot, sasniegt šo ūdens objektu labu ķīmisko un ekoloģisko stāvokli, kā arī samazināt piesārņojumu no bīstamo vielu izplūdēm un emisijām;

- › Aizsargāt, uzlabot un atjaunot visus pazemes ūdens objektus, novērst pazemes ūdeņu piesārņošanu un pasliktināšanos un nodrošināt līdzsvaru starp pazemes ūdeņu ieguvī un to resursu atjaunošanos;
- › Saglabāt aizsargājamās teritorijas.

6.2 Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Nacionālajā vides un dabas aizsardzības likumdošanā un normatīvajos aktos tiek ievēroti un noteikti starptautiskie vides aizsardzības mērķi.

LATVIJAS ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2030. GADAM ir augstākais plānošanas dokuments, kurā kā viena no prioritātēm ir daba kā nākotnes kapitāls. Tiek izvirzīts mērķis, Latvijai kļūt par ES līderi dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā. Stratēģijā tiek analizētas Latvijas tendences un izaicinājumi dabas ilgtspējīgas apsaimniekošanas jomā, kā arī noteikti prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni un iespējamie risinājumi.

LATVIJAS VIDES POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES 2014. – 2020. GADAM izvirza virsmērķi – nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot uz ilgtspējīgu attīstību veiktas darbības, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.

Ādažu novada Attīstības programmas noteiktie risinājumi tiek salīdzināti ar Latvijas Vides politikas pamatnostādnēm, kurās noteikti nacionālie vides aizsardzības mērķi.

Ievērojot to, ka vides un dabas jautājumi aptver plašu jomu daudzveidību, Vides politikas pamatnostādnes veidotas no ieskata horizontālajos jautājumos un šādās tematiskajās sadaļās: augsne un zemes dzīles, otrreizējās izejvielas, dabas aizsardzība, gaisa aizsardzība, klimata pārmaiņas, ūdens resursi un Baltijas jūra, vides piesārņojums un riski, vides veselība, vides monitoringi. Sadaļās noteikts katras jomas politikas mērķis, politikas un darbības rezultāti, rezultatīvie rādītāji, kā arī pasākumi politikas mērķu un rezultātu sasniegšanai.⁷⁴

20. tabula. **Ādažu novada attīstības programmā ietvertie Vides politikas pamatnostādņu 2014. - 2020. gadam mērķi**

VIDES POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES 2014. – 2020. GADAM	ĀDAŽU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2016. – 2022. GADAM
HORIZONTĀLIE JAUTĀJUMI	
Politikas mērķis: Nodrošināt labu vides pārvaldību visos līmeņos, kā arī labu vides komunikāciju, kas balstīta uz pilnīgu un izsvērtu vides informāciju; veicināt sabiedrības plašu iesaistīšanos vides jautājumu risināšanā.	
Nodrošināta kvalitatīva vides komunikācija (sabiedrības līdzdalība).	Iedzīvotāji piedalās publiskās apspriešanas sanāksmēs par plānošanas dokumentu un tā Vides pārskatu.
Nodrošināt Latvijas zinātnes potenciāla iesaisti starptautiskos pētījumos un prognozēs, Latvijas dabas kapitāla izvērtēšanā un praktisku pētījumu veikšanā.	Plānošanas dokumentā tiek apkopota informācija par vides stāvokli novada teritorijā, tiek izstrādāts ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums, kurā apkopo pieejamo informāciju par piesārņojošām darbībām, īpaši aizsargājamām teritorijām u.c. informāciju.
Ilgtspējīgas attīstības un vides aspektu iekļaušana visu līmeņu plānošanas un ieviešanas procesos, jo īpaši teritoriālās	Attīstības programma un Vides pārskats tiek izstrādāts sadarbībā ar valsts institūcijām - Lielrīgas reģionālo vides pārvadi, Dabas

⁷⁴VARAM, Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, Rīga, 2014

VIDES POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES 2014. – 2020. GADAM	ĀDAŽU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2016. – 2022. GADAM
plānošanas un pilsētvides attīstības jomās.	aizsardzības pārvaldi, Veselības inspekciju, Rīgas plānošanas reģionu u.c. Plānošanas dokumentā tiek apzinātas un analizētas dažādu apdraudējumu teritorijas – piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas, riska teritorijas (transporta infrastruktūra, plūdu riska teritorijas u.c.). Attīstības programma tiek izstrādāta ievērojot ilgtspējības principu, kas paredz līdzsvarotu teritorijas attīstību un visu interešu līdzsvaru.
Uz tirgu balstītu ekonomisko instrumentu izmantošana vides politikas mērķu sasniegšanā.	Ādažu novada attīstības programmā tiek noteiktas pašvaldības attīstības prioritātes: „Novada teritorija - pievilcīga investoriem”, „Daudzpusīgi attīstīta uzņēmējdarbība”, kurām pakārtotas konkrētas rīcības.
Palielināt vides aizsardzības sistēmas kapacitāti visos līmeņos līmenī un labāk atbalstīt vides sektora NVO kā nozīmīgu partneri sabiedrības iesaistīšanai vides jautājumu risināšanā.	Attīstības programmas aktivitāšu (investīciju projektu) īstenošanā plānota sadarbība ar NVO.

AUGSNE UN ZEMES DZĪLES, OTRREIZĒJĀS IZEJVIELAS

Politikas mērķis: Nodrošināt augsnes ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību.	
Aktualizēt pieejamo informāciju par augsnēm, iegūt jaunu informāciju, izmantot to, plānojot attīstību.	Attīstības programma nerisina šo jautājumu.
Nodrošināt sabiedrību ar mūsdienīgu, aktuālu informāciju par zemes dzīļu resursiem.	Plānošanas dokumentā tiek sniegta vispārīga informācija. Ādažu novada attīstības programmā tiek noteiktas pašvaldības attīstības prioritāte: „Apzināti Ādažu novada teritorijā esošie resursi un definēta to iespējamā izmantošana”, kurām pakārtotas konkrētas rīcības.
Pilnveidot zemes dzīļu izmantošanas juridisko ietvaru un celt institucionālo kapacitāti.	Ādažu novada attīstības programma risina pašvaldības īpašumu apsaimniekošanu. Paredzēts izstrādāt rīcības plānu pašvaldības nekustamo īpašumu apsaimniekošanai.

DABAS AIZSARDZĪBA

Politikas mērķis: Nodrošināt ekosistēmu kvalitāti, dabas aizsardzības un sociāli - ekonomisko interešu līdzsvarotību, sekmēt Latvijas kā „zaļas” valsts tēla veidošanos.	
Saglabāta un atjaunota ekosistēmu un to dabiskās struktūras, kā arī vietējo savvaļas sugu daudzveidību.	Ādažu novada attīstības programmā tiek paredzēts izstrādāt Vides politikas plānu.
Pilnveidots ES nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju Natura 2000 tīkls, balstoties uz sugu un biotopu izplatības kartēšanu, kā arī ņemot vērā jaunāko zinātnisko pētījumu un regulāra monitoringa datus.	Ādažu novada attīstības programma nerisina šo jautājumu.
Apsaimniekošanas pasākumu plānošana un ieviešana, saskaņojot dabas aizsardzības un sociāli-ekonomiskās intereses.	Attīstības programmā tiek sniegta vispārīga informācija par īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām. Plānošanas dokumentā tiek ņemti vērā izstrādātie dabas aizsardzības plāni, pašvaldības saistošie noteikumi.
Nodrošināt aizsargājamo sugu un biotopu	Plānošanas dokumentā tiek ņemti vērā

VIDES POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES 2014. – 2020. GADAM	ĀDAŽU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2016. – 2022. GADAM
atjaunošanu un atbilstošu apsaimniekošanu, sākot ar plānošanu un nepieciešamo atbalsta pasākumu veicināšanu.	izstrādātie dabas aizsardzības plāni, pašvaldības saistošie noteikumi.
GAISA AIZSARDZĪBA	
Politikas mērķis: Līdz 2020.gadam samazināt gaisa piesārņojuma ietekmi uz iedzīvotājiem un ekosistēmām līdz līmenim, kas nerada draudus veselībai un neizraisa ekosistēmu degradāciju. Prasību minimums šā mērķa sasniegšanai ir spēkā esošo gaisa kvalitātes normatīvu izpilde un faktiskā emisiju apjoma samazināšana zem emisijas griestu līmeņa.	
Lokālo gaisa kvalitātes un smaku piesārņojuma problēmu risināšana.	Ādažu novada attīstības programmā noteikti pasākumi energoefektivitātes uzlabošanai, tranzīta satiksmes novirzīšanai no Baltežera, ielu/ceļu asfaltēšanai u.c.
Dažādu sektoru radītā piesārņojuma samazināšana	Ādažu novada attīstības programma atbalsta inovatīvo un zaļo tehnoloģiju attīstību.
Informācijas ieguve un atbildīgo institūciju kapacitātes celšana.	Noteiktas aktivitātes, kuras Ādažu novada dome varētu īstenot sadarbībā ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, LR Satiksmes ministriju, kaimiņu pašvaldībām u.c. institūcijām.
Sabiedrības informēšana.	Paredzētas dažādas aktivitātes sabiedrības informēšanai un iniciatīvas veicināšanai.
KLIMATA PĀRMAIŅAS	
Politikas mērķis: Nodrošināt Latvijas ieguldījumu globālo klimata pārmaiņu samazināšanā, ņemot vērā Latvijas vides, sociālās un ekonomiskās intereses, veicināt Latvijas gatavību pielāgoties klimata pārmaiņām un to izraisītajai ietekmei.	
SEG emisiju samazināšana un CO ₂ piesaistes nodrošināšana.	Paredzēti energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi, atbalsts zaļajiem un inovatīvajiem risinājumiem ražošanā un transportā.
Pielāgošanās klimata pārmaiņām.	Paredzēti energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi, atbalsts zaļajiem un inovatīvajiem risinājumiem ražošanā un transportā.
SEG emisiju uzskaitē un prognozēšana.	Paredzēti energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi, atbalsts zaļajiem un inovatīvajiem risinājumiem ražošanā un transportā.
ŪDENS RESURSI UN BALTĪJAS JŪRA	
Politikas mērķis: Nodrošināt labu ūdeņu stāvokli un to ilgtspējīgu izmantošanu.	
Iekšzemes un jūras ūdeņu eutrofikācijas un piesārņojuma samazināšanās, stāvokļa uzlabošanās.	Paredzēti ūdenssaimniecības attīstības projekti, kuru īstenošanas rezultātā tiks samazināta piesārņojuma nokļuve virszemes un pazemes ūdeņos.
Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu attīstība pakalpojumu kvalitātei un pieejamībai.	Ādažu novada attīstības programmā noteikta prioritāte: „Sakārtota inženiertehniskā infrastruktūra Ādažu novadā” un atbilstošas aktivitātes blīvas apbūves teritoriju ūdenssaimniecības attīstībai.
Plūdu riska mazināšana un plūdu seku pārvaldība.	Ādažu novada attīstības programmā noteiktas aktivitātes plūdu riska mazināšanai/novēršanai, polderu un meliorācijas sistēmu sakārtošanai un apsaimniekošanai.

VIDES POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES 2014. – 2020. GADAM	ĀDAŽU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2016. – 2022. GADAM
Pārrobežu sadarbība iekšzemes un jūras ūdeņu stāvokļa uzlabošanai.	Ādažu novada attīstības programma nerisina šo jautājumu.
Vispusīgas un pilnvērtīgas informācijas ieguve monitoringa, pētījumu, informācijas apmaiņas, moderno tehnoloģiju pielietošanas ceļā.	Ādažu novada attīstības programma nerisina šo jautājumu.
Administratīvās, tehniskās un profesionālās kapacitātes paaugstināšana ar vides kontroli, uzraudzību un novērtēšanu saistītām institūcijām.	Ādažu novada attīstības programma paredz sadarbību ar vides aizsardzības institūcijām.

VIDES PIESĀRŅOJUMS UN RISKI

Politikas mērķis: Nodrošināt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību, veicinot vides risku mazināšanu un pārvaldību.	
Piesārņoto vietu apsaimniekošana, mazinot risku videi.	Attīstības programmā sniegts vispārīgs raksturojums par piesārņotajām un potenciāli piesārņotajām teritorijām. Paredzēta degradēto teritoriju atjaunošana.
Ķīmisko vielu apsaimniekošana un pārvaldība.	Ādažu novada attīstības programma nerisina šo jautājumu.
Jonizējošā starojuma avotu droša apsaimniekošana.	Ādažu novada attīstības programma nerisina šo jautājumu.
Mazināt avāriju riskus, nodrošinot operatīvu rīcību avāriju situācijās.	Ādažu novada attīstības programma nerisina šo jautājumu.

VIDES VESELĪBA

Politikas mērķis: Samazināt nelabvēlīgo vides faktoru ietekmi uz cilvēku veselību un labklājību, t.sk. novēršot pēc iespējas psihosomatisko ietekmi, ko rada vides veselības informācijas trūkums vai neadekvāta tās komunicēšana sabiedrībai.	
Nodrošināta kvalitatīva vides veselības komunikācija.	Paredzēts attīstīt sociālās un veselības aprūpes infrastruktūru, pilnveidot veselības aprūpes pakalpojumu klāstu atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām.
Latvijā radīti priekšnoteikumi vides veselības integratīvo pētījumu uzsākšanai.	Ādažu novada attīstības programmas nerisina šo jautājumu.
Latvijā uzsākts cilvēku biomonitorings.	Ādažu novada attīstības programma nerisina šo jautājumu.
Izveidotas INSPIRE direktīvas prasībām atbilstošas ģeotelpisko datu kopas cilvēku veselības un drošības tēmai.	Ādažu novada attīstības programma nerisina šo jautājumu.

VIDES MONITORINGS

Politikas mērķis: Nodrošināt savlaicīgu un visaptverošu vides un klimata pārmaiņu datu un informācijas apkopošanu un vispusīgu analīzi, lai noteiktu politikas mērķus un atbilstošus pasākumus vides stāvokļa uzlabošanai un savlaicīgai reaģēšanai uz klimata pārmaiņām, kā arī novērtētu līdzšinējo pasākumu un ieguldītā finansējuma lietderību un efektivitāti.	
Nodrošināt sabiedrību ar operatīvu informāciju par gaisa kvalitātes bīstamām izmaiņām.	Paredzēta pašvaldības Vides politikas plāna izstrāde.
Iegūt pietiekamu informāciju par ūdeņu kvalitāti un kvantitāti.	Paredzēta pašvaldības Vides politikas plāna izstrāde.
Pilnveidot zemes monitoringa īstenošanu.	Paredzēta pašvaldības Vides politikas plāna izstrāde.
Iegūt informāciju par sugām un biotopiem Natura 2000 vietās un ārpus tām.	Paredzēta pašvaldības Vides politikas plāna izstrāde.
Nodrošināt meža resursu un meža stāvokļa novērtējumu.	Paredzēta pašvaldības Vides politikas plāna izstrāde.

VIDES POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES 2014. – 2020. GADAM	ĀDAŽU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2016. – 2022. GADAM
Nodrošināt savlaicīgu un regulāru sabiedrības informēšanu par vides monitoringa rezultātiem.	Paredzēta pašvaldības Vides politikas plāna izstrāde.

Ādažu novada attīstības programma izstrādāta, ievērojot LR normatīvos aktus vides un dabas aizsardzības jomā.

7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA UN TĀ IESPĒJAMO ALTERNATĪVU ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Šajā nodaļā sniegts **ĀDAŽU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMĀ 2016. - 2022. GADAM** noteikto risinājumu - vidēja termiņa prioritāšu (VTP), rīcības virzienu (RV), tiem pakārtoto uzdevumu (U) un investīcijas projektu (rīcību) novērtējums attiecībā pret to ietekmi uz novada vides resursiem un kvalitāti, atsevišķi, analizējot būtiskākās iespējamās tiešās un netiešās ietekmes, ilglaicīgās un īslaicīgās ietekmes un summāro ietekmi.

Attīstības plānošanas dokumenta plānotie risinājumi nav viennozīmīgi vērtējami, jo pēc to īstenošanas, var atstāt potenciāli gan pozitīvu, gan negatīvu ietekmi uz vidi.

Attīstības programmas īstenošanas periodam ir izvirzītas 15 pašvaldības attīstības **VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)**: VTP1 „Sakārtota inženiertehniskā infrastruktūra”, VTP2 „Attīstīta satiksmes infrastruktūra un satiksmes drošība”, VTP3 „Sakārtoti tīpašumi pašvaldības funkciju nodrošināšanai, sakārtota un pievilcīga vide”, VTP4 „Sakārtotas polderu un citas meliorācijas sistēmas”, VTP5 „Apmierināts novada iedzīvotājs”, VTP6 „Attīstīts tūrisms, atpūta un brīvā laika pavadīšanas iespējas”, VTP7 „Apzināti novada teritorijā esošie resursi un definēta to iespējamā izmantošana”, VTP8 „Novada teritorija - pievilcīga investoriem”, VTP9 „Pieejama un kvalitatīva izglītība”, VTP10: „Daudzveidīgas sporta aktivitātes”, VTP11 „Attīstīta kultūra”, VTP12 „Attīstīta zinātniskā un pētnieciskā darbība”, VTP13 „Sekmīga pašvaldības, pašvaldības iestāžu un uzņēmumu pārvalde”, VTP14 „Ilgtspējīga attīstības plānošana” un VTP15 „Attīstīta sadarbība ar citām pašvaldībām, iestādēm un organizācijām”.

Visas prioritātes lielākā vai mazākā mērā norāda uz vides kvalitātes un iedzīvotāju dzīves līmeņa paaugstināšanas Ādažu novadā nozīmību. Zem prioritātēm pakārtoto uzdevumu (iniciatīvu un rīcību) un investīciju projektu īstenošana tieši vai netieši ietekmēs arī vides kvalitāti. No dažādu vides aspektu viedokļa, novada attīstībai, tāpat kā jebkuras teritorijas attīstībai, var būt gan pozitīva, gan negatīva (duāla) ietekme uz vidi.

Stratēģiskās matricas vidēja termiņa prioritāšu īstenošanai izvērtējums attiecībā uz ietekmi uz vidi (*skatīt 3. pielikuma*) tika izdarīts vidēja termiņa pašvaldības attīstības plānošanas dokumenta - attīstības programmas kompetences un detalizācijas ietvaros, pieņemot, ka visi Rīcības plānā paredzētie pasākumi un aktivitātes un Investīciju plāna projekti tiks ieviesti, ņemot vērā starptautiskās un nacionālās likumdošanas prasības. 3. *pielikumā* sniegts attīstības programmā izvirzīto vidēja termiņa prioritāšu (VTP), rīcības virzienu (RV) un uzdevumu (U) vērtējums, identificējot ar sasniedzamajiem rezultātiem saistītos vides aspektus, sniedzot ieteikumus vides aspektu integrācijai attīstības programmā vai novirzīšanai uz cita attīstības plānošanas dokumenta kompetenci, kur ietekme uz vidi varēs tikt vērtētā „teritoriālāk vai detalizētāk”, kā arī iespējamās negatīvās ietekmes novēršanai īstenojot paredzētās aktivitātes (investīciju projektus). Vērtējums iespējamajai ietekmei uz vidi kvalificēts kategorijās – „netieša pozitīva”, „tieša pozitīva”, „duāla” un „nebūtiska”.

Ja turpmākajā plānošanas procedūrā sagaidāmās negatīvās ietekmes uz vidi tiks novērtētas kā būtiskas, tiks piemērota ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra.

7.1 Tiešās un netiešās ietekmes

Īstenojot plānošanas dokumentā paredzētās rīcības, tās var nepastarpināti radīt tiešās un netiešās ietekmes uz vidi. Ietekme uz vidi var veidoties gan pozitīva, gan negatīva.

TIEŠĀS IETEKMES uz vidi galvenokārt rada zemes lietojuma veida maiņa, veidojot jaunu dzīvojamo, darījumu un rūpniecisko apbūvi, attīstot inženiertehnisko un transporta infrastruktūru,

kā arī piesārņojuma emisiju vidē - ūdenstecēs un ūdenstilpēs, atmosfēras gaisā, augsnē u.c. Jaunu teritoriju apbūve, veicot zemes lietošanas kategorijas maiņu, samazina dabas pamatnes platības.

Rīcības plānā un Investīciju plānā ir paredzēti vairāki inžertehniskās infrastruktūras attīstības projekti un aktivitātes, kas radīs **tiešu pozitīvu ietekmi uz vides un iedzīvotāju dzīves kvalitāti**. Kā nozīmīgākās aktivitātes minamas:

- › Ūdenssaimniecības sistēmas attīstības projektu īstenošana ciemos un līdz blīvas apbūves teritorijām (Kadagā, Smilgās, līdz Stapriņiem);
- › Pasākumi centralizēti piegādātā dzeramā ūdens kvalitātes paaugstināšanai;
- › Dūņu apsaimniekošanas poligona izbūve;
- › Pasākumi atkritumu apsaimniekošanas sistēmas kvalitātes paaugstināšanai u.c.

Iepriekšminēto ūdenssaimniecības un atkritumu saimniecības pilnveidošanas projektu īstenošana radīs tiešu pozitīvu ietekmi uz virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti, dzeramā ūdens kvalitāti un iedzīvotāju veselību. Kā pozitīvs minams arī faktors, ka Ādažu novada attīstības programma paredz veikt esošās situācijas izpēti privātmāju kanalizācijas saimniecībā, noteikt vietas, kur ar komunikācijām nav nodrošināta esošā un perspektīvā blīvā apbūve un atbilstoši noteikt kādas komunikācijas nepieciešamas katrā no blīvas apbūves teritorijām. Tādejādi tiks mazināta slodze vidē, tieša kanalizācijas novadīšana virszemes ūdeņos vai iesūcināšana gruntī, piesārņojuma no individuālajām kanalizācijas sistēmām nonākšana virszemes un pazemes ūdeņos, it īpaši riska ūdensobjektos – Lielajā Baltezerā un Mazajā Baltezerā.

Šajā plānošanas periodā aktuāla ir energoefektivitātes aktivitāšu īstenošana, atbilstoši Ādažu novada ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānam 2015. - 2020. gadam. Ādažu novada attīstības programmā paredzēti projekti energoefektīva apgaismojuma nodrošināšanai apdzīvotajās vietās un sabiedriskās vietās, kur tas vēl nav nodrošināts, pašvaldības iestāžu ēku energoefektivitātes paaugstināšana, pašvaldības līdzfinansējums daudzdzīvokļu dzīvojamu māju energoefektivitātes pasākumu veikšanai, videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešana. Šie pasākumi sekmēs ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu un mazinās piesārņojošo vielu emisijas atmosfēras gaisā, kas ietekmē iedzīvotāju veselību, kā arī globālā mērogā izraisa klimata izmaiņas un ozona slāņa samazināšanos.

Tiešu pozitīvu ietekmi uz apdzīvoto vietu vides kvalitāti sniegs vienotas koncepcijas Ādažu novada publiskās ārtelpas attīstībai izstrāde un pašvaldības investīcijas labiekārtojuma veidošanai - Ūdensrožu parka attīstība Kadagā, bērnu rotaļu laukumu aprīkojuma un sporta aprīkojuma, norāžu un stendu ierīkošana, pastaigu un atpūtas taku un vietu izveide mežos, gar Gauju un Vējupi, Gaujas – Baltezera kanāla krastu labiekārtošana, vides pieejamības uzlabošanu u.c. aktivitātes.

Ādažu novada attīstības programma paredz arī vairākas aktivitātes polderu un meliorācijas sistēmu sakārtošanai - sūkņu stacijas atjaunošanu, Ādažu Centra poldera maģistrālā kanāla un dambja atjaunošanu un krājbaseina pārtīrīšanu, pretplūdu dambja no Gaujas tilta līdz Gaujas-Baltezera kanālam izbūvi, Laveru poldera ūdensnoteku atjaunošana u.c., kas tieši mazinās plūdu risku un līdz ar to iespējamo piesārņojuma nonākšanu vidē.

Neviennozīmīgi jeb duāli (gan pozitīvi, gan negatīvi vides aspekti) vērtējamās iespējamās tiešās ietekmes uz vidi jaunu transporta infrastruktūras objektu būvniecībā, industriālo un loģistikas zonu attīstībā.

Industriālās un tehniskās infrastruktūras jomā, plānošanas periodā tiek paredzēts īstenot sekojošus nozīmīgus investīciju projektus:

- › Baltezera apvedceļa izbūve, sadarbībā ar LR Satiksmes ministriju un Garkalnes novada domi;
- › Šķērsojumu pie autoceļa A1 izbūve pie Stapriņiem, sadarbībā ar LR Satiksmes ministriju, pie Lukstiem, sadarbībā ar Latvijas Valsts ceļiem, pie kokaudzētavas, pie Muižas

- › Projektu īstenošana ceļa infrastruktūras attīstībai pie valsts galvenā autoceļa A1 „Rīga – Ainaži” (E67) (piebraucamie ceļi, divlīmeņu krustojumi, ieskriešanās joslas, gājēju tuneļi vai tilti utt.);
- › Dzelzceļa atzara uz Eimuriem izbūve;
- › Pašvaldību ielu un ceļu rekonstrukcija un jaunu izbūve, stāvvietu izbūve;
- › Kuģišu satiksmes atjaunošanas Baltezeros un Vējupē iespēju izskatīšana;
- › plānota industriālo un komerciālo zonu attīstība (projekti publiskās infrastruktūras attīstībai un pilnveidošanai teritorijā pie Muižas, Eimuros un „Jaunkūlas”, perspektīvajās industriālo un komerciālo teritoriju prioritāra nodrošināšana ar nepieciešamo tehnisko inženiertehniskā infrastruktūru) u.c.

Aktivitātes (investīciju projekti) saistās ar novada transporta infrastruktūras attīstību, pēc kuru īstenošanas iespējamas gan pozitīvas ietekmes saistībā ar transporta plūsmas optimizāciju – jaunu savienojumu un šķērsojumu izveidi, tranzīta satiksmes novirzīšanu no blīvas dzīvojamās apbūves, gan tādas negatīvās ietekmes kā troksnis, atmosfēras gaisa piesārņojums no automašīnu izplūdes gāzēm, biotopu šķērsošana u.c. Pieaugot transporta plūsmai novadā, var pieaugt piesārņojuma emisijas. Trokšņa līmeņa samazināšanai jāparedz konkrēti pasākumi, apdzīvotās vietās gar autoceļiem būtu jābūvē skaņu izolējošas sienas. Paredzētais atbalsts apbraucamā ceļa izbūvei apkārt Baltezeram ar ievadu Rīgā pa Brīvības ielas dublieri, atslogotu transporta plūsmu cauri vēsturiskajām Baltezera ciema dzīvojamajām teritorijām. No vides viedokļa būtiski, lai plānotais apvedceļš būtu pēc iespējas attālināts no Lielā Baltezera. Tomēr visu šo aktivitāšu detalizētāka ietekmes uz vidi izvērtēšana veicama pie nākamā perioda Ādažu novada teritorijas plānojuma izstrādes, kur plānotajai transporta infrastruktūrai rezervēvētās teritorijas tiks attēlotas konkrēti teritoriāli.

Izskatot iespēju atjaunot kuģišu satiksmi Baltezeros un Vējupē, detalizēti jāizvērtē ietekme uz ūdenstilpju ekosistēmām, it īpaši ņemot vērā, ka Lielā Baltezera salas ir aizsargājamā lieguma teritorija.

Pašreizējā situācijā, kad tiek izstrādāta attīstības programma, tiek paredzēts, ka Ādažu novadā tiks veicināta industriālo zonu veidošanās un uzņēmējdarbība – ražošana, loģistikas pakalpojumi, u.c. Radot jaunus ražošanas uzņēmumus vai paplašinot jaudas esošajos uzņēmumos, kā arī attīstot jaunas ražošanas teritorijas, svarīgi ir ievērot labākos tehniskos paņēmienus un tehnoloģijas (beztatkrītumu u.c.), lai novērstu piesārņojošo darbību ietekmi uz vidi un cilvēku dzīves vidi, atmosfēras gaisā, virszemes un gruntūdeņos nonāktu pēc iespējas mazāk piesārņojošo vielu emisiju.

Attīstības programmas plānošanas periodā līdz 2022. gadam, var prognozēt notekūdeņu apjoma palielināšanos. Līdz ar novada ekonomisko attīstību jādomā arī par kopējo notekūdeņu sistēmas kapacitātes un efektivitātes paaugstināšanu – esošo inženierinfrastruktūras tīklu savienošanu, jaunu pieslēgumu tiem veidošanu, kā arī jaunu tīklu būvniecību. Notekūdeņu savākšanas sistēmas uzlabojumi jāparedz nepārtraukti arī tādēļ, ka caur novada teritoriju plūst Gauja, ir daudzi ezeri, lai tas neietekmētu virszemes ūdensobjektu kopējo ūdens kvalitāti.

NETIEŠĀS IETEKMES UZ VIDĪ veidojas savstarpēji, iedarbojoties videi un tiešajām ietekmēm.

Attīstoties tūrismam un palielinoties tūristu skaitam, var pieaugt gan antropogēnā slodze uz vidi, gan veicināta apkārtējās vides sakopšana. Pārdomāta un sakārtota tūrisma un rekreācijas infrastruktūra samazina negatīvo ietekmi uz vidi.

Attīstot rekreācijas infrastruktūru pie ūdens resursiem, labiekārtojot publiskās pieklūšanas vietas pašvaldībai piederošajās teritorijās pie publiskajiem ūdeņiem (atkritumu urnas, ģērbtuves, WC u.c.), tiks netieši mazināts ūdens piesārņojums.

Veicot zemes lietošanas kategoriju maiņu, izbūvējot jaunus objektus - dzīvojamo un publisko apbūvi, tehnisko un transporta infrastruktūru, ražošanas objektus tiek samazinātas dabas pamatnes un savvaļas sugu dzīvotņu platības. Svarīgi pievērst uzmanību, ja apbūves

paplašināšana notiek īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vai citu teritoriju ar augstu bioloģisko vērtību tuvumā. Būvniecības procesā radītās zemes vibrācijas, troksnis un putekļu piesārņojums var ietekmēt jūtīgu sugu dzīvotnes. Būvējot ēkas uz esošiem pamatiem un neapgūstot jaunas teritorijas, ietekme uz vidi tiek vērtēta kā maznozīmīga.

Paplašinoties saimnieciskajai darbībai, vide var tikt netieši ietekmēta. Pieaugot mežistrādes apjomiem, var tikt samazināta bioloģiskā daudzveidība un neskartā vide, intensīvās ražošanas lauksaimniecība var piesārņot vidi ar minerālmēsliem, kas veicina ūdensobjektu aizaugšanu un Baltijas jūras ekoloģiskā stāvokļa pasliktināšanos.

Nepārsniedzot trokšņa, gaisa un virszemes ūdeņu robežvērtības, netiešās ietekmes neatstāj nozīmīgas sekas uz vidi.

Kā būtiskākās netiešās pozitīvās ietekmes uz vides kvalitāti minamas, ka Attīstības programma paredz vairākas aktivitātes sabiedrības vides izglītības līmeņa paaugstināšanā, videi draudzīga un veselīga dzīvesveida popularizēšanā, sadarbību ar LR Aizsardzības ministrijas Ādažu poligona administrāciju, kaimiņu pašvaldībām īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un ūdens resursu apsaimniekošanā, normatīvo aktu izstrāde privātmāju kanalizācijas saimniecību attīstībai, Pretplūdu pasākumu programmas un Vides politikas plāna izstrādi.

7.2 Īslaicīgās un ilglaicīgās ietekmes

Plānošanas dokumentā paredzētās darbības pēc to ietekmes ilguma var iedalīt īslaicīgās un ilglaicīgās (paliekošās) ietekmes darbībās.

ĪSLAICĪGĀS IETEKMES UZ VIDĪ rada būvniecības process - dzīvojamo, publisko, ražošanas ēku un būvju, ielu un ceļu, dažāda veida inženierkomunikāciju – siltumapgādes, ūdensapgādes, kanalizācijas, sakaru, elektroapgādes u.c. objektu būvniecība vai rekonstrukcija. Šīs darbības rada salīdzinoši īslaicīgus traucējumus vidē. Galvenās problēmas, kas saistītas ar minētajām darbībām ir troksnis, zemeszemes bojājumi, būvgruži, putekļu emisija. Lielākā daļa šo faktoru tiek likvidēti līdz ar būvniecības darbu beigšanos.

Autoceļu un ielu celtniecības un/vai rekonstrukcijas laikā iespējama teritorijas piegružošana ar būvniecības atkritumiem un piesārņošana ar naftas produktiem, bet ielu un ceļu ekspluatācijas laikā - piegružošana ar sadzīves atkritumiem, piesārņojošo vielu izmešiem. Kā arī jāmin, ka būvdarbu perioda laikā var būt gruntsūdeņu piesārņojums (gadījumā, ja gruntsūdeņi ir tuvu zemes virskārtai), ko rada mašīnu un mehānismu nepareiza izmantošana un degvielas, smērvielu, arī šķidro būvmateriālu (krāsu, laku u.c.) noplūdes zemes virskārtā un iespējama nonāksana gruntsūdeņos.

Visu iepriekšminēto objektu būvniecības laikā jākontrolē, lai piesārņojošās vielas tieši nenonāktu vidē.

Par nelielu īslaicīgu ietekmi uz vidi teritorijā var uzskatīt apmeklētāju (viesu un tūristu) skaita sezonālās svārstības, kas rodas pateicoties tūrismam un aktīvajai atpūtai siltajā gada periodā, līdz ar to pašvaldībai aktīvajā tūrisma sezonā papildus jāizvieto atkritumu savākšanas tvertnes visvairāk tūristu iecienītajās atpūtas vietās.

ILGLAICĪGU IETEKMI uz vidi atstāj darbības, kuras saistītas ar zemes lietojuma maiņu no viena zemes lietojuma mērķa uz citu, tajā skaitā atmežošana. Kaut arī attīstības programma kā pašvaldības vidēja termiņa stratēģiskās plānošanas dokuments neparedz tiešu zemes lietošanas veida maiņu, tā paredz prioritātes, uzdevumus, pasākumus un investīciju projektus, kas tiks ņemti vērā Ādažu novada nākamā plānošanas perioda teritorijas plānojumā, tieši plānojot pašvaldības teritorijas izmantošanu (nosakot funkcionālo zonējumu).

Pie ilglaicīgām ietekmēm uzskatāmas visas attīstības programmā plānotās būves un ēkas, tajā skaitā ielas, ceļi, pārvadi, virszemes un pazemes inženierkomunikācijas u.c. industriālajās, komerciālajās un dzīvojamajās zonās, kā arī citās novada teritorijās. Programmā ir paredzētas

vairākas nozīmīgas aktivitātes novada transporta, tehniskās infrastruktūras un uzņēmējdarbības atbalstam.

Attīstoties apbūvei, transporta infrastruktūrai un inženierkomunikācijām, uz vidi var tikt radīta ilglaicīga ietekme. Palielinoties transporta plūsmām, kuru intensitāte ir aktīva noteiktos ceļu posmos, ielās, uz vidi tiek radīta ilgstoša ietekme, ko izraisa autotransporta radītais troksnis, vibrācijas un izplūdes gāzes.

Ar jaunizbūvēto un/vai rekonstruēto ielu, autoceļu, dzelzceļa atzara, ražošanas un loģistikas infrastruktūras objektu ekspluatāciju ir un būs saistītas atsevišķas ietekmes, kuru darbība uz sabiedrību un vidi ir nepārtraukta. Šīs ietekmes - piesārņojums, trokšņi ir vairāk vai mazāk ir arī jau esošajiem tehniskās un industriālās infrastruktūras objektiem. Ietekmes apmērs ir atkarīgs no ielu un ceļu klājuma kvalitātes un satiksmes intensitātes konkrētajos to posmos. Tās ir: gaisa kvalitātes izmaiņas, trokšņa un vibrāciju līmeņa izmaiņas, izmaiņas tuvākās apkārtnes bioloģiskajā daudzveidībā, apkārtējo iedzīvotāju sociāli-ekonomiskā stāvokļa izmaiņas (piemēram, nekustamā īpašuma vērtība, mežu kadastrālā vērtība utt.). Parasti šādos ceļu būves variantos no zemes īpašnieku viedokļa būtu svarīga skaidrība vairākos jautājumos, kas ir saistīts tieši ar ceļu būvi. Nozīmīgākie no tiem ir: paredzamais būvdarbu uzsākšanas laiks, kompensāciju un zaudējuma aprēķināšanas metodika, iepirkuma mehānisms. Par to visu pašvaldībai ir iedzīvotāji jāinformē laicīgi, pirms darbu uzsākšanas.

Pozitīvās ilglaicīgās ietekmes uz dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu (saglabāšanu, sakopšanu un aizsardzību) radīs paredzētie rīcības projekti:

- › Aktivitātes degradēto teritoriju sakārtošanai;
- › Pasākumu noteikšana dabas resursu saglabāšanai, sakopšanai un aizsardzībai;
- › Pasākumi krastu erozijas un ūdenstilpju eitrofikācijas novēršanai;
- › Gaujas – Baltezers kanāla atjaunošana un krastu labiekārtošana;
- › Ādažu iekšējo ūdenstilpņu savienošana ar kanālu u.c.

Ņemot vērā, būtiskos pavasara plūdu riskus Ādažu novadā, ļoti būtiski ir veikt atbilstošu polderu, hidrotehnisko būvju un meliorācijas sistēmu tehniskā stāvokļa pilnvērtīgu uzturēšanu. Īstenojot attīstības programmas uzdevumus: „apsaimniekot polderus, apsaimniekot un attīstīt citas meliorācijas sistēmas, hidrotehniskās būves un dambi, novērst/mazināt plūdu riskus” nenoliedzami radīsies ilglaicīga ietekme uz vidi.

Tādēļ pirms plānoto aktivitāšu īstenošanas, ļoti būtiski ir veikt detalizētas izpēti, kurās tiktu analizēta arī iespējamā ietekme uz ūdeņu ekosistēmām un bioloģisko daudzveidību.

7.3 Summārās ietekmes

Lai tiktu samazināta plānošanas dokumentā paredzēto darbību ietekme uz apkārtējo vidi, **ĀDAŽU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMĀ 2016. - 2022. GADAM** paredz pasākumus un investīciju projektus, kas tieši un netieši mazinās darbību negatīvo summāro ietekmi uz vidi.

Kopumā apkopojot visu iepriekšminēto var uzskatīt, ka, ievērojot vides aizsardzības normatīvus un kompetento institūciju prasības un rekomendācijas, plānošanas dokumenta īstenošana neatstās sliktāku ietekmi uz vides kvalitāti kā ir pašlaik. Tās īstenošana neradīs būtisku negatīvu ietekmi uz bioloģisko daudzveidību, kultūrvēsturisko mantojumu un iedzīvotāju veselību.

Tā kā attīstības programmā iekļauti pasākumi un investīciju projekti dabas resursu saglabāšanai, sakopšanai un aizsardzībai, tehniskās infrastruktūras efektivitātes paaugstināšanai, vides estētiskās kvalitātes uzlabošanai, atbalstam zinātnietilpīgo nozaru attīstībai, sabiedrības vides izglītības veicināšanai u.c., novada teritorijā prognozējama vides kvalitātes paaugstināšanās.

8. IETEKMES UZ VIDI SAMAZINĀŠANAS PASĀKUMI

8.1 Plānošanas dokumentā noteiktie ierobežojumi

Ādažu novada attīstības programma 2016. - 2022. gadam paredz vides aizsardzības likumdošanā izvirzīto prasību ievērošanu, izstrādājot un realizējot pašvaldības attīstības plānošanas dokumentu. Vides kvalitāte ir noteikts kā vērtīgs resurss, kurš jāpārvalda un jāizmanto ilgtspējīgā veidā, racionāli izmantot dabas un kultūras mantojumu.

Tā kā Attīstības programma, ir vidēja termiņa pašvaldības stratēģiskās plānošanas dokuments septiņu gadu periodam, tad tajā tiek noteikta pašvaldības politika, arī attiecībā uz vides aizsardzību. Pašvaldības vides politika atbalsta inovatīvo ražošanas uzņēmumu veidošanu, ilgtspējīgu un vietai atbilstošu vietējo resursu izmantošanu tūrismā un rekreācijā, blīvas apbūves dzīvojamo, darījumu un industriālo teritoriju nodrošināšanu ar atbilstošu tehnisko infrastruktūru, veloceļu attīstību, plūdu riska novēršanu, publiski pieejamama un estētiski pievilcīga labiekārtojuma veidošanu, energoefektivitātes pasākumus u.c.

8.2 Plānošanas dokumentā noteiktie ierobežojumi

Izstrādājot un realizējot pašvaldības attīstības plānošanas dokumentu Ādažu novada attīstības programmu 2016. - 2022. gadam, tiek noteikta vides aizsardzības likumdošana.

Viens no pašvaldības vērtīgākajiem resursiem ir kvalitatīva dzīves vides un dabas resursi - īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, dižkoki, interesanti dabas veidojumi u.c., kuri ilgtspējīgi jāpārvalda un racionāli jāizmanto.

Pēc iespējas labāk novērtēt, plānot un kontrolēt situāciju vides jomā Ādažu nākotnē ļautu pēc pašvaldības ierosinājuma un finansiālajām iespējām izstrādāti dokumenti vides pārvaldības jomā.

Izstrādājot Vides politikas plānu, Ādažu pašvaldībā tiktu veikta izpēte par novada teritorijas vides situāciju, novērtētas problemātiskākās teritorijas un ietverta esošās situācijas analīze.

Vides rīcības programma paredzētu konkrētu programmu, kurā tiktu noteiktas prioritātes, mērķi un līdzekļi, lai sasniegtu paredzēto situāciju vides jomā, konkrēti problemātiskajās no vides viedokļa teritorijās Ādažu novadā.

Monitoringa programmas izstrāde palīdzētu novērtēt esošo situāciju Ādažu novadā, veikt analīzi ilgākā laika posmā un atbilstoši novērtēt potenciālās ietekmes uz vides problēmteritorijām.

Pašvaldības mājas lapā izveidot „Vides sadaļu”, kurā varētu ievietot gan jaunāko informāciju par vides aktualitātēm pašvaldības teritorijā (piemēram, sakopšanas talkas, jauna atkritumu šķirošanas, savākšanas kārtība, peldūdeņu monitoringa dati, apkopojums par A, B, C izsniegtajam atļaujam novada teritorijā, piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām, nozīmīgākie projekti vides labiekārtošana un dabas aizsardzības jomā, u.c.), gan izglītojošus un aktuālus materiālus par vides tēmu (piemēram, aizsargājamie augi, zivju, putnu, dzīvnieku sugas utml).

9. IESPĒJAMO ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS

Alternatīva pašvaldības attīstības plānošanas dokumentam – Ādažu novada attīstības programmai 2016. - 2022. gadam varētu būt „nulles” alternatīva. Tādējādi tiek saglabāta esošā situācija un netiek turpmāk plānota pašvaldības teritorijas attīstība. Pieņemot „nulles” alternatīvu, tā būtu pretrunā ar nacionālajiem un Rīgas plānošanas reģiona attīstības mērķiem un vides aizsardzības prasībām, jo pašvaldības teritorijā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000).

Īstenojot „nulles” alternatīvu, var tikt veicināta neapsvērtu lēmumu pieņemšana, nesakārtota teritorijas attīstība un vides problēmu saasināšanās. Plānošanas dokumenta nerealizēšana un „nulles” alternatīvas pieņemšana var kavēt uzņēmējdarbības, saimnieciskās darbības un tehniskās infrastruktūras attīstību novadā, līdz ar to netiks sasniegti mērķi, kas tika izvirzīti Ādažu novada attīstības programmai 2016. - 2022. gadam.

10. IZSTRĀDES METODES

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Ādažu novada attīstības programmai 2016. - 2022. gadam sagatavots reizē ar plānošanas dokumenta 1. redakcijas projektu. Abu dokumentu vienlaicīga izstrāde sniedz iespēju izvērtēt plānoto pasākumu atbilstību vides un dabas aizsardzības normatīvo aktu prasībām. Sabiedrības iesaiste, sagatavojot Vides pārskatu, notiks Attīstības programmas publiskās apspriešanu sanāksmēs.

Vides pārskata sagatavošanā tika izmantotas dažādes metodes:

- › Datu ieguve izmantojot pieejamās datu bāzes/reģistrus, publikācijas u. c. informācijas avotus;
- › Informācijas analīze - analizēta pašlaik spēkā esošā Ādažu novada attīstības programma 2011. - 2017. gadam un Vides pārskats, kā arī Ādažu novada teritorijas plānojums 2006. – 2012. gadam (ar 2009. gada grozījumiem) un hierarhiski augstākais Ādažu novada teritorijas attīstības plānošanas dokuments - Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2035. gadam;
- › Izstrādāto īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu analīze, to izvirzīto mērķu un iekļauto apsaimniekošanas pasākumu salīdzināšana ar pašvaldības noteiktajām prioritātēm, uzdevumiem un aktivitātēm;
- › Izstrādāto un izstrādes stadijā esošo jaunā perioda Gaujas un Daugavas upju sateces baseinu apsaimniekošanas plānu analīze, tajos izvirzīto mērķu un rīcību salīdzināšana ar pašvaldības noteiktajām prioritātēm, uzdevumiem un aktivitātēm;
- › Plānošanas dokumentā paredzēto izmaiņu un īstenošanas iespējamo tiešo un netiešo, īslaicīgo un ilglaicīgo, summāro ietekmju uz vides kvalitāti analīze un novērtējums.

11. KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Kompensēšanas pasākumi tiek veikti Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklā iekļauto dabas teritoriju un objektu saglabāšanai, aizsardzībai un negatīvo ietekmju sabalansēšanai, kas rodas plānošanas dokumentā paredzēto darbību rezultātā.

Ādažu novada attīstības programma 2016. – 2022. gadam ir izstrādāta atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Plānošanas dokumentā netiek paredzētas darbības, kuru rezultātā tiktu negatīvi ietekmētas Natura 2000 teritoriju ekoloģiskās funkcijas un integritāte. Izstrādātais dokuments nenonāk pretrunās ar īpaši aizsargājamo teritoriju izveidošanas un aizsardzības mērķiem, kā arī neplāno rīcības, kas uzskaitītas likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, 43. panta sestajā, septītajā un astotajā daļā minētajos gadījumos.

Civilās vai juridiskās personas vainu par dabai vai dabas objektiem nodarītu kaitējumu nosaka Latvijas Republikā pastāvošā likumdošana. Likumi, kas aizsargā apkārtējo vidi – 02.11.2006. „Vides aizsardzības likums” un 02.03.1993. likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, kā arī tiem pakārtotie Ministru Kabineta (MK) noteikumi - MK noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (16.03.2010.), MK noteikumi Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”(12.03.2002.), MK noteikumi Nr.858 "Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritērijiem un antropogēno slodžu noteikšanas kārtību" (19.10.2004.), MK noteikumi Nr.379 "Kārtība, kādā novēršama, ierobežojama un kontrolējama gaisu piesārņojošo vielu emisija no stacionāriem piesārņojuma avotiem" (20.08.2002.) u.c..

Kārtību, kādā privātas un juridiskas personas kompensē videi nodarīto kaitējumu, nosaka spēkā esošie normatīvie akti.

12. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Ādažu novada teritorija tieši nerobežojas ar Latvijas Republikas kaimiņvalstīm, bet atrodas nelielā attālumā no Rīgas jūras līča un Baltijas jūras, kuras ekoloģisko stāvokli ietekmē tās piekrastē esošo valstu piesārņojums no lauksaimniecības, sadzīves notekūdeņiem, fosilā kurināmā, transporta u.c. darbībām.

Attīstības programmā netiek paredzēta tādu ražošanas zonu izveide, kurās kā atļautā izmantošana minēta valstiski nozīmīgu, lielu rūpniecisku objektu būvniecība, kas varētu izraisīt arī pārrobežu piesārņojuma ietekmi. Gadījumā, ja Attīstības programmas darbības laikā tiks plānota nozīmīga rūpniecības komercsabiedrības būve, tad jāņem vērā, ka likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. pielikumā ir norādītas darbības, kuriem ir jāveic ietekmes uz vidi izvērtējums un 5. pielikumā ir norādītas darbības, kurām nepieciešams veikt sākotnējo izvērtējumu. Saskaņā ar šo likumu tiks izvērtētas paredzētās darbības ietekmes uz apkārtējo vidi (paredzētās darbības izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī floru, faunu, bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību), kā arī uz blakus teritorijām. Ražošanas komercsabiedrības būvniecība, kuriem pēc ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras veikšanas tiks konstatēts, ka to darbība var radīt būtiskas pārrobežu ietekmes, visticamāk netiks realizēta. Līdz ar to arī nav paredzama šādu ražotņu iespējamā pārrobežu ietekme ar piesārņojošo vielu emisijām atmosfērā. Tas pats attiecināms arī uz šādu vielu emisijām ūdenstilpēs un ūdenstecēs.

Plānošanas dokumenta īstenošanas saistītās ietekmes uz vides kvalitāti un vides resursiem ārpus Latvijas Republikas teritorijas - nav sagaidāmas tiešas un būtiskas negatīvas ietekmes.

Kā netieša pārrobežu ietekme minama paredzēto ekonomisko aktivitāšu paaugstināšanās, kas netieši var ietekmēt Baltijas jūras vides stāvokli. Ietekme saistīta ar komunālo un rūpniecisko notekūdeņu radīto piesārņojumu virszemes ūdenstecēs, kas daļēji nokļūst ekoloģiski jūfīgajā Rīgas jūras līcī.

13. ĪSTENOŠANAS MONITORINGS

Attīstības programmas īstenošanas monitorings⁷⁵ jāveic, lai noteiktu tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, kas nav bijusi paredzēta izstrādājot dokumentu, ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja (VPVB) atzinumu par Vides pārskatu.

Monitoringa izstrādei izmanto informāciju, kas iegūta izstrādājot Vides pārskatu, valsts statistikas datus un citu pašvaldībai pieejamo informāciju, salīdzinot vēsturiskos un aktuālos datus par Ādažu novada teritoriju.

Pašvaldība VPVB atzinumā, par Vides pārskatu norādītajā termiņā, iesniegs birojam monitoringa ziņojumu. Par palīg līdzekli monitoringa ziņojuma formai var izmantot VPVB sagatavoto paraugu. Ziņojumā tiek apkopota pieejamā informācija par novada vides (dabas) faktoriem, ekonomiskajiem faktoriem un Attīstības programmas rezultatīvajiem rādītājiem. Monitoringa ziņojumu veikšanai var izmantot Ādažu novada attīstības programmu 2016. - 2022. gadam, Vides pārskatu, valsts statistikas pārskatus, datubāzes u.c. informācijas avotus, pievēršot uzmanību atsevišķiem indikatoriem.

Turpmākai monitoringu ziņojumu izstrādei jāņem vērā indikatori, kas palīdzēs novērtēt ietekmes:

- › **Virszemes ūdeņu kvalitāte** – notekūdeņu attīrīšanas efektivitāte, ar centralizēto kanalizāciju nodrošināto teritoriju paplašināšana, ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte (sadarbībā ar Rīgas reģionālo vides pārvaldi, LVĢMC, Valsts statistikas pārskats);
- › **Gaisa kvalitāte** – limitētās un faktiskās emisijas uzskaitē vai aprēķini no katlu mājām, rūpniecības uzņēmumiem, izplūdes gāzu attīrīšanas efektivitāte gaisa attīrīšanas iekārtās (sadarbībā ar uzņēmumu SIA „Ādažu Ūdens”, Rīgas reģionālo vides pārvaldi un LVĢMC);
- › **Potenciāli piesārņotās vietas** – skaits, rekultivētās vietas (sadarbībā ar Rīgas reģionālo vides pārvaldi, LVĢMC);
- › **Atkritumu apsaimniekošana** - pašvaldībā ieviesta atkritumu šķirošana, bīstamo atkritumu apsaimniekošana, radītais kopējais atkritumu daudzums (sadarbībā ar uzņēmumu SIA „Eco Baltia Vide” u.c. uzņēmumiem atkritumu apsaimniekošanas jomā, LVĢMC, Valsts statistikas pārskats);
- › **Dzeramā ūdens kvalitāte** - dzeramā ūdens analīžu rezultāti, pazemes ūdeņu krājumu izmantošanas intensitāte, urbumu stāvoklis (sadarbībā ar SIA „Ādažu Ūdens”, Veselības inspekciju);
- › **Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un kultūras pieminekļu stāvoklis** - ietekme uz šīm teritorijām, apmeklētāju skaits, to atstātās sekas, būvniecības ietekme, dabas aizsardzības plānu izstrāde (sadarbība ar Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālo administrāciju, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju).

Rekomendējamie attīstības programmas indikatori no vides aizsardzības viedokļa apkopoti Vides pārskata 2. pielikumā.

Attīstības programmas īstenošanas monitoringu ir vēlams veikt ik pēc 3 gadiem (uzsākot kārtējā 3 gadu investīcijas plāna izstrādi), kā arī pēc nākamajām pašvaldības vēlēšanās - 2018. gadā, lai jaunievēlētā Ādažu novada dome varētu novērtēt ieviešanas sekmes un noteikt vai plānošanas dokumentam nav nepieciešama aktualizācija.

Ādažu novada pašvaldībai norādītajos gados (*skatīt 21. tabulā*) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) izvērtēšanai Vides pārraudzības valsts birojā (VPVB).

Ieteicams arī ik gadu pašvaldībai vienlaikus ar publisko gada pārskatu izstrādāt ikgadējo uzraudzības ziņojumu, kurā aprakstītas veiktās rīcības stratēģisko mērķu sasniegšanai, noteikto uzraudzības rādītāju izpildes progress, konstatētās novirzes no plānotā un to skaidrojums, kā arī secinājumi un ieteikumi rīcību uzlabošanai ar mērķi pilnībā sasniegt izvirzītos mērķus un prioritātes.

⁷⁵ Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.157 „Kārftība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (23.03.2004.)

21. tabula. Īstenošanas monitoringa indikatori

GADI	IETEKMES OBJEKTS	IETEKME
2018.	Pašvaldības vēlēšanas	Jaunā novada dome izvērtē vides aizsardzības prioritātes, nosaka prioritāro vides jautājumu risināšanu. Plānošanas dokumenta sasaiste un atbilstība īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plāniem, upju baseinu apsaimniekošanas plāniem. Jaunievēlētās pašvaldības prioritātes.
2019.	3 gadu investīcijas plāna izstrāde	Izstrādāto un ieviesto projektu ietekmes uz vidi izvērtējums.
2022.	Attīstības programma	Attīstības programmas panākumi, trūkumi. Darba uzdevuma sastādīšana jauna perioda Attīstības programmas izstrādei.

KOPSAVILKUMS

VIDES PĀRSKATS ir izstrādāts **ĀDAŽU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAI 2016. - 2022. GADAM** (turpmāk Attīstības programma). Stratēģiskās ietekmes uz vidi (turpmāk SIVN) izstrādes nepieciešamība noteikta likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, sastāvs un izstrādes kārtība 23.03.2004. MK noteikumos Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Attīstības programmas SIVN procedūra uzsākta saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk - VPVB) 19.02.2015. pieņemto lēmumu Nr. 6 "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu".

VIDES PĀRSKATU sagatavoja SIA "Reģionālie projekti", atbilstoši normatīvo aktu prasībām, konsultējoties ar Vides pārraudzības valsts biroju, Dabas aizsardzības pārvaldi, Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi, Veselības inspekcijas Rīgas reģiona higiēnas novērtēšanas un monitoringa kontroles nodaļu un Rīgas plānošanas reģiona administrāciju. Sabiedrības informēšanai par plānošanas dokumentu un Vides pārskata izstrādi, tiks organizēta publiskā apspriešana.

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA ir **VIDĒJA TERMIŅA** teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas Ādažu novada pašvaldības vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzieni, pasākumi un aktivitātes (investīciju projekti). Attīstības plānošanas dokuments izstrādē tika iesaistīti pašvaldības darbinieki un novada iedzīvotāji un uzņēmēji, kā arī valsts un citu kompetento institūciju pārstāvji.

VIDES PĀRSKATA MĒRĶIS ir novērtēt Ādažu novada pašvaldības vidēja termiņa stratēģiskās attīstības plānošanas dokumentā - Attīstības programmā paredzēto pasākumu īstenošanas iespējamās ietekmes uz vides un iedzīvotāju dzīves kvalitāti un veselību.

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS GALVENAIS MĒRĶIS ir nostiprināt tiesisko un politisko pamatu pašvaldības rīcību un investīciju mērķtiecīgā plānošanā, lai nodrošinātu Ādažu novada teritorijas ilgtspējīgu un līdzsvarotu attīstību, uzlabotu dzīves kvalitāti novada iedzīvotājiem un uzņēmējdarbības vidi – uzņēmējiem un investoriem.

VIDES STĀVOKLIS Ādažu novadā vērtējams kā salīdzinoši labs, bet atsevišķās jomās, stāvoklis ir jāuzlabo. Jāpievērš uzmanība riska virszemes ūdensobjektu - Lielais Baltezers un Mazais Baltezers ūdens ekoloģiskās kvalitātes un riska pazemes ūdensobjekta Q daļā Baltezers teritorijā ūdens ķīmiskās kvalitātes uzlabošanai, plūdu riska mazināšanai, polderu, hidrotehnisko būvju un meliorācijas sistēmu apsaimniekošanai un pilnveidošanai, vides trokšņa mazināšanai, it īpaši automaģistrāles A1 tuvumā, inženiertehniskās infrastruktūras efektivitātes paaugstināšanai un attīstībai attālinājos ciemos – Stāpriņi, Emuri, Birznieki, Atari, Ilķene, Āņi un citās esošajās un plānotajās blīvas apbūves teritorijās, publisko ūdeņu pieejamības paaugstināšanai.

Plānošanas dokuments paredz pēc iespējas mazināt līdzšinējo slodzi uz vidi, ilgtspējīgi izmantojot dabas resursus, paaugstinot labiekārtojuma līmeni un komunālās infrastruktūras efektivitāti (ūdensapgāde, kanalizācija, siltumapgāde, atkritumu apsaimniekošana), veicinot jaunu pieslēgumu centralizētajiem pašvaldības tīkliem veidošanu, attīstot publisko ārtelpu, jaunus velociņus, pastaigu takas, atpūtas vietas u.c. labiekārtojuma infrastruktūru.

Ādažu novadā atrodas trīs **NATURA 2000 TERITORIJAS - DABAS LIEGUMS „LIELUKAS UN MAZUKAS EZERI”**, daļa no **DABAS LIEGUMA „LIELĀ BALTEZERA SALAS”** teritorijas un daļa no **AIZSARGĀJAMO AINAVU APVIDUS „ĀDAŽI”** teritorijas.

TERITORIJAS, kurās Attīstības programma īstenošanas rezultātā var tikt pieļautas nozīmīgas **IETEKMES** ir dabas teritorijas (tajā skaitā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas u.c. bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas), kas tiek izmantotas tūrismā un rekreācijā, blīvas dzīvojamās apbūves teritorijas, transporta infrastruktūras un industriālās attīstības teritorijas.

Attīstības programmai **NETIEK PIEDĀVĀTS ALTERNATĪVS VARIANTS**, jo izstrādājot plānošanas dokumentu, netiek paredzēts, ka īstenojot to, tiks negatīvi ietekmētas Natura 2000 teritorijas, kā arī bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas. Tādēļ arī **KOMPENSĒJOŠIE PASĀKUMI** nav noteikti.

Saisībā ar plānošanas dokumenta īstenošanu **NAV PAREZAMAS PĀROBEŽU IETEKMES**.

Attīstības programmas īstenošanas sekas, tiks novērtētas veicot plānošanas dokumenta **ĪSTENOŠANAS MONITORINGU**.

Vides pārskatā situācijas uzlabošanai vides jomā tiek piedāvāti **SECINĀJUMI UN REKOMENDĀCIJAS**, kas palīdzēt pašvaldības darbībā tieši vides kvalitātes uzlabošanā. Tiek dots arī indikatoru apkopojums, kurš būtu jāņem vērā, kad tiks izstrādāts monitoringa ziņojums, kurš būs jāiesniedz VPVB attiecīgajos gados. Katrā no nodaļām tiek dots raksturojums attiecīgajai vides problēmai, kā arī sniegti ieteikumi šo iespējamo ietekmju samazināšanai. Svarīgi ir pašvaldībai plānot un domāt par vides problēmām tieši ilgtermiņā, plānojot attiecīgās darbības pašvaldībā arī paredzēt vides problēmas, kuras varētu rasties ilgtermiņā šo plānoto darbību rezultātā un pieņemt attiecīgos lēmumus, darbības, kas varētu šīs ietekmes novērst vai samazināt.

Kopumā jāsecina, ka izstrādātā **ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA NAV PRETRUNĀ AR DABAS AIZSARDZĪBAS NORMATĪVIEM UN TO MĒRĶI ATBILST STARPTAUTISKAJIEM UN NACIONĀLAJIEM VIDES UN DABAS AIZSARDZĪBAS MĒRĶIEM**. Ja tiks ievērotas vides aizsardzības normatīvu un kompetento institūciju izvirzītās prasības, **PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA NEATSTĀS SLIKTĀKU IETEKMI UZ VIDES KVALITĀTI KĀ IR PAŠLAIK**.

Plānošanas dokumentu īstenošana veicinās pašvaldības ekonomisko attīstību, investīciju piesaisti un iedzīvotāju labklājības līmeņa paaugstināšanos, uzlabojot satiksmes un inženierkomunikāciju nodrošinājumu, vides kvalitāti. Būtiski, attīstoties uzņēmējdarbībai, ir arī saglabāt un aizsargāt novada teritorijā esošās dabas un kultūrvēsturiskās vērtības.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN INFORMĀCIJAS AVOTI

1. Civillikums. Pielikumi, I PIELIKUMS (1102.pantam), Publisko ezeru un upju saraksts (redakcija uz 01.02.2011.)
2. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra „Ziņojums par virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību 2010. gadā”, 2011., Rīga
3. Ministru kabineta noteikumi Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” (12.03.2002.)
4. Ministru kabineta noteikumi Nr. 418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” (31.05.2011.)
5. Ministru kabineta noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (23.03.2004.)
6. Pazemes ūdeņu kvalitātes monitoringa stacijas. Ūdeņu monitoringa programma. 2010., Rīga
7. Ūdeņu monitoringa programma. Pazemes ūdeņu kvalitātes monitoringa stacijas
8. Vides aizsardzības politikas plāns Latvijai. Vides ministrija, 1995., Rīga
9. Vides monitoringa programma, 2010., Rīga
10. Vides politikas pamatnostādnes 2009. – 2015. gadam, Vides ministrija, 2009., Rīga
11. Vides politikas pamatnostādņu 2013. – 2020. gadam projekts, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 2013., Rīga

INTERNETA RESURSI

1. Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs. 2009., Rīga
2. Gaujas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs. 2009., Rīga
3. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze „Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas”, <http://vdc2.vdc.lv:8998/iadt.html>
4. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze „Mikroliegumi”, <http://vdc2.vdc.lv:8998/ml.html>
5. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze „Īpaši aizsargājamie un retie koki”, <http://vdc2.vdc.lv:8998/dkoki.html>
6. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs, http://oas.vdc.lv:7779/p_ppv.html
7. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze „Nr.3 - Atkritumi”, <http://vdc2.vdc.lv:8998/atkritum.html>
8. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze - Valsts statistikas pārskats „Nr.2 – Gaiss”, 2010. gads, http://vdc2.vdc.lv:8998/2ga_new.html
9. LVĢMC Valsts statistikas pārskats par bīstamajiem un sadzīves atkritumiem «Nr.3-A» (no 2002.g., [http://oas.vdc.lv:7779/pls/atkr_www/mar\\$www_atkr.atkr_la](http://oas.vdc.lv:7779/pls/atkr_www/mar$www_atkr.atkr_la)
10. „Latvijas Vēstneša” tiesību aktu portāls, <http://www.likumi.lv>
11. Transportlīdzekļu sadalījums pēc īpašnieka (ja nav turētāja) vai turētāja dzīves vietas, satiksmes intensitāte, <http://www.csdd.lv>
12. Ādažu novada attīstības programmas 2016. – 2022. gadam 1. redakcijas projekts, 2015, Ādažu novada pašvaldība
13. Ādažu novada teritorijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035. gadam, 2013, Ādažu novada pašvaldība&SIA „Reģionālie projekti”
14. Veselības inspekcija, peldūdens monitorings, <http://www.vi.gov.lv/>
15. Vides pārraudzības valsts birojs, atļaujas A, B kategorijas piesārņojošai darbībai, <http://www.vpvb.gov.lv/lv/piesarnojums/a-b-atlaujais>

PIELIKUMI

1. Pielikums. **Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas**
2. Pielikums. **Attīstības programmas indikatori no vides aizsardzības viedokļa**
3. Pielikums. **Attīstības programmas stratēģiskās matricas vidēja termiņa prioritāšu īstenošanai izvērtējums attiecībā uz ietekmi uz vidi**
4. Pielikums. **Sabiedrības informēšana pēc plānošanas dokumenta pieņemšanas**

1. pielikums. **Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas**⁷⁶

NR. P.K.	REĢ. NR. LVĢMC DATU BĀZĒ	NOSAUKUMS	VIETAS KATEGORIJA	DARBĪBAS NOZARES	ADRESE VAI VIETAS NOSAUKUMS	APRAKSTS
1.	80448/1422	Ādažu sadzīves atkritumu izgāztuve	Piesārņota vieta	9000 Atkritumu apsaimniekošana; teritorijas tīrīšana	Utupurvs	Platība 30000 m ² ; Gruntsūdens piesārņojuma dziļums 0-4,5 m; piesārņojošās vielas: KSP-73 mg/l, N _{kop.} -11 mg/l, NNH4-0,65 mg/l; ir 3 novērojuma urbumi; Sadzīves atkritumu izgāztuve slēgta 15.09.2006., tās teritorija (8,9 ha) rekultivēta 27.12.2006.
2.	80448/4656	SIA „Ekoteks” degvielas bāze	Potenciāli piesārņota vieta	5151 - Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība	Muižas ielā 17, Ādaži	B kategorijas uzņēmums; ogļūdeņraži (naftas produkti) 10 t/g
3.	80448/4310	CBF SIA „Binders” Ādažu asfaltbetona rūpnīca”	Potenciāli piesārņota vieta	2600 - Pārējo nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	Muižas ielā 13a, Ādaži	B kategorijas uzņēmums; Iekārtas asfalta un ceļu seguma materiālu ražošanai; CBF SIA „Binders”
4.	80448/1941	Ādažu nacionālais mācību centrs	Potenciāli piesārņota vieta	7511- vispārīgā valsts dienesta darbība	Ādažu novads (kad.nr.: 80440050053; 80440050089; 80440050059; 80440020118; 80440050112; 80440020119)	Valsts aizsardzība, 150 ēkas un zemes gabals 66524400m ² patībā; Ogļūdeņraži (naftas produkti) 25000 t/g/ Degvielas uzpildes vieta un mašīnu mazgātuve neatbilst MK noteikumiem; Paredzēts rekonstruēt. Autoparks ~10ha platībā. Bijusi tanku degvielas bāze un uzpildes vieta. Nevienā no šīm teritorijām nav bijis un nav lietots ūdens

⁷⁶ LVĢMC datu bāze „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu informācijas sistēma”, http://oas.vdc.lv:7779/p_ppv.html

NR. P.K.	REĢ. NR. LVĢMC DATU BĀZĒ	NOSAUKUMS	VIETAS KATE- GORIJA	DARBĪBAS NOZARES	ADRESE VAI VIETAS NOSAUKUMS	APRAKSTS
						kanalizācijas un attīrīšanas. Slēgtā telpā ķīmikālijas no Padomju laikiem. Šautuvē smiltis pilnas ar svīnu
5.	80448/1424	Garkalnes bijušais mehāniskais sektors	Potenciāli piesārņota vieta	5020 - Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Garkalnes ciems	Lauksaimniecības mašīnu laukums; 1200m ² , degvielas uzpilde
6.	80448/1423	Centra mehāniskais sektors	Potenciāli piesārņota vieta	5020 - Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Muižas teritorija	Degvielas tvertņu glabātuves laukums; Platība 12000 m ²
7.	80448/4884	SIA „Berlat grupa”	Vieta nav potenciāli piesārņota	1591 - Alkoholisko dzērienu ražošana	Jaunkūlas	B kategorijas uzņēmums

2. pielikums. **Attīstības programmas indikatori monitoringam no vides aizsardzības viedokļa**

PRIORITĀTE	MĒRĶIS	UZDEVUMI	INDIKATORI
Uzlabot gaisa kvalitāti	Stacionāro un mobilo piesārņojuma objektu radītās ietekmes uz atmosfēras gaisa kvalitāti samazināšana.	<p>Samazināt katlu māju, ražošanas uzņēmumu un autotransporta radīto ietekmi uz vidi.</p> <p>Minimizēt autotransporta radītā gaisa piesārņojuma ietekmi, padarīt efektīvāku sabiedrisko transportu.</p> <p>Minimizēt trokšņu un smaku ietekmi.</p> <p>Apkarot emisiju tās izcelsmē – samazinot transporta plūsmu un pielietojot videi draudzīgu kurināmo, ražošanas tehnoloģijas, degvielu.</p>	<p>Limitētās un faktiskās emisijas no katlu mājām, rūpniecības uzņēmumiem u.c. emisiju avotiem.</p> <p>Videi draudzīgo uzņēmumu skaits.</p> <p>Pārvadāto pasažieru skaita pieaugums un pārvadājumu pakalpojumu efektivitāte sabiedriskajā transportā.</p> <p>Izveidoto veloceļu garums.</p> <p>Zaļo zonu, apstādījumu, aizsargstādījumu daudzums.</p>
Saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību	Veselīgas un kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana visiem novada iedzīvotājiem	<p>Saglabāt mežus rekreācijai.</p> <p>Aizsargāt upes un ezerus no pieaugošās slodzes, atfīrot un labiekārtojot pludmales, izveidojot to apkalpes infrastruktūru.</p> <p>Aizsargāt pārmitrās teritorijas ekoloģiskā līdzsvara saglabāšanai, pēc iespējas atvirzot apbūvi no plūdu riskam pakļautām dabas teritorijām.</p>	<p>Mežu platības ciemos (%).</p> <p>Labiekārtotu atpūtas vietu skaits.</p> <p>Jaunizveidoto parku, skvēru apzaļumošanas projekti.</p> <p>Realizētie dabas projekti pašvaldībā (labiekārtoto parku skvēru, ūdens malu īpatsvars).</p> <p>Apbūves platību dinamika.</p> <p>ĪADT dabas aizsardzības plānu izstrāde, individuālo dabas aizsardzības noteikumu izstrāde un pieņemšana.</p>
Samazināt atkritumu daudzumu	Efektīvas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveide pašvaldībā un	<p>Nodrošināt atkritumu šķirošanu un dalītu savākšanu.</p> <p>Nodrošināt atkritumu otrreizēju izmantošanu.</p>	<p>Dalīts savākto atkritumu daudzums (% pret esošo).</p> <p>Pārstrādei nodotais atkritumu daudzums pa atkritumu veidiem (% pret esošo).</p> <p>Nodrošināta veģetācijas atkritumu pārstrāde kompostā.</p>

PRIORITĀTE	MĒRĶIS	UZDEVUMI	INDIKATORI
	dalītas atkritumu savākšanas sistēmas pilnveidošana.	Atbalstīt veģetācijas atkritumu pārstrādi kompostā.	Izveidoti dalītas atkritumu savākšanas laukumi/punkti.
Saglabāt virszemes un pazemes ūdens kvalitāti	Atveseļot un saglabāt ūdenstilpes un ūdenstecešas. Nodrošināt ūdensgūtnu aizsardzību.	Samazināt apdzīvoto vietu negatīvo ietekmi uz ūdensobjektu ekosistēmām. Nodrošināt labiekārtotas, publiski pieejamas ūdensmalas un peldvietas. Plānojumos ņemt vērā ūdensgūtnu aizsargjoslas.	Ūdeņu krājumu izmantošanas intensitāte. Dzeramā ūdens analīžu rezultāti. Piesaistīto fizisko un juridisko personu skaits, kuriem tiek nodrošināti centralizētās kanalizācijas pakalpojumi. NAI pakalpojumu izmantotāju pieaugums (%) blīvi apdzīvotās vietās (ciemos). Normatīvi attīrīto notekūdeņu daudzums (% pret esošo). Peldvietu skaits, kurās tiek veikts ūdens kvalitātes monitorings. Attīrīto notekūdeņu kvalitātes atbilstība normatīvo aktu prasībām Virszemes ūdeņu kvalitāte, kuros tiek novadīti attīrītie notekūdeņi Ūdensgūtnu aizsardzība pret piesārņojumu. Rekultivētās piesārņotās un degradētās teritorijas. Potenciāli piesārņoto vietu skaits. Tūristu skaits sezonāli iecienītākajos objektos.
Minimizēt klimata pārmaiņas	Veicāt energoefektivitāti un vietējo resursu izmantošanu.	Veikt ēku energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus. Videi draudzīga siltumapgāde, ražošanas un loģistikas uzņēmumi. sabiedriska transporta attīstība. Pieejamības uzlabošana ar sabiedrisko transportu. Biodeģvielas izmantošana.	Energoefektīvu (nosiltinātu utml.) pašvaldības ēku un daudzdzīvokļu māju īpatsvars Videi draudzīga transporta, ražošanas un loģistikas attīstība, videi draudzīgu uzņēmumu īpatsvars. Transporta infrastruktūra, transporta plūsmas kustība, neveidojot sastrēgumus, apbraucot blīvi apdzīvotās vietas.
Izveidot veselīgu un	Nodrošināt iedzīvotājiem	Nodrošināt iedzīvotājiem kvalitatīvu rekreācijas vidi, iespējas	Jauni un sakārtoti sociālās un tehniskās infrastruktūras objekti (t.sk. vides pieejamības nodrošināšana).

PRIORITĀTE	MĒRĶIS	UZDEVUMI	INDIKATORI
drošu dzīves vidi	<p>publiskās infrastruktūras un dabas resursu pieejamību pēc iespējas tuvu dzīvesvietai.</p> <p>Mazināt sociālo atšķirību.</p>	<p>izmantot sporta, izglītības, kultūras, primārās medicīnas pakalpojumus, pēc iespējas tuvu dzīvesvietai.</p> <p>Nodrošināt iedzīvotājiem drošu, sakārtotu un funkcionāli izmantoto pilsētvidi.</p> <p>Nodrošināt appludināšanai vai gruntsūdens līmeņa paaugstināšanai apdraudēto teritoriju samazinājumu, veikt nepieciešamos inženier-sagatavošanas pasākumus vai hidrotehniskās izbūves ierīkošanu.</p> <p>Mobilitātes nodrošināšana visiem (arī tiem, kam nav privātā automobiļa).</p>	<p>Degradēto teritoriju un būvju skaita samazinājums (t.sk. likvidēto nesankcionēto izgāztuvju skaita).</p> <p>Plūdu draudu samazināšanas pasākumi.</p>
Pašvaldības ieguldījums vides kvalitātes uzlabošanā	<p>Sakopta un sakārtota vide pašvaldībā.</p> <p>Iedzīvotāju vides kvalitātes uzlabošana.</p>	<p>Attīstīt pašvaldībā vides projektus tajās jomās, kuras tiek noteiktas par prioritārajām pašvaldībā.</p>	<p>Realizētie projekti vides jomā pašvaldībā (to daudzums un vai tie aptver aktuālākās vides problēmas).</p> <p>Pašvaldības iedzīvotāju iesaistīšanās sakopšanas talkās.</p> <p>Iedzīvotāju informēšana par vides aktuālākajām problēmām (laikraksti, informatīvie stendi, baneri mājas lapās u.c. materiāli).</p> <p>Pašvaldības sadarbība ar skolām, interešu pulciņiem u.c. par vides uzlabošanu (ideju konkursi, labdarības akcijas, vides dienas, velo maratons u.c. pasākumi).</p>

3. pielikums. *Attīstības programmas stratēģiskās matricas vidēja termiņa prioritāšu īstenošanai izvērtējums attiecībā uz ietekmi uz vidi*

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA			NOVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ UZ IETEKMI UZ VIDI		
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)	RĪCĪBAS VIRZIENI (RV)	UZDEVUMI (U)	VIDES ASPEKTI	IESPĒJAMĀ IETEKME UZ VIDI	IETEIKUMI
VTP1: Sakārtota inženiertehniskā infrastruktūra	RV1.1: Jaunveidojamās un atjaunojamās inženiertehniskās infrastruktūras projektēšana un izbūve	U1.1.1: Atbalstīt centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstību, t.sk., dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanu	Ilgtspējīga resursu izmantošana; Virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāte; Dzeramā ūdens kvalitāte; Iedzīvotāju veselība	Tieša pozitīva	<p>Aktivitātes vērstas uz inženiertehniskās infrastruktūras objektu kvalitātes paaugstināšanu un jaunu inženiertīklu izveidi, teritoriju, kas nodrošinātas ar pieslēgšanas iespējām pie pašvaldības centralizētajiem tīkliem paplašināšanu.</p> <p>Plānota jaunu inženierkomunikāciju sistēmu izveide blīvās apbūves teritorijās, ūdensapgādes un kanalizācijas (t.sk. lietus ūdens) tīklu rekonstrukcija un paplašināšana, Līdz ar to proporcionāli samazināsies piesārņojošo vielu emisijas virszemes un pazemes ūdeņos, uzlabosies dzeramā ūdens kvalitāte, paaugstināsies blīvās apbūves teritoriju (gan dzīvojamā, gan rūpnieciskā) īpatsvars, kas nodrošinātas ar pieslēguma iespējām pie centralizētajām komunikācijām.</p> <p><u>IETEIKUMI:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> › Veicināt pieslēgumu veidošanu pie pašvaldības centralizētajiem tīkliem. Apsvērt iespēju izstrādāt saistošos noteikumus, kuros noteiktas prasības pieslēgumu veidošanai; › Teritorijās, kur nav nodrošināta
		U1.1.2: Uzlabot esošo inženierkomunikāciju tehnisko stāvokli			
		U1.1.3: Izveidot jaunas komunikāciju sistēmas vietās, kur esošā blīvā apbūve nav ar tām nodrošināta, un kur veidojas vai paplašinās blīvas apbūves teritorijas, uzsvāru liekot uz perspektīvo rūpniecības teritoriju attīstības veicināšanu			
		U1.1.4: Izstrādāt un ieviest ūdenssaimniecības un lietus ūdeņu novadīšanas sistēmas attīstības projektus			

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA			NOVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ UZ IETEKMI UZ VIDĪ		
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)	RĪCĪBAS VIRZIENI (RV)	UZDEVUMI (U)	VIDES ASPEKTI	IESPĒJAMĀ IETEKME UZ VIDĪ	IETEIKUMI
					centralizētā kanalizācija, veikt privātmāju kanalizācijas saimniecības sakārtošanu - kanalizācijas krājvertņu apzināšanu, to atbilstības novērtēšanu un pārveidošanu atbilstoši likumdošanas prasībām, krājvertņu satura izvešanu un attīrīšanu, lai izslēgtu tiešu piesārņojuma nonākšanu vidē, tiešu iesūcināšanu gruntī, it īpaši riska ūdensobjektos – Lielajā un Mazajā Baltezerā un plūdu riska teritorijās.
	RV1.2: Veicināt citas nepieciešamās infrastruktūras attīstību	<p>U1.2.1: Nodrošināt energoefektīvu apgaismojumu apdzīvotajās vietās un sabiedriskās vietās, kur tas vēl nav nodrošināts</p> <p>U1.2.2: Veicināt telekomunikāciju attīstību Ādažu novadā</p> <p>U1.2.3: Sekmēt videi draudzīgas enerģijas ražošanas un alternatīvu elektroenerģijas ieguves veidus</p> <p>U1.2.4: Nodrošināt ēku energoefektivitāti</p> <p>U1.2.5: Izveidot un ieviest energopārvaldības sistēmu" un tā pasākumiem</p> <p>U1.2.6:Labiekārtot</p>	Atmosfēras kvalitāte; Klimata pārmaiņas; Energoefektivitāte	Tieša pozitīva	<p>Ietver pasākumus energoefektivitātes paaugstināšanai, videi draudzīgu un alternatīvo eletronerģijas veidu izmantošanas veicināšanai. Rezultātā tiks samazināts enerģijas patēriņš apgaismojumam, enerģijas ražošanai un līdz ar to proporcionāli samazināsies piesārņojošo vielu emisijas atmosfēras gaisā, kas izraisa klimata pārmaiņas, ozona slāņa samazināšanos.</p> <p><u>IETEIKUMI:</u></p> <p>› Pakāpeniski pāriet uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu siltumenerģijas ražošanai, ieviešot kurināmā diversifikācijas tehnoloģijas, kas ļauj izmantot atjaunojamus vai</p>

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA			NOVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ UZ IETEKMI UZ VIDĪ		
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)	RĪCĪBAS VIRZIENI (RV)	UZDEVUMI (U)	VIDES ASPEKTI	IESPĒJAMĀ IETEKME UZ VIDĪ	IETEIKUMI
		siltumapgādes sistēmu U1.2.7: Sekmēt mobilitāti U1.2.8: leviest energoefektivitātes standartu U1.2.9: Īstenot informatīvos pasākumus enerģijas gala lietotājiem			<i>fosilos energoresursus pēc izdevīguma principa;</i> › <i>Sekmēt vietējo alternatīvo un atjaunojamo energoresursu izmantošanu, bez vai ar minimālām piesārņojošo vielu emisijām atmosfēras gaisā;</i> › <i>Atbalsīt uzņēmējdarbību, kas izmanto videi draudzīgus enerģijas ražošanas veidus.</i>
VTP2: Attīstīta satiksmes infrastruktūra un satiksmes drošība	RV2.1: Pašvaldības ceļu un ielu infrastruktūras sakārtošana, uzturēšana un attīstība	U2.1.1: Uzlabot satiksmes drošību uz pašvaldības ceļiem un ielām U2.1.2: Uzturēt, labiekārtot un atjaunot pašvaldības ielas un ceļus U2.1.3: Veikt izmaiņas satiksmes organizācijas shēmās U2.1.4: Izbūvēt, labiekārtot un atjaunot stāvvietas U2.1.5: Veicināt ceļu infrastruktūras attīstību pie Tallinas šosejas U2.1.6: Veikt pašvaldības ielu un ceļu izbūvi U2.1.7: Uzlabot esošos un izveidot jaunus gājēju ceļņus, veloceliņus un velo novietnes U2.1.8: Attīstīt velo maršrutus U2.1.9: Paplašināt sabiedrisko	Sabiedriskā drošība; Atmosfēras gaisa kvalitāte; Veselīga dzīvesveida veicināšana	Duāla tieša (vairāk pozitīva ietekme)	Aktivitātes vērstas uz transporta infrastruktūras (pašvaldības ceļu un ielu, gājēju un veloceliņu, autostāvvietu) attīstību un satiksmes drošības paaugstināšanu, kā sabiedriskā transporta pārvadājumiem nodrošināto teritoriju paplašināšanu. Transporta infrastruktūras attīstība nenoliedzami veicinās arī novada teritoriju šķērsojošo autotransporta skaita paaugstināšanos, jaunu uzņēmumu, tajā skaitā ražošanas veidošanos, attiecīgi arī palielinot tiešās piesārņojošo vielu emisijas vidē. Tajā pašā laikā būtiski tiks uzlabota novada iedzīvotāju dzīves kvalitāte, autotransporta, velosipēdistu un gājēju drošība. Palielinot ar asfaltebona segumu klāto ielu/ceļu km garumu, samazināsies putekļu emisija. Plānotajām aktivitātēm, ja

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA			NOVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ UZ IETEKMI UZ VIDĪ		
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)	RĪCĪBAS VIRZIENI (RV)	UZDEVUMI (U)	VIDES ASPEKTI	IESPĒJAMĀ IETEKME UZ VIDĪ	IETEIKUMI
		pārvadājumu maršrutu tīklu			sagaidāmās negatīvās ietekmes uz vidi turpmākajā plānošanas procedūrā tiks novērtētas kā būtiskas, tiks piemērota ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra.
		U2.1.10: Uzbūvēt, labiekārtot un atjaunot pašvaldības tiltus			<u>IETEIKUMI:</u> <ul style="list-style-type: none"> › Plānojot satiksmes organizācijas shēmas, pēc iespējas optimizēt transporta organizācijas plūsmas, novirzīt tranzīta transportu no apdzīvojuma centriem, īpaši aizsargājamajām dabas un citām bioloģiski un kultūrvēsturiski vērtīgām teritorijām; › Minimizēt ar balto (grants vai citu mīksto) segumu ielu/ceļu km skaitu, tādejādi samazinot putekļu piesārņojumu; › Atbalstīt videi draudzīgo pārvietošanās veidu attīstību – velo, elektromobijus, hibrīdauto, sabiedrisko transportu utml; › Vēlams īstenot sabiedriskā transporta popularizēšanas pasākumus, izstrādāt motivācijas sistēmu sabiedriskā transporta prioritārai izmantošanai, veicināt sabiedrības zaļo domāšanu; › apsvērt iespēju izveidot "park and ride", izstrādājot nākamā perioda teritorijas plānojumu - noteikt konkrētas teritorijas
		U2.1.11: Veicināt alternatīvo transporta veidu attīstību			
VTP3: Sakārtoti	RV3.1: Veicināt	U3.1.1: Nodrošināt pašvaldības	Vides estētiskā	Tieša pozitīva	Aktivitātes vērstas uz novada

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA			NOVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ UZ IETEKMI UZ VIDĪ		
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)	RĪCĪBAS VIRZIENI (RV)	UZDEVUMI (U)	VIDES ASPEKTI	IESPĒJAMĀ IETEKME UZ VIDĪ	IETEIKUMI
Īpašumi pašvaldības funkciju nodrošināšanai, sakārtota un pievilcīga vide	pašvaldības nekustamo īpašumu attīstību, sakārtot un labiekārtot pašvaldības teritoriju	nekustamo īpašumu apsaimniekošanu	kvalitāte; Ilgtspējīga resursu izmantošana; Atkritumu apsaimniekošana		publiskās ārtelpas labiekārtošanu, atkritumu saimniecības sistēmas uzlabošanu un degradēto teritoriju sakārtošanu un iesaistīšanu attīstības aprītē. Plānota "Zaļās" pieturas izveide pie autoceļa A1. <u>IETEIKUMI:</u> <ul style="list-style-type: none"> › Noteikt augstas prasības publiskās telpas, labiekārtojuma un arhitektūras elementu kvalitātei; › Veidojot labiekārtojumu pēc iespējas izmantot vietējos resursus/būvmateriālus; › Sekmēt novada iedzīvotāju un viesu/tūristu vides izglītību, izvietot vides reklāmas un norādes par videi draudzīgu uzvedību; › Izvairīties no intensīvas atpūtas zonu veidošanas īpaši ĪADT. Īpašu uzmanību pievērst bioloģiskās daudzveidības vērtību saglabāšanai vismaz esošajā līmenī, lai neradītu uz tām par lielu antropogēno slodzi; › Izstrādājot publisko ārtelpu - atpūtas vietu, ūdensmalu labiekārtojumu projektus, paredzēt atbilstošu daudzumu infrastruktūras objektu – celiņus, atkritumu urnas, soliņus, ugunsgrūdu vietas, izglītojošus standus utt.; › Informēt uzņēmējus un iedzīvotājus ne tikai par atkritumu šķirošanu, bet arī izglītot un
		U3.1.2: Sekmēt novada publiskās ārtelpas attīstību			
		U3.1.3: Pilnveidot atkritumu apsaimniekošanas sistēmu			
		U3.1.4: Veikt pašvaldības vēsturisko ēku atjaunošanu			
		U3.1.5: Attīstīt rotaļu, sporta un atpūtas laukumus			
		U3.1.6: Attīstīt novada kapsētas			
		U3.1.7: Veikt jaunu pašvaldības ēku izbūvi			
		U3.1.8: Saglabāt, sakopt un aizsargāt dabas resursus, labiekārtot degradētās teritorijas			
		U3.1.9: Uzlabot vides aizsardzības situāciju			
		U3.1.10: Kultūras pieminekļu saglabāšana pašvaldības teritorijā			

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA			NOVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ UZ IETEKMI UZ VIDI		
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)	RĪCĪBAS VIRZIENI (RV)	UZDEVUMI (U)	VIDES ASPEKTI	IESPĒJAMĀ IETEKME UZ VIDI	IETEIKUMI
					<p>motivēt radīt mazāku atkrituma apjomu. Palielināt dažādiem atkritumiem paredzēto konteineru izvietojuma veidu un vietu skaitu;</p> <p>› Veicināt dažāda veida atkritumu otrreizēju izmantošanu, piemēram, būvgružu otrreizējo izmantošanu ielu/ceļu remontdarbiem, bioloģiski noārdāmo atkritumu – apzaļumošanai;</p> <p>› Sakārtotās degradētās teritorijas piedāvāt investoriem ražošanas attīstības mērķiem.</p>
VTP4: Sakārtotas polderu un citas meliorācijas sistēmas	RV4.1: Sakārtot un uzturēt polderu un citas meliorācijas sistēmas	<p>U4.1.1: Apsaimniekot polderus</p> <p>U4.1.2: Apsaimniekot un attīstīt citas meliorācijas sistēmas, hidrotehniskās būves un dambi</p> <p>U4.1.3: Novērst / mazināt plūdu riskus</p>	Plūdu risku novēršana; Virszemes ūdeņu kvalitāte	Tieša pozitīva	<p>Aktivitātes vērstas uz polderu un meliorācijas sistēmas sakārtošanu, lai samazinātu appludināšanai vai gruntsūdens līmeņa paaugstināšanai apdraudētās teritorijas.</p> <p><u>IETEIKUMI:</u></p> <p>› Veicot nepieciešamos inženiersagatavošanas pasākumus, hidrotehniskās būvju pārbūvi, ņemt vērā teritorijas perspektīvās attīstības mērķus;</p> <p>› Nepieļaut jaunas dzīvojamās apbūves veidošanos plūdu riska teritorijās (pirms nav novērti riski), kanalizācijas iesūcināšanu gruntī esošajās apbūves teritorijās;</p> <p>› Informēt iedzīvotājus un attīstītājus par plūdu apdraudējumu un rīcību plūdu gadījumā.</p>

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA			NOVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ UZ IETEKMI UZ VIDĪ		
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)	RĪCĪBAS VIRZIENI (RV)	UZDEVUMI (U)	VIDES ASPEKTI	IESPĒJAMĀ IETEKME UZ VIDĪ	IETEIKUMI
VTP5: Apmierināts novada iedzīvotājs VTP6: Attīstīts tūrisms, atpūta un brīvā laika pavadīšanas iespējas	RV5.1: Bērnu un ģimenes lietu politika	U5.1.1: Sekmēt sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu iesaistīšanos sabiedriskās aktivitātēs	Vides pieejamība	Tiek prognozēta nebūtiska ietekme uz vidi (līdz ar to, netiek vērtēta)	
		U5.1.1: Sekmēt sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu iesaistīšanos sabiedriskajās aktivitātēs			
		U5.1.2: Veicināt un atbalstīt jauniešu nodarbinātību			
		U5.1.3: Veicināt pensionāru sabiedriskās aktivitātes			
	RV5.2: Sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība	U5.1.4: Atbalstīt bērnu un jauniešu satuīga brīvā laika aktivitātes skolas brīvlaikos			
		U5.2.1: Paaugstināt esošo sociālo pakalpojumu kvalitāti un sekmēt pieejamību visā novada teritorijā			
		U5.2.2: Nodrošināt jaunus un alternatīvus sociālos pakalpojumus			
		U5.2.3: Sekmēt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus iedzīvotāju pamatvajadzību nodrošināšanai			
	RV5.3: Veselības	U5.2.4: Pielāgot novada vidi un infrastruktūru personām ar funkcionāliem traucējumiem			
		U5.3.1: Pilnveidot veselības			

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA			NOVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ UZ IETEKMI UZ VIDĪ		
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)	RĪCĪBAS VIRZIENI (RV)	UZDEVUMI (U)	VIDES ASPEKTI	IESPĒJAMĀ IETEKME UZ VIDĪ	IETEIKUMI
	aprūpe un veselības veicināšana	aprūpes pakalpojumu klāstu atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām U5.3.2: Attīstīt sociālās un veselības aprūpes infrastruktūru			
	RV5.4: Sabiedriskā kārtība un drošība	U5.4.1: Nodrošināt sabiedrisko drošību (ugunsdrošība, civilā drošība, drošība uz ūdens) U5.4.2: Attīstīt pašvaldības policijas infrastruktūru U5.4.3: Uzlabot pašvaldības policijas tehnisko nodrošinājumu U5.4.4: Organizēt preventīvus pasākumus par drošību un policijas darbu			
	RV5.5: Iedzīvotāju aktivitāte un līdzdalība novada attīstībā	U5.5.1: Veicināt iedzīvotāju iniciatīvu un dalību novada publiskās ārtelpas izdaiļošanā U5.5.2: Atbalstīt daudzdzīvokļu dzīvojamo māju energoefektivitātes pasākumus U5.5.3: Atbalstīt nevalstisko organizāciju darbību U5.5.4: Atbalstīt iedzīvotāju pašpārvaldes veidošanos novada ciemos	Vides izglītība; Energoefektivitāte; Klimata pārmaiņas	Netieša pozitīva	Aktivitātes vērstas uz iedzīvotāju atbildības par vidi, kurā dzīvo, paaugstināšanu. <u>IETEIKUMI:</u> <ul style="list-style-type: none"> > Popularizēt „zaļo domāšanu”, veselīgu un videi draudzīgu dzīvesveidu, energoefektivitātes pasākumus utml dažādu mērķauditoriju grupām - pirmsskolu un skolu audzēkņiem, uzņēmējiem, ierēdņiem, pensionāriem utt.; > Apsvērt iespējas izveidot „Energoefektivitātes centru” (mājas lapas Vides sadaļā bloks), kurā iedzīvotāji varētu iegūt

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA			NOVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ UZ IETEKMI UZ VIDĪ		
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)	RĪCĪBAS VIRZIENI (RV)	UZDEVUMI (U)	VIDES ASPEKTI	IESPĒJAMĀ IETEKME UZ VIDĪ	IETEIKUMI
					<p>informāciju par enerģijas un līdz ar to arī savu finansiālo līdzekļu taupīšanas iespējām;</p> <p>› Veicināt un atbalstīt daudzdzīvokļu māju iedzīvotāju pašiniciatīvu māju siltināšanai un citos energoefektivitātes un energotaupības pasākumos.</p>
	RV6.1: Veicināt publisko ūdeņu piekrastes teritoriju labiekārtošanu, kā arī pastaigu taku un atpūtas vietu izveidi un rekreācijas objektu attīstību publisko ūdeņu tuvumā	<p>U6.1.1: Organizēt publisko ūdeņu apsaimniekošanu</p> <p>U6.1.2: Attīstīt rekreācijas infrastruktūru pie ūdens resursiem</p> <p>U6.1.3: Attīstīt ūdens ceļus</p>	<p>Virszemes ūdeņu kvalitāte;</p> <p>Vides pieejamība;</p> <p>Vides izglītība</p>	Duāla (iespējama gan pozitīva, gan negatīva ietekme uz vidi)	<p>Aktivitātes vērstas uz infrastruktūras attīstību pie publiskajiem ūdeņiem, ūdeņu resursu aktīvāku izmantošanu rekreācijā.</p> <p><u>IETEIKUMI:</u></p> <p>› Sadarboties ar kaimiņu pašvaldībām to teritorijām kopīgo publisko ūdeņu apsaimniekošanā;</p> <p>› Attīstot ūdensceļus un izstrādājot to maršrutus, īpašu uzmanību pievērst bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai (aizsargājamo putnu, zivju, augu u.c. sugu), lai netiktu apdraudētas to dzīvotnes ar troksni, piesārņojumu u.c. antropogēno slodzi;</p> <p>› Attīstot rekreācijas infrastruktūru pie ūdens resursiem, paaugstināt to pieejamību, paredzēt atbilstošu daudzumu atkritumu urnu, izglītojošo stendu izvietojumu u.c.</p>
	RV6.2: Veicināt tūrisma, sporta un rekreācijas	<p>U6.2.1: Stiprināt Ādažu novada tēlu un atpazīstamību</p> <p>U6.2.2: Attīstīt tūrisma</p>	<p>Virszemes ūdeņu kvalitāte;</p> <p>Vides estētiskā</p>	Duāla (iespējama gan pozitīva, gan negatīva ietekme uz vidi)	<p>Aktivitātes vērstas uz tūrisma un rekreācijas infrastruktūras attīstību, tūrisma iespēju popularizēšanu.</p>

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA			NOVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ UZ IETEKMI UZ VIDĪ		
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)	RĪCĪBAS VIRZIENI (RV)	UZDEVUMI (U)	VIDES ASPEKTI	IESPĒJAMĀ IETEKME UZ VIDĪ	IETEIKUMI
	infrastruktūras attīstību	<p>infrastruktūru Ādažu novadā</p> <p>U6.2.3: Attīstīt Ādažu novada bibliotēku</p> <p>U6.2.4: Nodrošināt atpūtai un aktīvai atpūtai nepieciešamo materiāltehnisko bāzi</p> <p>U6.2.5: Izveidot un popularizēt tūrisma iespējas Ādažu novadā</p>	<p>kvalitāte;</p> <p>Vides izglītība</p>	uz vidi)	<p><u>IETEIKUMI:</u></p> <p>› Izvairīties no intensīvas atpūtas zonu veidošanas īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās. Īpašu uzmanību pievērst bioloģiskās daudzveidības vērtību saglabāšanai vismaz esošajā līmenī, lai neradītu uz tām par lielu antropogēno slodzi;</p> <p>› Informatīvajos materiālos, vides reklāmās utt. iekļaut arī informāciju par videi draudzīgu uzvedību, tādējādi veicinot tūristu „zaļo domāšanu”, nodrošināt iespējas izmantot velotransportu vai sabiedrisko transportu. Tūrisma sfērā strādājošajiem regulāri papildināt profesionālās zināšanas arī par aktuālajiem vides jautājumiem;</p> <p>› Nodrošināt iespējas līdz populārajiem tūrisma objektiem nokļūt ar sabiedrisko transportu, velotransportu vai kājām;</p> <p>› Tūrisma mītnēs nodrošināt vides aizsardzības prasībām atbilstošu tehnisko infrastruktūru (ūdensapgādi, kanalizāciju u.c.);</p> <p>› Būvniecībā un teritorijās labiekārtojumā izmantot videi draudzīgus būvmateriālus.</p> <p>› Atbalstīt energotaupības pasākumu ieviešanu arī tūrisma nozarē;</p>
VTP7: Apzināti novada teritorijā esošie resursi un definēta to iespējamā izmantošana	RV7.1: Ādažu novadā esošo resursu apzināšana un informācijas sniegšana par tiem	<p>U7.1.1: Informēt par Ādažu novada domei piederošajiem resursiem</p> <p>U7.1.2: Informēt par resursiem, kas pieejami Ādažu novadā</p>	Ilgtspējīga resursu izmantošana		

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA			NOVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ UZ IETEKMI UZ VIDĪ		
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)	RĪCĪBAS VIRZIENI (RV)	UZDEVUMI (U)	VIDES ASPEKTI	IESPĒJAMĀ IETEKME UZ VIDĪ	IETEIKUMI
					<ul style="list-style-type: none"> › Tūrisma produktu paketēs iekļaut arī vides izziņas un dabas tūrisma piedāvājumu, integrēt vides izglītības aspektus; › Veidojot tūrisma piedāvājumu nepārsniegt dabas vai kultūrvēsturiskā objekta antropogēnās slodzes noturību; › Pirms katras potenciālās tūrisma aktivitātes ieviešanas jāizvērtē iespējamais vides risks un ietekme uz bioloģisko daudzveidību. Īpaša uzmanība jāpievērš īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un to dabas vērtību saglabāšanai vismaz pašreizējā līmenī; › Izvērtēt iespēju izstrādāt nozaru plānošanas dokumentus Ādažu novada dabas resursu saglabāšanai un ilgtspējīgai izmantošanai.
VTP8: Novada teritorija – pievilcīga investoriem	RV8.1: Prioritāro industriālo un komerciālo teritoriju noteikšana, pašvaldības līdzdarbības nodrošināšana šo teritoriju attīstībā, daudzpusīgas uzņēmējdarbība	U8.1.1: Piesaistīt investorus U8.1.2: Veicināt industriālo teritoriju attīstību, paredzēt teritorijas industriālo zonu attīstībai teritorijās, kur ir bijušas industriālas būves, veicināt šo teritoriju attīstību U8.1.3: Veicināt uzņēmējdarbības attīstību U8.1.4: Izstrādāt un ieviest PPP projektus	Atmosfēras gaisa kvalitāte; Virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāte; Vietējo resursu ilgtspējīga izmantošana	Tieša duāla	Aktivitātes vērsta uz industriālo zonu nodrošinājuma ar kvalitatīvu infrastruktūru. Neapšaubāmi attīstoties ražošanai un loģistikai pieaug arī ietekmes uz vidi. Nodrošinājums ar kvalitatīvu, augstiem vides standartiem atbilstošu tehnisko infrastruktūru, mazina tiešās ietekmes. <u>IETEIKUMI:</u> › Primāri izmantot vēsturiskās ražošanas/tehniskās vai

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA			NOVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ UZ IETEKMI UZ VIDI		
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)	RĪCĪBAS VIRZIENI (RV)	UZDEVUMI (U)	VIDES ASPEKTI	IESPĒJAMĀ IETEKME UZ VIDI	IETEIKUMI
	s attīstība	<p>U8.1.5: Attīstīt tirgus laukumus</p> <p>U8.1.6: Atbalstīt videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešanu un izmantošanu</p>			<p>degradētās teritorijas;</p> <ul style="list-style-type: none"> › Ievērot buferzonas starp industriālajām un dzīvojamajām zonām, lai mazinātu ietekmi uz iedzīvotāju dzīves kvalitāti un veselību; › Organizējot transporta plūsmas no/uz industriālajām un loģistikas teritorijām, tās pēc iespējas novirzīt no dzīvojamajiem kvartāliem, kultūras pieminekļu vai dabas vērtību teritorijām; › Neveidot industriālās un loģistikas zonas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tuvumā; › Jaunveidojamajai tehniskajai infrastruktūrai jāatbilst visaugstākajiem vides standartiem; › Pielietot kvalitatīvas vides tehnoloģijas ūdens attīrīšanai u.c. tehnoloģiskajiem procesiem.
VTP9: Pieejama un kvalitatīva izglītība	RV9.1: Veicināt pieejamas un kvalitatīvas vispārējās izglītības iespējas	<p>U9.1.1: Attīstīt esošās izglītības iestādes</p> <p>U9.1.2: Attīstīt izglītības iestāžu materiāltehnisko bāzi</p> <p>U9.1.3: Atbalstīt jaunu mācību īstenošanas vietu izveidi vispārējās izglītības iestādēs</p> <p>U9.1.4: Atbalstīt starptautiskas augstskolas un studentu pilsētiņas infrastruktūras izveidi</p>	Vides izglītība	Netieša pozitīva	<p>Aktivitātes vērstas uz izglītības infrastruktūras un pakalpojumu kvalitātes paaugstināšanu.</p> <p><u>IETEIKUMS:</u> popularizēt „zaļo domāšanu”, veselīgu un videi draudzīgu dzīvesveidu dažādu mērķauditoriju grupām - pirmsskolu un skolu audzēkņiem, uzņēmējiem, ierēdņiem, pensionāriem utt.</p>

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA			NOVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ UZ IETEKMI UZ VIDĪ		
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)	RĪCĪBAS VIRZIENI (RV)	UZDEVUMI (U)	VIDES ASPEKTI	IESPĒJAMĀ IETEKME UZ VIDĪ	IETEIKUMI
		<p>U9.1.5: Nodrošināt pirmsskolas izglītības pakalpojumus visiem novada bērniem</p> <p>U9.1.6: Nodrošināt iekļaujošas izglītības principu, kas paredz vienādu iespēju neatkarīgi no izglītojamo vajadzībām un spējām, mantiskā sociālā stāvokļa</p> <p>U9.1.7: Sekmēt un pilnveidot audzēkņu mācību procesa kvalitatīvu norisi</p>			
	RV9.2: Attīstīt profesionālās ievirzes un interešu izglītību	<p>U9.2.1: Nodrošināt audzēkņu spēju izkopšanai un attīstīšanai nepieciešamās telpas interešu un profesionālās ievirzes izglītības iestādēs</p> <p>U9.2.2: Pilnveidot interešu izglītības pakalpojumus</p> <p>U9.2.3: Sekmēt un pilnveidot mūžizglītību</p> <p>U9.2.4: Sekmēt profesionālās i un profesionālās ievirzes izglītības piedāvājumu</p>			
VTP10: Daudzveidīgas sporta aktivitātes	RV10.1: Veicināt daudzveidīgu sporta aktivitāšu iespējas	<p>U10.1.1: Attīstīt esošo sporta infrastruktūru</p> <p>U10.1.2: Atbalstīt jauniem sporta veidiem nepieciešamo infrastruktūru</p>	Vides estētiskā kvalitāte; ledzīvotāju veselība	Netieša un tieša pozitīva vai duāla. Ietekme uz vidi būs pozitīva, ja	Aktivitātes vērstas uz pašvaldības sporta dzīves daudzveidošanu un infrastruktūras kvalitātes paaugstināšanu. <i>IETEIKUMI:</i>

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA			NOVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ UZ IETEKMI UZ VIDĪ		
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)	RĪCĪBAS VIRZIENI (RV)	UZDEVUMI (U)	VIDES ASPEKTI	IESPĒJAMĀ IETEKME UZ VIDĪ	IETEIKUMI
		U10.1.3: Uzlabot sportam nepieciešamo materiāltehnisko bāzi U10.1.4: Atbalsfīt sporta aktivitātes		sabiedrība būs izglītota arī vides jautājumos	<ul style="list-style-type: none"> › <i>Rīkojot masveida sporta pasākumus, teritorijā nodrošināt atbilstošu vides infrastruktūru, lai netiktu piesārņota apkārtējā vide. Sporta ēku un būvju renovācijā un/vai būvniecībā izmantot videi draudzīgus, energoefektīvus būvmateriālus un iekštelpu apdares materiālus;</i> › <i>Pie jaunajiem sporta objektiem plānot atbilstošu daudzumu atkritumu urnu, tualetes u.c. infrastruktūras objektus pēc nepieciešamības;</i> › <i>Pirms objektu ierīkošanas izvērtēt katras individuālās teritorijas kapacitāti jeb antropogēnās slodzes nestspēju.</i>
VTP11: Attīstīta kultūra	RV11.1: Attīstīt daudzveidīgu kultūras dzīvi	U11.1.1: Ieviest un uzturēt ikgadēju novada svētku un kultūras pasākumu svinēšanas tradīcijas U11.1.2: Organizēt dažādus koncertus, festivālus, konkursus, izstādes, meistarklases U11.1.3: Nodrošināt kultūrai nepieciešamo materiāltehnisko bāzi U11.1.4: Veikt kultūras vajadzībām nepieciešamo būvju izbūvi U11.1.5: Izpētīt un publiskot	Vides izglītība	Netieša duāla ietekme uz vidi būs pozitīva, ja sabiedrība būs izglītota arī vides jautājumos	Aktivitātes vērstas uz pašvaldības kultūras dzīves daudzveidošanu un kvalitātes paaugstināšanu. <u>IETEIKUMS</u> , rīkojot masveida kultūras pasākumus, teritorijā nodrošināt atbilstošu vides infrastruktūru, lai netiktu piesārņota apkārtējā vide. Kultūras ēku renovācijā un/vai būvniecībā izmantot videi draudzīgus, energoefektīvus būvmateriālus un iekštelpu apdares materiālus.

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA			NOVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ UZ IETEKMI UZ VIDĪ		
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)	RĪCĪBAS VIRZIENI (RV)	UZDEVUMI (U)	VIDES ASPEKTI	IESPĒJAMĀ IETEKME UZ VIDĪ	IETEIKUMI
		novada kultūrvēsturisko mantojumu			
VTP12: Attīstīta zinātniskā un pētnieciskā darbība	RV12.1: Veicināt aktivitātes zinātniskās un pētnieciskās darbības attīstībai	U12.1.1: Atbalstīt pētniecību un inovācijas Ādažu novadā U12.1.2: Atbalstīt jauniešu izglītības pulciņu veidošanu U12.1.3: Atbalstīt tehnisko jaunradi	Vides politika; Ilgtspējīga attīstība	Netieša pozitīva	Aktivitātes vērstas uz pašvaldības atbalstu zinātņu ietilpīgajām nozarēm, sadarbības veicināšanai starp pašvaldību, zinātniekiem un uzņēmējiem, tādējādi ieviešot un popularizējot videi draudzīgas tehnoloģijas. <u>IETEIKUMI:</u> <ul style="list-style-type: none"> > Piemērot nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumus tiem uzņēmējiem, kuri ražošanā vai citā saimnieciskajā darbībā izmanto bezatkritumu vai citas videi draudzīgas tehnoloģijas; > Formulēt atbalstu uzņēmējdarbības nozarēm; > Veicināt uzņēmēju izglītību arī vides jautājumos; > Paredzēt informācijas apmaiņu ar kompetentajām vides aizsardzības institūcijām, sniegt informāciju uzņēmējiem par uzņēmējdarbības vides aspektiem un prasībām.
VTP13: Sekmīga pašvaldības, pašvaldības iestāžu un uzņēmumu pārvalde	RV13.1: Pašvaldības darbības uzlabošana	U13.1.1: Uzlabot pašvaldības struktūrvienību un iestāžu darbu U13.1.2: Uzlabot pašvaldības pakalpojumu kvalitāti U13.1.3: Pilnveidot pašvaldības finanšu plānošanu	Vides politika	Netieša pozitīva	Aktivitātes vērstas uz pašvaldības pārvaldes kvalitātes paaugstināšanu. <u>IETEIKUMI:</u> <ul style="list-style-type: none"> > Veicināt pašvaldības pārvaldes darbinieku izglītošanos arī vides jautājumos, attīstīt pašvaldības

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA			NOVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ UZ IETEKMI UZ VIDĪ		
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)	RĪCĪBAS VIRZIENI (RV)	UZDEVUMI (U)	VIDES ASPEKTI	IESPĒJAMĀ IETEKME UZ VIDĪ	IETEIKUMI
		<p>U13.1.4: Attīstīt pašvaldības sniegtos pakalpojumus</p> <p>U13.1.5: Veikt funkcionālo auditu pašvaldībā</p> <p>U13.1.6: Energoefektivitātes pārvaldības sistēmas modeļa izstrāde</p> <p>U13.1.7: Veikt aktivitātes darba spējas vecuma iedzīvotāju deklarēšanās skaita pieauguma veicināšanai</p>			<p>pārvaldes institūciju sadarbību ar vides aizsardzības u.c. kompetentajām institūcijām;</p> <p>› Izvērtēt iespēju piesaistīt pašvaldībā papildus speciālistu vides jautājumu risināšanai;</p> <p>› Ieteikums, izstrādājot pašvaldības vides politiku, iekļaut tajā starpvalstu un dažādu sektoru sadarbības aspektus ar vides aizsardzību saistīto jautājumu risināšanai.</p>
VTP14: Ilgtspējīgas attīstības plānošana	RV14.1: Teritorijas plānojuma, lokālplānojumu, tematisko plānojumu un detālplānojumu izstrāde	<p>U14.1.1: Izstrādāt Ādažu novada teritorijas plānojumu, ietverot Smilgu ielu, Upmalu ielu, Baltezera ielu, Ādažu centra ielu un Garkalnes ciema ielu sarkanās līnijas</p> <p>U14.1.2: Izstrādāt nekustamā īpašuma Attekas ielā 16 detālplānojuma grozījumus</p> <p>U14.1.3: Veikt novada attīstības plānošanas dokumentu aktualizēšanu</p> <p>U14.1.4: Veikt novada attīstības plānošanas dokumentu monitoringu</p>	Teritorijas ilgtspējīga plānošana; Vides kvalitātes kontrole	Tieša pozitīva	<p>Aktivitātes vērstas uz pašvaldības turpmāko plānošanas dokumentu izstrādi.</p> <p><u>IETEIKUMI:</u></p> <p>› Izstrādājot novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, līdzsvarot teritorijas attīstības un dabas aizsardzības intereses;</p> <p>› Veicot attīstības plānošanas dokumentu monitoringu, īpašu uzmanību pievērst vai netiek ietekmētas ĪADT un citas bioloģiskajai daudzveidības teritorijas, neattīrītu notekūdeņu novadīšana virszemes ūdeņos un gruntsūdeņos.</p>
VTP15: Attīstīta sadarbība ar citām	RV15.1: Sadarbības veicināšana ar	U15.1.1: Sekmēt sadarbību ar citām pašvaldībām, pašvaldību un valsts iestādēm ceļu	Vides politika	Netieša pozitīva	Aktivitātes vērstas uz pašvaldības sadarbības veicināšanu ar kaimiņu pašvaldībām, Nacionālajiem

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA			NOVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ UZ IETEKMI UZ VIDĪ		
VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP)	RĪCĪBAS VIRZIENI (RV)	UZDEVUMI (U)	VIDES ASPEKTI	IESPĒJAMĀ IETEKME UZ VIDĪ	IETEIKUMI
pašvaldībām, iestādēm un organizācijām	citām pašvaldībām, iestādēm un organizācijām	infrastruktūras attīstībā			bruņotajiem spēkiem, uzņēmējiem. <u>IETEIKUMI:</u> <ul style="list-style-type: none"> › Sadarbībā ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem risināt smagās armijas tehnikas novirzīšanu no Kadagas centra, sadarboties bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai Ādažu poligona teritorijā u.c.; › Izstrādāt kopīgus projektus ar kaimiņu pašvaldībām ūdens resursu un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanā, tūrisma infrastruktūras izveidē u.c.; › Sadarboties ar vides aizsardzības institūcijām (Dabas aizsardzības pārvaldi, Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi u.c.); › Paaugstināt kapacitāti ES politiku instrumentu izmantošanai, starpvalstu sadarbības projektu īstenošanai.
		U15.1.2: Sekmēt sadarbību starp pašvaldību un sabiedriskām organizācijām			
		U15.1.3: Īstenot kopīgus projektus sadarbībā ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem			
		U15.1.4: Atbalstīt sadarbību ar uzņēmumiem			
		U15.1.5: Sekmēt sadarbību ar citām pašvaldībām dažādās jomās			

4. pielikums. **Sabiedrības informēšana pēc plānošanas dokumenta pieņemšanas**

(23.03.2004. MK noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” VII nodaļa)

PIRMS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA PIENĒMŠANAS IZSTRĀDĀTĀJS ŅEM VĒRĀ:

- Vides pārskatu;
- Sniegtos atzinumus;
- Sabiedriskās apspriešanas rezultātus.

14 DIENU LAIKĀ PĒC PLĀNOŠANAS DOKUMENTA PIENĒMŠANAS IZSTRĀDĀTĀJS SAVĀ MĀJAS LAPĀ INTERNETĀ IEVIETO INFORMATĪVU ZIŅOJUMU, kur īsi izklāsta:

- Kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi;
- Kā ņemts vērā vides pārskats, izteiktie atzinumi, sabiedriskās apspriešanas rezultāti;
- Izraudzītā risinājuma pamatojums;
- Pasākumi monitoringa veikšanai, t.sk. monitoringa ziņojuma iesniegšanas termiņi.

PAZIŅOJUMS PAR PLĀNOŠANAS DOKUMENTA PIENĒMŠANU

VIDES PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

- Izstrādātāja mājas lapā internetā;
- Laikrakstā "Latvijas vēstnesis";
- Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā internetā.

REĢIONĀLĀ LĪMEŅĀ VAI CITA VEIDA PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

- Vismaz vienā vietējā laikrakstā;
- Valsts vides dienesta Reģionālajai vides pārvaldei, institūcijām un organizācijām, no kurām saņemti komentāri un priekšlikumi;
- Vietējai pašvaldībai, kuru ietekmē plānošanas dokumenta īstenošana.

PAZIŅOJUMĀ NORĀDA:

- Plānošanas dokumenta nosaukums un datums;
- Izstrādātājs, adrese, tālruna numurs, mājas lapas adrese internetā;
- Kad un kur sabiedrībā var iepazīties ar plānošanas dokumentu, vides pārskatu, informatīvo ziņojumu, atzinumu, termiņiem monitoringa ziņojuma iesniegšanai.

ĀDAŽU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2016. - 2022. GADAM VIDES PĀRSKATS

Izstrādātājs - SIA „Reģionālie Projekti”

Kontakti: Rūpniecības iela 32b – 502, Rīga, LV – 1045, Latvija.

Tel.: +371 67 32 08 09, Fakss: +371 67 32 09 07

www.rp.lv